המחיר: 5.00 ל"י · סיון תשל"ה 4.6.75 · שנה 39 · מספר 1970

העולם הזה

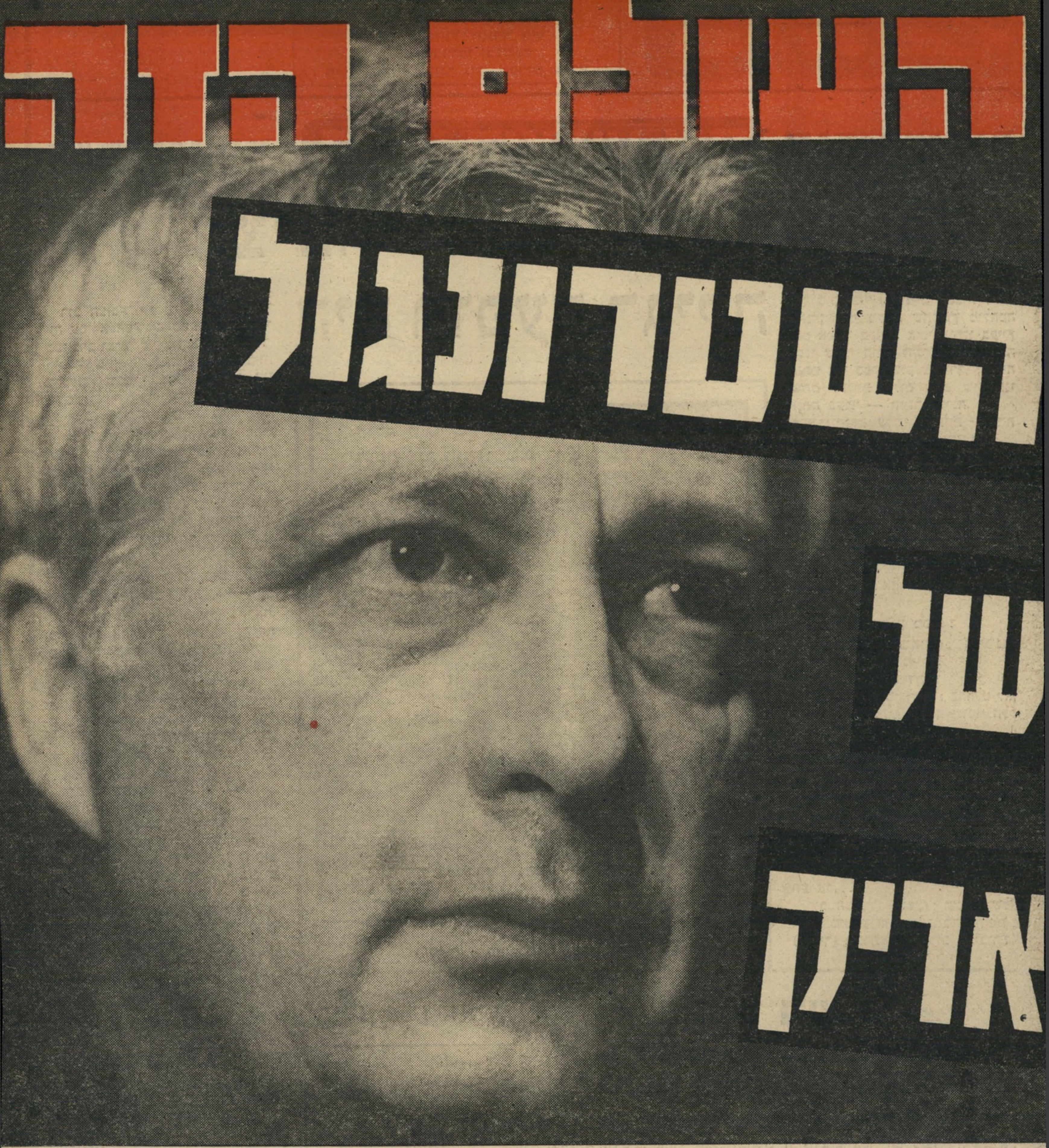

השטרונגול של אריק

סקופ

וידוי אישי של טיבור רוזנבוים

ZOO

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

ד"ר זוארץ ראש השבעעם רוב הציבור

רוב הציבור סבור כי השחיתות היא תופעה רגילה

רוב הציבור קיבלני בדירתו הצנו־עה עטורת הסורגים כשהוא סורג כו־בעי גרב ואוגר סוכר. הוא לבבי מאוד רוב הציבור, חייכן ושופע אופטימיות מדבקת. ישבנו ופיצחנו גרעינים. ואז בניסיון לערער את שלוות רוחו שאל־תי אותו אודות השחיתויות האחרונות.

רוב הציבור (מניה וביה): אני סבור שזו תופעה רגילה וטיבעית המנו־פחת ללא צורך על־ידי אמצעי התיק־שורת. שחור זה יפה. ולא צריך לע־שות רעש. (בגילוי לב) כולנו יהודים, לא? (מרצין) וחוץ מזה העניש אותו כמדומני, וגם מזג האוויר השתפר ונג־מר החמסין.

אני: ומה בדבר התפשטותו של ה־נגע אל מישרד־הביטחון?

רוב הציבור (נבוך משהו): תראה, פרס תפס את העניין בזמן ומינה את מר אבידן ממצביאי מילחמות החש־מונאים ועוד איזה פרופסור והם יעשו סדר.

אני: ודו"ח מבקר המדינה?

רוב הציבור (מנסה להיזכר): כן, בהחלט, אני זוכר שהתרגזתי יום שלם או אפילו יומיים, ממש רתחתי.

אני: ומה עשית?

רוב הציבור: טוב, תראה...

ברגע זה נכנסה לחדר הממשלה ובחיוך קל השתינה לתוך אוזנו של רוב הציבור. ניכר היה בו שהוא רגיל לעניין. „נכון שזה לא יין," הודה רוב הציבור; „אבל אחרי הכל, האוזניים שלי לא הכי נקיות וגם הזרם די חמים." הממשלה סיימה ואנו המשכנו.

שאלה: האם אתה מאמין כי קרו־בה מילחמה נוספת?

רוב הציבור (בעיניים נוצצות): אני מאמין ואני מקווה שתפרוץ מילחמה ואם אפשר בקרוב. אולי אפילו בקייץ לפני שאני הולך להג"א. אנחנו נכה אותם בלי ספק, שוק על ירך, ונכריח אותם לעשות שלום כשם שהכרחנו אותם בעבר — וחוזר חלילה.

אני: האם עלינו להתוות תוכנית שלום כוללת? ואם כן, איזו?

רוב הציבור (אחרי מחשבה): בהח־לט כן, עלינו להדגיש את שאיפות השלום של ישראל.

שאלה: ומה נציע לערבים?

רוב הציבור: הפייג. הפייג, זה מה שנציע להם.

אני: ולדעתך הם יסתפקו בכך?

רוב הציבור: אחרת אין טעם למשא־ומתן.

אני: ומה בעניין מפות?

רוב הציבור (בגאווה): אני נגד מפות, לי יש פורמייקה.

אני: האם אתה דתי?

רוב הציבור (מהורהר): בהחלט לא, אבל אני מסורתי, מאמין, שומר חלק מהמיצוות, בכל אופן משתדל.

אני: למשל?

רוב הציבור: למשל, אני מחזיק את התמונה שלו בארנק. וקניתי את הספר החדש שכתב עליו אורי דן. ואני מתפלל אליו בוקר וערב, ואני אלך אחריו באש ובמים (קצובות) אריק, אריק, אריק.

אני: ולסיום, אתה מודאג או מופ־תע או...

רוב הציבור (קוטע): שנים שלא הייתי מופתע או מודאג. מה פתאום? (בחיוך) אחרת הייתי רוב הציבור?

— מגלה סקר של המכון למחקר חברתי־שימושי ▫ לדעת רוב הנשאלים אין להיכנע ללחצים אמריקניים בדבר חזרה לגבולות 1967 ▫ 54 אחוז מאמינים שתוך שנה־שנתיים תפרוץ מלחמה.

משפחת רוב: במרכז רוב הציבור (יושב), מימינו (בעיניים בוהות) בנו רוב דומם, מתחתיו (פרצוף דבילי) הרוב השקט. האשה מימין (בלי ראש) דעת הקהל — אשתו. אוכלת הממשלה.

חזרה בתשובה

התקופה תקופת חרום, ללא ספק. המילחמה בפתחנו ויש להזעיק אל ה־דגל כל בחור וטוב לנשק — וגם כמה מאלופינו.

ואם הניסיון והעבר המזהיר הם הקריטריון. וגורדיש ודדו מוזעקים שוב אל הדגל. למה לא יזעקו גם עתירי ההצלחה בשטח הכלכלי?

ברצינות. למה לא יזכה צור במי־נוי חרום במישרד המסחר והתעשייה, ורכטר ב„סולל בונה" ורוזנבאום ובנ־צי בשטח הבנקאות.

האם משופעים אנו בשפע של כיש־רונות שניתן לאנשים כמותם להירקב בכלא?

אתמהה.

מילון אבן זוארץ

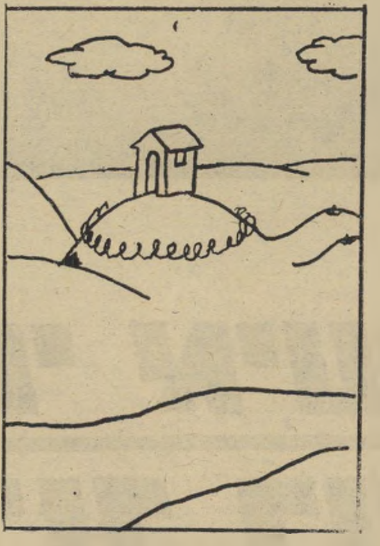

שמירת הריון

השוק השחור

23.5.75 — היום הפסקנו לשדר את מחיר הדולר השחור בלילנבלום. הספסרים עוברים על החוק, ואנו כרשות שידור ממלכתית איננו יכולים לתת ידנו לכך. מעתה, הדולר השחור — יוק. אין לילנבלום, לפחות לא בשבילינו.

23.6.75 — הצעתי לוועד המנהל להוציא ממהדורות החדשות למיניהן את עניין תאונות הדרכים. אחרי הכל, הנהגים המעורבים בכך הם מפירי חוק, לא? ההצעה נתקבלה. איזה מדינה נהדרת, מזה חודש לא נודע על הרוגים.

23.7.75 — הקץ לאונס! שוב תוכלנה בנותינו לשוטט ברחוב האפל ללא חשש. בשלושה השבועות הראשונים של יוני לא דווח אפילו על מעשה תקיפה אחד.

23.8.75 — מסתמן פתרון לבעיית הטרור הערבי.

23.9.75 — הקשבתי למהדורת החדשות המסכמת וליקקתי שפתי. איזה ארץ! איזו איכות חיים! היכן תמצא מדינה ללא שוק שחור, טרור, פשע וחמסין? דכאנו את האלימות, חיסלנו את הספסרים ועתה אנו בדרכנו לחיסול השחי־תויות. תחזקנה ידינו.

נעבור עתה לפסוקו של יום.

ממישנתו של מייסדי
הי אתם התואים בדרכי החיים,
שובו אל השם.
מ.ז. „האמנציפציה של הג'מוסים"

בשדה החינוך

מדור פירסומאי

במה ניכר צבע טוב

הצבע הטוב ניכר ביכולתו לטייח דברים. הצבע הטוב הוא אמן הסיד. בכמה משיכות מכחול קלות הוא הופך בנין רעוע לארמון, יסוד רופף — לאבן פינה. טיח מתקלף — לשכיית חמדה. בעזרת הצבע הלבן הוא יזכך ויטהר כל שרץ, עד כי גם הבנין הרקוב ביותר ידמה לבנין שיש. בכך ניכר הצבע הטוב — בכך ניכרת מפ"ם.

אם ברצונך להפוך נישול לחריג. חימום כסאות לאידיאולוגיה, פטפוטי ביצים למדיניות, היגררות להליכה זקופה, יריקה בפרצוף לגשם ברכה — פנה אלינו.

בכמה משיכות מכחול וסיד נוכל לעשות עבורך הכל. מפ"ם מפעלי טיוח וצביעה בע"מ עטירי נסיון וידע של שנים.

אפשר גם טפטים.

תלמיד - אתה המחליט!

* האם העתקות במבחנים הן אמצעי פסול מיסודו?
* האם יש להלחם נגד תופעה זו? אם כן, כיצד?
* האם מועצת תלמידים ארצית צריכה לפעול נגד העתקות? באיזו דרך?
* האם יש להעניש קשות את המעתיקים?

מועצת תלמידים ארצית

יופי קוויזלינגים קטנים, התורנים הנצחיים, חברי „אגודת הבריאות" ו„ועדת קישוט". הדואגים לגהץ את מטלית הלוח לפני כניסת המורה ולאסוף כספים ליום הולדתה של אשתו.

קדימה תלמידים טובים שלי, אתם שלא חשתם מימיכם טעמה של העתקה הגונה, של פריצה לחדר המנהל, של שימוש בראי מוסתר או בפתק לעוס. אתם שלא חיטטתם אחרי שעווניות השיכפול או פיתיתם את בת השמש תמורת מפתח לחדר המנהל. אתם ששיננתם בביתכם את כל חומר הבחינה ויותר — וסרבתם ללחוש לחברכם לשולחן הלימודים.

האם ידעתם למשל, שטובי מפקדינו, לוחמינו, מצביאינו רכשו את אימונם הצבאי הראשון, את הכוח לגבור על הפחד הנורא והמשתק — בשדה העתקות. שכאן ורק כאן למדו מהי תושיה, הסתגלות לתנאי הסביבה, מודיעין, שדה טוב וכו'.

אבל אל תפריעו לעצמכם, המשיכו במפעלכם. הלשינו על המעתיקים, דאגו לצחצוח סנדליכם. הביאו מפית צחורה לארוחת עשר והקפידו על נטילת ציפרניים בעיתה. קדימה, חברי מועצת התלמידים הארצית, לתפארת הוריכם ומוריכם עד עולם.

ומי יודע, אולי תהיו אפילו פעם שר החינוך?

באדר: ועדת הכספים החליטה לאמץ את דו"ח שמגר מבלי להתיחס לזנבר

המאמצים

„לא בקלות החלטתי לאמץ את דו"ח ועדת שמגר," מודה באדר. „אחרי הכל רק השנה אימצנו את דו"ח אגרנט

דו"ח שמגר — בפעילות יוצרת.

ודו"ח מבקר המדינה ושני יתומים ויטנמיים, והבית כמו שאתם רואים די מלא. אבל הלב נחמץ, אתה יודע, מסתובב דו"ח כזה בארץ, ממורמר, בלי שאף אחד ידאג לו. ומייד מתחבר לכל מיני חוגים מפוקפקים ומפיץ שמועות והופ! כל הארץ רועשת. אז אני אמרתי לעצמי, שנאמץ אותו שהוא עוד קטן וניתן לו בית חם ושלוש ארוחות ביום וריטמיקה, ויש פה עוד הרבה דו"חות ומסקנות שיוכל לשחק איתם, וכך נציל אותו מהרחוב.

אימוץ זה השטח שלי, מה לעשות, הנה הדו"ח הנחמד הזה בארגז החול ששופך חצץ על דו"ח ועדת עציוני זה דו"ח אגרנט. היית מאמין? שבא לפה היה מסוכן מאוד; השתולל ואיים וצעק, אבל אנחנו אימצנו אותו מייד והוא כבר קורא יפה ועובד ברפייה ועוד השנה ילך לבית־ספר תיכון.

תעזבו את דו"ח „נתיבי נפט", אמרתי לכם. אלה בגופיות האדומות הם דו"חות מבקר המדינה. אימצנו את כולם. מישפחה מפגרת מאוד שסובלת הרבה זמן מחוסר יחס ומנסים למשוך תשומת לב.

דו"ח המבקר — מישחקים חינוכיים.

אני לא רוצה שיראיינו אותי ב„טנדו" ויקראו לי „אב השנה", אני מאמץ דו"חות ואני נהנה מזה. ותאמין לי שאני רואה דו"ח שהייתי בטוח שהוא עלול להפוך עולמות ואחרי כמה זמן הוא עוזב אותנו — ויש לו מיקצוע והוא במשמר האזרחי. זה שכרי הגדול, תאמין לי, יותר אני לא צריך."

דבר המערכת

קצא"א נפשנו

כך בפרוש. לראות אותם עוכרי ישראל המשטים בשוטרינו ועושים חוקינו לשנינה.

ויותר משהם אשמים, אנו אשמים שבמו ידינו גרמנו לאותו פגע.

שהדי במרומים! מה ראינו לבטל אותו מנהג קדום שישבו פועלים ליד פטישיהם מהנץ החמה ועד שקיעתה? ושיהיו מתחילים בכך בשחר ילדותם קודם שנתפסו לעניין „זכויות"?. וכותב שורות אלה היה עד לכמה וכמה מיקרים, בהם היו קוזאקיו של הצאר נ"י, או שוטרי הקיר"ה, מלמדים לאותם פראים שובטים „סוציאליזמוס" מהו.

וחבל שחיל־הים, שהצליח כל כך במילחמה האחרונה, אינו נוקף אצבע. שלעניין זה משולים פועלינו לסורים, ועובדינו — לחיתו פאת"ח.

פ"ש מ. צאלר"ז

תשקיף

מדוע שינה ארליך את דעתו?

חבר ועדת־הכספים שמחה ארליך, שבשיחות פרטיות עם חברי ועדת־הכספים של הכנסת הביע דעה כי על נגיד בנק ישראל לפרוש מתפקידו, שינה דעתו בפתאומיות בדיון המכריע בוועדה על דו״ח ועדת שמגר. בישיבה קרא ארליך להפסיק את המסע הציבורי להדחת הנגיד, והצביע בעד המשך כהונתו.

את דעתו של ארליך שינה נשיא התעשיינים והבנק הבינלאומי הראשון, מרק מושביץ, שערך מסע־שיכנוע בקרב חברי ועדת־הכספים מן המיפלגה הליברלית. הלחץ שלו ושל ראשי הסקטור הפרטי במשק היה כה חזק, שחבר־הוועדה הליברלי יחזקאל פלומין העדיף להיעדר מן הוועדה, ולא להצביע בניגוד למצפונו.

התעשיינים קיבלו מבנק ישראל אשראי החורג מן המקובל, שזכה לביקורת קשה מצד מבקר־המדינה בדין־וחשבון האחרון שלו.

רבינוביץ מנע תביעה נגד המשביר המרכזי

התערבות שר־האוצר מנעה משילטונות המכס להגיש תביעה נגד „המשביר המרכזי" על הצהרת מלאי בלתי־נכונה.

עם קבלת ההצהרה על המלאי הנמצא במחסנים, מייד אחרי הפיחות, בסוף השנה שעברה, נתגלה שמנהלי המשביר המרכזי מסרו דיווח בסכומים יותר נמוכים, כדי לשלם לאוצר פחות מס על המלאי. שווי הסחורות הגיע למעלה מ־10 מיליון ל״י.

כדי להציל את המשביר המרכזי, שמנהלו יהודה כספי, פעיל מנגנון מיפלגת העבודה, הופעלו לחצים על שר־האוצר. עקב התערבותו של רבינוביץ נאלצו שילטונות־המכס לפרסם בעיתונות שניתנת אפשרות לחברות שלא הצהירו נכונה את המלאי שלהן, להגיש דו״ח שני.

יחד עם המשביר המרכזי ניצלו מהעונש הצפוי על הגשת הצהרות כוזבות, עשרות חברות אחרות, שלא דיווחו נכונה על סחורות בשווי של מאות מיליוני ל״י.

צפויות התפתחויות בפרשת מכירת ניל״י

פרשת מכירתה של אוניית־המעבורת של צי״ם, „ניל״י", לחברה יוונית, בתיווכו של איל־הספנות הישראלי לשעבר, מאיר הלוי, עלולה להפוך לשערורייה לאומית.

לוועדת־הכספים של הכנסת הוגשו עדויות בדבר הנסיבות המוזרות של מכירת האונייה, שעמדה בנמל חיפה יותר משנה כאבן שאין לה הופכין.

מסתבר כי הצעה של חברה אמריקאית לקנות את ניל״י ואת אוניית־האחות שלה, דן, בסכום של 8 מיליון דולר, לא נענתה. כן נדחתה הצעת חברה מהונג־קונג לרכוש את האוניות בסכום של 4 מיליון דולר. לעומת זאת נמכרה הניל״י לבדה, בנסיבות מיסתוריות, בסכום שבאופן מעשי יהיה קטן ממה שניתן היה לקבל עבורה, בעוד שאין באופק קונים לדן.

הרבנות מייקרת את הסטייק

הוראה תמוהה וחסרת כל בסיס דתי של הרבנות גרמה במישרין לייקור מחירי הסטייקים.

מישרד־המיסחר־והתעשייה החל בייבוא בשר קפוא ללא עצמות, ארוז בקרטונים, והכמות שתייובא השנה ללא עצמות תהיה יותר ממחצית הייבוא השנתי. בשר עם עצמות מייובא בצורת רבעים של הפרה, כאשר כל רבע כולל 10 צלעות. בשר הסטייקים ממוקם בין הצלע החמישית והעשירית. הרבנות מתירה ייבוא בשר הרבעים בשלמותו, ובארץ מנקרים אותם.

לפני חודשיים הורתה הרבנות על איסור ייבוא מפורק, למרות שצה״ל מייבא בשר כזה, ולמרות שעד כה הביאו בשר כזה באישור הרבנות.

הרבנות טוענת עתה כי האיטליזים אינם מנקרים את העצמות באיטליז. התוצאה: מחסור חמור בבשר לסטייקים, התייקרות תלולה של הבשר המגודל בישראל, שהוא המקור היחידי לסטייקים, לשימחת לב מישרד־החקלאות.

הסרט הישראלי יוצא מסל המזונות

מישרד־המיסחר־והתעשייה עומד להוציא את מחיר הכרטיס להצגת סרט ישראלי מסל המזונות, שלפיו נקבע מדד־יוקר־המחייה. פירוש הדבר הוא שמפיקי ומפיצי הסרטים הישראליים יהיו רשאים לקבוע את מחיר הכרטיסים לסרטים ישראליים כראות עיניהם, כיוון שהכרטיס לא יהיה עוד מוצר בר־פיקוח.

הדבר נעשה במיסגרת המאמצים לעידוד הסרט הישראלי. עד היום היה מחיר הכרטים לסרט ישראלי, שהפקתו עולה כי מיליון ו־200 אלף ל״י, שווה למחיר הכרטים לסרט מייובא, העולה למפיץ בסביבות 60 אלף ל״י. נראה כי מעתה יהיה מחיר הכרטים לסרט ישראלי 10 ל״י, לעומת 7,5 ל״י לסרט זר.

נסגר תיק פלילי נגד אישיות בכירה

תיק, ובו חומר פלילי רב נגד אישיות בכירה במדינה, אשר הוכן על־ידי היועץ המישפטי לשעבר מאיר שמגר, נסגר סופית על־פי יוזמת שר־המישפטים.

היועץ המישפטי היה צריך לפרוש מתפקידו רק בעוד חודשיים, אולם בעיקבות חילוקי־דיעות בינו לבין חיים צדוק, לגבי תיק זה, אחרי ששמגר סירב בכל תוקף לסגור אותו, החליטו השניים על פיתרון ביניים: שמגר יתפטר לפני המועד, ולפני שסיים את החקירה בתיק.

יוגברו עונשי השופטים

שר־המישפטים עומד ליזום שינוי בחוק לגבי אפשרויות הענשת שופטים שסרחו.

שופטים העומדים לדין בפני בית־מישפט מישמעתי של השופטים יכולים לקבל על־פי החוק עונש אחד בלבד: הרחקתם מהשיפוט. מצב זה גורם לכך שאי־אפשר להרשיע שופטים מבלי לפטר אותם, ולכן נמנע עד היום בית־הדין המישמעתי להרשיע שופטים שעניינם הובא בפניו, אפילו אם קבע בפסק דינו כי הם אשמים. לדעת צדוק יש צורך לקבוע דרגות של ענישה לגבי שופטים העומדים לדין, כדי שאפשר יהיה להטיל עליהם עונשים מבלי להרחיקם.

עיתונאים ישותפו באלחוט במישטרה

דובר המחוז הדרומי של המישטרה, שאול ערמוני, החליט לשתף את הכתבים הפליליים בירושלים ברשת האלחוט של המישטרה.

למרבית הכתבים הפליליים בירושלים יש מכשירי־קליטה, המכוונים לרשת המישטרתית. ערמוני החליט לתת לכל אחד מהם שם צופן, כדי שכאשר תהיה לו ידיעה עבורם, הוא יוכל לשדרה ברשת המישטרתית, במקום לחפשם במערכות או בבתיהם.

אלמוגי מקים גוש

ראש עיריית חיפה יוסף אלמוגי החליט לארגן גוש בתוך מיפלגת העבודה, אשר יתמודד בגוש התל־אביבי המפורסם.

כצעד ראשון עומד אלמוגי לזמן לפגישה משותפת את מזכירות מחוז חיפה במיפלגת העבודה עם מזכירות איחוד הקיבוצים והקבוצות, לשם החלפת דיעות וקביעת יעדים משותפים לשינוי בתוך מיפלגת העבודה. בשלב השני מתכוון אלמוגי לצרף לדיונים גם את מזכירות איחוד־המושבים.

גרושה מותרת לבעלה ולבועלה

בית־המישפט העליון הוציא השבוע צו החלטי עקרוני על־פיו אין סמכות לבית־הדין־הרבני להוסיף לתעודת גירושין פיסקה האומרת שאישה המתגרשת על רקע של בגידה בבעלה, אסורה לבעלה ולבועלה. זהו תקדים חשוב העשוי למנוע סבל מאלפי זוגות.

פסק־הדין ניתן ברוב דיעות השופטים העליונים יואל זוסמן ואליהו מני כנגד דעתו של השופט יהודה כהן. האישה שהגישה את העתירה ייוצגה בידי עורכי־הדין אמנון זיכרוני ואביגדור פלדמן. את בית־הדין־הרבני ייצג המישנה ליועץ־המישפטי לממשלה, מישאל חשין.

פסק־הדין המגביל את סמכויות הרבנים יעורר כנראה לחץ מצד גורמים דתיים לתיקון החוק.

עימות „אימונים" – השומר הצעיר

אנשי גוש „אמונים" עומדים לעורר סערה סביב מאמר שפורסם בביטאון „הקיבוץ הארצי", שבועון קיבוצי השומר־הצעיר. המאמר קורא להקמת יחידות מיליטנטיות, שיפעלו בכוח נגד אנשי הגוש.

כותב המאמר הוא הסופר רן אדליסט, חבר קיבוץ עין־שמר, מי שהיה בעבר הכתב הצבאי של הטלוויזיה הישראלית.

מישפט לוונברג לא הופסק

במיכתב שיצא מלישכת שר־המישפטים, הועמד העיתונאי נתן דונביץ על טעות שנפלה בסיפרו „עיוות דין", שלא באשמתו.

דונביץ כתב כי על־פי „הוראות מגבוה" הופסק מישפטו של השופט המחוזי שלמה הלמוט לוונברג בפני בית־הדין המישמעתי של השופטים, בעוון תקיפת צוות כתבי העולם הזה שהכין כתבה על איחור השופטים לעבודה.

שר־המישפטים קבע שלוונברג הועמד לדין, אולם פסק־הדין נשמר עד היום בסודיות מוחלטת.

מיסמכים סודיים נגנבו מהמישטרה

מיסמכים סודיים ביותר של מטה מישטרת מחוז תל־אביב נגנבו בתחילת השבוע, והעמידו את המישטרה כולה על רגליה. החומר היה במכוניתו הפרטית של רב־פקד במדור לתפקידים מיוחדים של מחוז תל־אביב, שנגנבה.

המישטרה מפעילה כוחות גדולים כדי למצוא את המיסמכים הסודיים ואת המכונית, והטילה איפול חמור על הפרשה כולה.

פרסום אדמון

סוד הקסם הנשי

חברת „מדליין" השוויצרית יצרה עבורך סידרה מושלמת של דיאודורנטים להגברת ביטחונך העצמי ולשלמות נשיותך:

בידקס — דיאודורנט נשי אינטימי יעיל ועדין שפותח ע״י גיניקולוגים ב־3 ריחות נפלאים:
„קלאסיק" — באריזה לבנה, „דיסקרט" — באריזה כחולה, „יאסמין" — באריזה וורודה.

קויק פרש — דיאודורנט גוף עדין ב־4 ריחות מפתים:
„פרינגטון" — באריזה כחולה, „ספורט" — באריזה וורודה.
„אינטרמצו" — באריזה חומה, „אנטי־פרספירנט" — באריזה ירוקה.

מופץ ע״י יצהר בע״מ. להשיג בכל בתי־המרקחת והתמרוקיות.

קורא יקר,

בעיתונים אמריקאיים, תלוי תמיד במקום־כבוד דיוקנו של גבר בבגדים מיוישנים, בעל ארשת אריסטוקראטית של הוגה־דעות — תמונתו של „המייסד".

במערכת העולם הזה, תלוי רק תצלום אחד ויחידי — תצלומו של נער חייכן, שמצלמה תלוייה על כתפו. זהו דיוקנו של רמי הלפרין, צלם־המערכת הצעיר ביותר שלנו, שאץ ביום־הכיפורים אל יחידתו־לשעבר, אף שלא גוייס, ומצא את מותו בקרב האכזרי על החווה הסינית.

אולי זה סימלי. בארץ הזאת אין לנו זמן לכבד את האבות, מפני שאנחנו מבכים את הבנים.

■ ■ ■

מחשבה זו עברה בראשי, כאשר נכנסתי השבוע לאולם שבו נערכה מסיבה צנועה לכבודו של אורי קיסרי, עם צאת ספר־הזיכרונות שלו (זיכרונות ליום מחר) לאור.

כי בעצם היתה צריכה תמונתו של אורי קיסרי להיות תלוייה במקום־הכבוד. שהרי הוא היה המייסד האגדתי — האיש שייסד לפני 38 שנים וחדשיים את השבועון 9 בערב, שהחליף כעבור 9 שנים את שמו ונקרא העולם הזה.

הוא ערך את השבועון במשך 14 שנים, לפני שבאתי במקומו. עוד הרבה שנים לאחר מכן הייתי מקבל מיכתבים „לכבוד מר אורי קיסרי," כאשר הכוונה היתה אלי.

אני שמח שסוף־סוף העלה קיסרי על הנייר את קורות השבועון במשך 14 שנים חלוציות אלה.

■ ■ ■

קיסרי פותח את התיאור בווידוי — שמעולם לא אהב את 9 בערב ואת העולם הזה.

זהו וידוי מוזר, וכפי שהוא עצמו אומר — אפילו ברוטאלי. איך יכול עורך שלא לאהוב את יצירי־כפיו? דומני שיש מעט צורות־הזדהות אינטנסיביות יותר מזו שבין עורך ועיתון. בהיסטוריה העיתונאית ידועים מיקרים רבים שבהם נראה העיתון כחלק מגופו של העורך, ואולי להיפך, נראה העורך כחלק מגופו של העיתון.

קיסרי לא היה כזה, מפני שלא רצה להיות עורך. הוא מספר שנכנס להרפתקה זו במיקרה, כימעט בטעות. ידיד הציע לו עיסקה של שותפות, סיפק את המימון, דחף אותו לייסד את השבועון — וכעבור כמה שבועות בילבד נטש הידיד את העניין כולו והותיר את קיסרי לבדו במערכה. ביחסו לעיתון רואה קיסרי, לדבריו, מעין שינאה־עצמית חלקית.

ראיתי את קיסרי בתפקידו כעורך — תחילה, בשנת 1946, כאשר הבאתי לו כמה פיליטונים הומוריסטיים, והוא הדפיסם, ולאחר מכן, ב־1949, כאשר שימשתי במשך כמה חודשים כעורך הטכני של העיתון. היה נדמה לי כל העת כי קיסרי מבקש לברוח מן התפקיד.

להיות עורך של עיתון — זהו תפקיד אכזרי. אתה חייב לקבל הרבה החלטות מדי יום ביומו, מהן המשמחות את הנוגעים בהן, מהן הפוגעות בהם. השימחה עוברת מהר, ואין מידה אנושית נפוצה יותר מכפיות־הטובה. ואילו הנפגעים לא ישכחו זאת לעולם. לעורך טוב אין סיכוי לזכות בתחרות של פופולריות.

כשנוסף על תפקיד העורך גם תפקיד של מו"ל, בעיתון בלתי־תלוי — התפקיד קשה שיבעתיים. המו"ל אחראי לקיום החומרי של העיתון, הוא עומד במירוץ המתמיד בין הכנסות והוצאות, פרנסות רבות תלויות בו וגם זהו תפקיד כפוי־טובה.

קיסרי (כמוני אחריו) נשא בשני התפקידים. שניהם לא התאימו לאופיו. בשנה ה־14 של כהונתו הכפולה הזאת רצה להיפטר ממנה בכל מחיר. כאשר פטרתי אותו ממנה, נאנח בוודאי מתוך הקלה אינסופית. בספרו הוא מודה, שאף אינו זוכר כמה שילמנו לו עבור הנכס, שבו השקיע שנים כה יקרות של חייו. בזיכרוני רשום הסכום במדוייק: 5600 ל"י, שכימעט כולן נבלעו על־ידי הנושים. לירות של אז, כמובן.

■ ■ ■

מדוע החלטתי לקנות את העולם הזה, תחת לייסד שבועון חדש לגמרי?

בימים ההם, אחרי ההצלחה המסחררת (והבלתי־צפוייה) של סיפרי בשדות פלשת 1948 (30 אלף עותקים בכריכה קשה נמכרו תוך כמה חודשים, דבר שלא היה לו תקדים עד אז) יכולתי לקוות גם להצליח שבועון חדש. בכל זאת העדפתי את העולם הזה.

היו לכך כמה שיקולים מעשיים. נראה לי קל יותר לשנות את דמותו של שבועון פופולרי קיים, מאשר להקים משהו חדש וליצור הרגלי־קנייה חדשים. באותם ימי־צנע של קיצוב־נייר, היה גם נוח להשתמש בקיצבת־נייר קיימת. ההשקעה עצמה היתה סבירה.

אך נדמה לי שבסופו של דבר הכריע אצלי מומנט סנטימנטלי. אהבתי את העולם הזה של אורי קיסרי. הוא היה „בלתי־מימסדי" בלשון ימינו. הוא היה רחוק מן השיעמום הנוראי שנדף מן העיתונות הממוסדת של אז. היה בו משהו רענן, נעים, קליל.

אני נזכר כאן בסיפורה של מורה, שאחד מתלמידיה בא אליה בבכי אחרי שחבריו גילו לו שהוא ילד מאומץ, והוריו ביכלל אינם הוריו האמיתיים. „כל הילדים האחרים באו להוריהם במיקרה," אמרה לו המורה. „ההורים לא בחרו בילדים אלה. אבל כאשר הוריך אימצו אותך, הם בחרו בך מכל הילדים, ולכן הם אוהבים אותך יותר."

יתכן שזה נכון גם לגבי אימוץ עיתון.

חצי שנה אחרי הרכישה כתבתי מאמר ראשי, שאורי קיסרי מצטט אותו בהרחבה בסיפרו. אמרתי אז שהעולם הזה של קיסרי חולל את המהפכה הראשונה בעיתונות הישראלית, ואנחנו התכוונו להשתמש באותו שבועון עצמו כדי לחולל את המהפכה השניה.

■ ■ ■

אני מודה שכאשר כתבתי את המאמר ההוא, באוקטובר 1950, לא שאלתי את עצמי איך ייראו הדברים בעיני קיסרי עצמו. עתה אני למד מסיפרו, שהוא שמח על חלק מן הדברים, אך שחלק אחר כאב לו.

ביכלל, אני מניח שמבחינה ריגשית היה קשה לקיסרי להסתדר עם העולם הזה החדש. העולם הזה היה, בכל זאת, התינוק שלו. הוא ילד אותו, הוא טיפח אותו, הוא ליווה אותו בצעדיו הראשונים. והנה, זמן קצר אחרי שהגיע הנער לגיל של בר־המיצווה, שינה את דמותו, סיגל לעצמו לשון אחרת, הפך מחוספס ומרדן.

אני מניח שלכל עורך קשה לראות בהתפתחות עיתונו אחרי שהוא יוצא מידיו. אך לקיסרי היה זה בוודאי קשה שבעתיים, לא רק מפני שכבר קודם לכן היה לו יחס דו־משמעי לשבועון זה, אלא גם מפני שהשינוי שחוללנו בהעולם הזה היה קיצוני.

דומני שקשה להעלות על הדעת הבדל גדול יותר בין שני אנשים, כמו זה הקיים בין קיסרי וביני. אין זה רק הבדל של דור.

1950: אורי קיסרי ואורי אבנרי בשנת חילופי העורכים

„ריתמוס החיים, דופק הזמן"

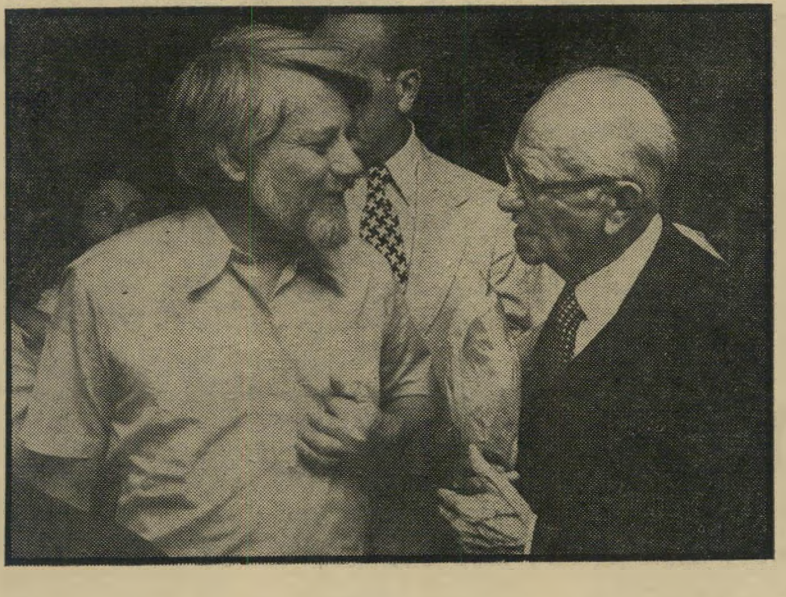

1975: אורי קיסרי ואורי אבנרי במסיבה לכבוד הספר

„בלי מורא, בלי משוא־פנים"

גולדנו וגדלנו בעולמות שונים. תכונותינו ושאיפותינו היו שונות לחלוטין.

אורי קיסרי הוא אדם חביב מאין כמוהו. אי־אפשר שלא לאהוב אותו. (יש די הרבה אנשים שאין להם כל קושי שלא לאהוב אותי). אין הוא יכול לפגוע בזבוב — פשוטו כמשמעו. אין הוא יכול לכתוב מילה רעה על איש. אם יש בעולם דברים מזיקים ומכוערים — אין הוא רואה אותם. יש לו מילה טובה על כל אדם. בפוליטיקה לא התעניין מעולם, ובעיניו זהו דבר שכל שומר נפשו ירחק ממנו. הוא איש האסתטיקה הצרופה, רומנטיקן ללא תקנה, שומר־הגחלת של תרבות צרפתית־מיזרחית שהיתה יפה וחיובית (והמושמצת כיום שלא בצדק), והוא חי את חייו כאביר ללא־חת וללא־דופי.

* במאמר של אבנרי שעליו כתב קיסרי בסיפרו. הוא הופיע בהעולם הזה 676, באוקטובר 1950.

המדינה החדשה נראתה לו ככלילת־השלמות.

אם בכלל נהנה מן העולם הזה בימים שהיה עורכו, היתה זאת הנאה של גנן שגילה צמחים רכים חדשים, וגידל אותם. הוא טיפח ופיתח רבים, ואני ביכללם. כל צעיר — ועל אחת כמה וכמה כל צעירה — שהיה בהם שמץ של כישרון, יכלו לסמוך על עזרתו.

העולם הזה דאז שיקף את אישיותו. הוא היה ראי לצד החיובי של היישוב, עיתון נחמד ואופטימי, שהכריז בכל גליונו, כמו הפרופסור של קאנדיד בסיפורו של וולטייר: „הכל שפיר בעולם הזה, שהוא הטוב שבעולמות."

■ ■ ■

„העולם הזה" שלנו השתנה מייד. במקום הסיסמה „ריתמוס החיים, דופק הזמן", שהתנוססה על שער שבועונו של קיסרי, באה סיסמתנו: „בלי מורא, בלי משוא־פנים." יתכן שגם אנחנו היינו (ונשארנו) רומנטיקאים, אבל הרומנטיקה שלנו היתה שונה לגמרי.

היינו אנשים זועמים. באנו ישר משדה־הקרב. לא זה בילבד שלא העלמנו עין מן המזיק והמכוער, אלא שחיפשנו וחשפנו אותו. היינו ונשארנו אנשי ריב ומדון, תוקפניים ומתגרים. לא האמנו אף לרגע, שהמדינה הזאת היא הטובה במדינות היכולות להיות בעולם הזה. רצינו שהמדינה שלנו, שאת מניותיה רכשנו בדמנו פשוטו כמשמעו, תהיה מדינה הרבה יותר טובה, והיינו מוכנים להיאבק על כך.

העיתון הפך מכשיר של מאבק, חרב חדה. תקפנו את כל הפרות הקדושות שקיסרי האמין בהן — החל בצמרת המדינה וכלה במוסכמות המוסר. קל לנחש איך הרגיש קיסרי כאשר קרא בהעולם הזה, יוצא חלציו, התקפות־מחץ על האנשים שהוקיר ואהב, כמו דויד בן־גוריון, עזריאל קרליבך וגולדה מאיר. פעם־פעמיים הסתייג מאיתנו בפומבי, בכתב.

כתוצאה מכך התרחקנו מעט איש מרעהו, והיחסים התקררו. אך מעולם לא היתה לי טינה לקיסרי. הבנתי את רגשותיו, והתפללתי בלבי שלא אצטרך אי־פעם לעמוד במיבחן ריגשי דומה.

■ ■ ■

השבוע, במסיבה, הפתיע אותי קיסרי. בהשיבו למברכיו, בסוף דבריו, פנה לפתע לעברי והודה לי על בואי. הוא ראה בכך, משום־מה, מיחווה יפה במיוחד. „כולנו עשינו עוול לאורי אבנרי," אמר, „אבל היום אומרים כולם מה שאורי אבנרי אמר לפני עשר שנים."

שמחתי על כך כפליים. קודם כל, שמחתי בשל עצמי. נעים היה לשמוע את הדברים מפי קיסרי, מה גם שאמרם לציבור מימסדי שהכיל, חוששני, כמה וכמה אנשים שאיני עומד בראש רשימת חביביהם. אך שמחתי על הדברים גם בשל אורי קיסרי עצמו.

עברו כשנתיים בין התחלת כתיבתו של הספר ובין הוצאתו — ובשנתיים אלה אירעו מילחמת יום־הכיפורים וכל תהפוכות דעת־הקהל שבאו בעיקבותיה. בשנתיים אלה השתנתה דעתם של רבים וטובים על העולם הזה. גילויינו על תופעות ההסתאבות והשחיתות בצמרת נראו לפתע באור חדש לגמרי בעיני אנשים שלא רצו להאמין בנכונות גילויינו עד כה. גילויינו האחרונים על התפשטות השחיתות במקום הרגיש ביותר במדינה — מערכת הביטחון — הוכיחו לרבים בדיעבד שמאבקינו במרוצת השנים לא היו רק מוצדקים, אלא גם חיוניים. גם דברינו על הדרך לשלום נראים ב־1975 אחרת מאשר נראו לרבים ב־1955, ואפילו בראשית 1973. נראה שזוהי הסיבה לכך שאורי קיסרי דיבר במסיבה על העולם הזה שלנו אחרת מכפי שכתב עליו בסיפרו.

אני שמח שקיסרי הגיע לכלל מסקנה שהעולם הזה מילא, וממשיך למלא, תפקיד חיוני לטובת המדינה ולטובת איכות חיינו — אם כי אנו עושים זאת בצורה אחרת מאשר עשה זאת הוא ב־14 השנים הראשונות. בקיצור, שלא „ביישנו את הפירמה".

בשם כל המערכת, אני מאחל לאורי קיסרי הרבה שנים טובות ופוריות.

אורי אבנרי

קטעים מתוך ספרו של אורי קיסרי - "זיכרונות ליום מחר"

„העולם הזה" נולד ב„9 בערב"

...9 בערב, שבועון שכותרת המישנה שלו הכריזה על „הבמות והחיים, דעה חופשית, דופק הזמן, הומור וסאטירה, השעשועים והלחם," נוסד בשנת 1937. ליתר דיוק, השבועון, שהמליץ על עצמו כ„שבועון המעניין לכל," החל להופיע באחד מימי חמישי לשבוע, ה־11 לחודש מרס של אותה שנת 1937. מודעות בחוצות, על לוחות הפירסום העירוניים, וכן מודעות בעיתונים הכריזו על הופעת השבועון החדש.

המודעה פירטה כמו־כן וקראה בשם המשתתפים הראשונים, או הקבועים. הובטחו: נתן אלתרמן, מנשה לוין, אריה נבון, ש. סאמט, י. סערוני, אלכסנדר פן, אורי קיסרי, צבי קרול, יעקב רזניק, ורדינה שלונסקי, אדם שליין. אכן סיכת יהלומים מן המובחר ואני יכול להעיד כי חוץ מאחד שהובטח ולא ניתן, השתתפו בבמה כל הסופרים והאמנים שהמודעה נקבה בשמם.

לגבי הצד ההיסטורי־כרונולוגי של ייסוד השבועון עלי להרחיב דברי כלשהו. לא היה בדעתי לשמש מוציא לאור. שום חלום ושום סיוט לא ניבא לי גורל של מוציא לאור. הייתי עיתונאי, וזאת היתה משימתי.

עמדנו בראשית שנות ה־30, ואני כבר הייתי, באותה תקופה, פופולרי, בעל מוניטין, שחוג רחב של קוראים שומר לו אמונים ומקיים עימו קשר מכתבים ופנים־אל־פנים, והוא מבוקש למדי. אולי מביך הדבר לשבח בסיטונות את עצמך, אבל עניוות יתר תהיה גם היא התרברבות. בעצם, נראות לי זכויותי כסבירות לחלוטין, הואיל וכבר היה עמי מטען שאין לזלזל בו, מטען של נסיון עיתונאי והשתתפות פעילה בעיתונות הישראלית היומית (דבר, הארץ, דואר היום ואחרים).

זו היתה התקופה, בה החלו העניינים להתדרדר בגרמניה, ורוח המשטמה שנשבה מאירופה המערבית לא הבטיחה שלוות נפש. העליה מגרמניה לא היתה עדיין מסיבית, אך בכל־זאת כבר החלו היהודים שם לחשוב על יציאה ועליה. עד כמה שזכור לי, כבר נפתחו בתל־אביב המשרדים רחבי הידיים של ה„העברה". כך החילונו חשים בסיגנון שונה, חדש, שהובא אלינו. ה„ייקים" — כך קראו להם אז — כאילו גרמו למהפכה זוטא בחברה היהודית של ארץ־ישראל הקטנה, הקטנה מאוד. הם החדירו לתודעה של הרחוב את תרבות חלונות הראווה, הריהוט הנאה, תרבות המשטר והסדר, לימדו את הקונדיטורים הישראלים למשוח את עוגותיהם בקצפת מתוקה, ושום אינטליגנט לא היה מוכן מעתה לשאוב אל קרבו ספל קפה ללא נוכחות הקצפת. מאידך גיסא, לא מאסו הייקים גם בפתיחת בנקים, שיעשו היסטוריה. פויכטוונגר, יפת, אלרן, קולנשר ואולי עוד כמה. בזה האחרון יפעיל חברי גרשום קומרוב הישראלי, שנכון לו תפקיד במסופר כאן, את ידיעותיו בהנהלת־חשבונות, בה השתלם והתמחה בימי שהותו בפריס. וכשהוא חוזר מפריס עם אשתו הנאה ומתחיל לעבוד בבנק קולנשר מתעורר בו לפתע ה„ג'וק" של העיתונות.

וכך בא אצלי, באחד הבקרים, גרשום קומרוב זה, עמו קיימתי יחסי חברות טובים עוד מימי האבות, חברות תורשתית של דור שני, אם אפשר לומר, והציע לי עיסקה במישור העיתונות. הוא מצידו כבר התבסס כמוציא לאור של שבועון לענייני הסרט, שיקיים אותו במשך 24 שנים.

העיסקה המוצעת היתה פרימיטיבית למדי: בשותפות שווה נקים שבועון מוקדש לחיי הבידור, לחיי הלילה. נשקיע בו חלק כחלק ואילו אני אהיה עורכו וקומרוב יעסוק בענייני ההנהלה. כנראה, קסמה לי ההצעה, אך הייתי זהיר לגביה לאור המספר הרב של המגזינים, שלא הוציאו את שנתם. מכיוון שגרשום ביקשני, על סמך ההיכרות הנושנה, למתן את התנאים שלי, הגעתי למגוחך כשהסתפקתי, תמורת עריכה, כתיבה וייצוג ב...6 לירות לחודש. אותה לירה היתה הרבה יותר דשנה משהיא היום.

לפי התנאי המפורש שהתניתי, היה על קומרוב להתחייב, כי יחזיק מעמד גם במקרה שנהיה מפסידים וידאג להון החוזר של ההדפסה וההופעה במשך שישה חודשים לפחות, דהינו, לצורך 24 גליונות. הסברתי ונימקתי דרישה זו בכך, שאני שם לי למטרה להוציא לאור שבועון, ששום קורא ושום סופר לא יתבייש להחזיקו בידיו. לשם כך אשתף בעיתון אישים מזהירים, סופרים בעלי אישיות וחלילה לי לגרום לאנשים נבחרים אלה בושת־פנים על שהושיטו ידם לעיתון, שלא הוציא את שנתו או את חצי שנתו. קומרוב אמר, שנקודת־מבטי נראית לו ואנו באנו לידי הסכמה מלאה. שם השבועון נקבע, לפי עצתי, ל9 בערב, שכן רצונו של שותפי היה ליחד את תוכנו לשעות הלילה, שעות הבידור והשעשועים. תחילה נטיתי לקרוא לשבועון חצות, אך שותפי טען, כי בחצות כבר מנמנמים בתל־אביב מי שאמורים להיות קוני העיתון וקוראיו.

והגליון הראשון הופיע בחודש מרס 1937. הוא נמכר ב־4,000 טפסים, שיא בימים ההם! אך לאחר שבוע ועוד שבוע חלה דלילות במכירה והיה עלינו לשנס מותנינו. קומרוב מיהר לבוא אצלי, ועל־אף התחייבויותיו והבטחותיו, נסתלק מן העסק, כשהוא מעביר את הרשיון, שהיה על שמו, על שמי שלי.

כך נתחסלה השותפות עם קומרוב עוד בטרם תוכיח את עצמה.

לא היתה לי איפוא ברירה. נקלעתי למבוך שביקשתי להימנע ממנו. באין ברירה פניתי אל הקפיטליסט שבמשפחה. זה היה אחי, העורך־דין יוסף קיסרי המנוח, איש חיפה, לשעבר ציר ישראל במקסיקו. בראותו בעניי סידר לי אשראי בנקאי, שהייתי פורע בתשלומים חודשיים. כך „סובבתי" את העסק ובמשך שנתיים, עד לפרוץ המילחמה, נשא השבועון את עצמו. הקוראים אהבו את העיתון. המפרסמים העריכוהו כאמצעי וכמכשיר לפירסומת.

■ ■ ■

...מודעת ההופעה שלנו התנוססה כבר על לוח הפירסומת, במקום שם הדביק אותה פקיד העיריה, כשאנו — כמה מחברי המערכת — אורבים בקרבת מקום כדי לבחון את הרושם שעושים שני הצבעים, השחור והאדום, על העוברים והשבים. הוא היה אדיש מאוד לסקרנותנו, מדביק מודעות זה, שפנה ללכת כמעט באדישות בדלי הדבק והמברשות שבידו. הייתי, כמובן, נרגש אותה שעה רחוקה וכישורי המקצועיים השהו את רטט ההרהור,

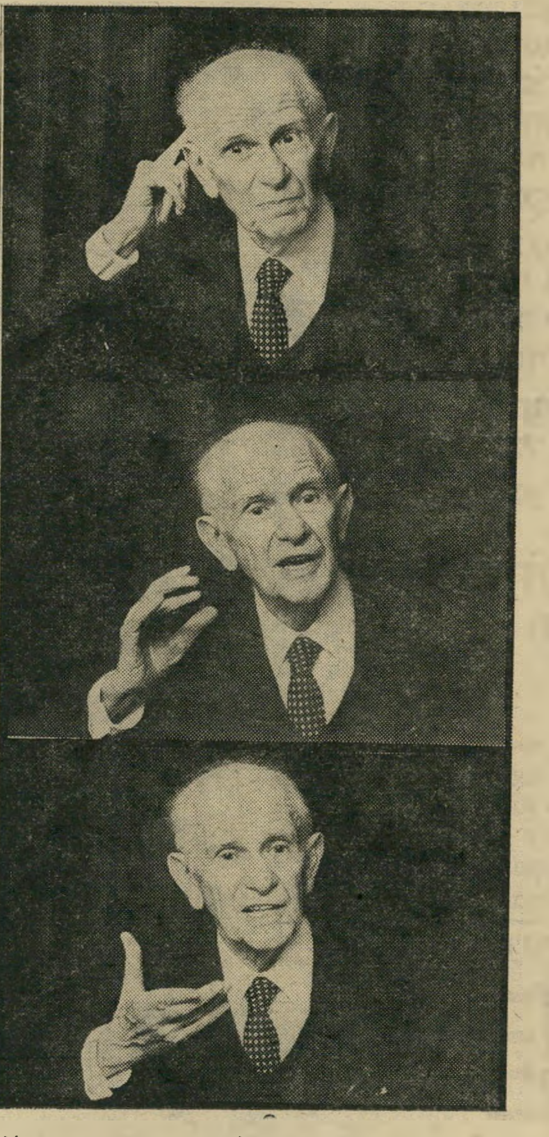

כי למעשה הופעת עיתון תלויה באנשים רבים, כולל מדביקי מודעות... לאחר דקה של שהות אמרתי לעצמי, כי כל הסצינה הזאת מהווה תמונה חיה מהנוף המוניציפלי של העיר. עודני מהרהר והנה הופיע מפינת הרחוב עובד עירוני שני, כשהוא מגופף מטאטא גדול ורחב על־פני המדרכה ומקים תימרות אבק, שהבריחו את הסקרנים, שפיענחו עדיין את המודעה שלי.

לבסוף שקטה האווירה ואנו פנינו לקפה ארטו לשתות אצל ליובה הזכורה לטוב קפה הפוך בטרם נפנה הביתה לתנומה ולמנוחה, שהיינו ראויים לה.

עבר חודש מרס, עבר גם אפריל ואנו התקדמנו לתוך הזמן, רחוק לתוך הזמן, כשפנינו לקראת יציבות התקציב. עכשיו כבר היה ברור לי, שכדי להחזיק מעמד ללא הפסדים אני זקוק לתפוצה של 3,000 טפסים. דהינו, לפי התפיסה של העסקות בעיתונות עלי למכור 3,000 גליונות בשבוע כדי לחיות, זאת־אומרת, כדי לכסות את ההוצאות כולן. לשם כך עלי להדפיס לא שלושת אלפים ולא ארבעת אלפים טפסים, שכן יש להביא בחשבון אחוז מכובד של עותקים מוחזרים וכיוצא בזה.

המכירה התנהלה לאיטה, אך במרץ. היה גליון, שמכירתו היתה משובחת יותר או גרועה פחות, אך בדרך־כלל נמכרו הגליונות בתנופה מסויימת וקבעו עצמם מסביב לאותם שלושת האלפים של התנופה הראשונה. כמובן, שהיו כאן גם הכנסות הפירסומת והללו סייעו ללא ספק למשק השבועון, אם אפשר לקרוא לו כך.

■ ■ ■

היום, עם הריחוק והשנים, אני מהרהר תדיר, אולי בהגזמה כלשהי, אך בכנות מלאה, כי שכרי בכל האכספרימנט של 9 בערב היה בעיקר באנשים, שהלכתי עמם את כברת־הדרך, אם כסופרים ואם כקוראים. היו בהם שקסמו לי ונתקשרתי בהם. אחרי ככלות הכל מה יש לנו בחיים אם לא הביקוש לאנשים והרעות עם האנשים!

■ ■ ■

זכורה לי יפה התקופה בה עמדנו. השנים היו 42—43, בעיצומה של מלחמת־העולם. יום אחד הגיעה אלי בדואר, בין היתר, מעטפה שהעידה, כי נשלחה מאיזור פורט־סעיד והיה רשום עליה, כי המכתב כתוב עברית, כפי שנהגה לדרוש הצנזורה בימים ההם. פתחתי. המכתב היה, כאמור כתוב עברית והכותב היה מלח בצי המלחמה הבריטי. הוא התנדב ושירת במימי פורט־סעיד על גבי אחת האוניות. היום שמו דן בן־אמוץ.

מה הכיל המכתב? מה כתב לי המלח המסתורי? כתב־יד עילג שהוכיח, כי לא לימדו את בעליו „כתיבה תמה", כתב, ששגיאות זרועות בו כמעט בכל שורה, סיפר לי סיפור פנטסטי. הוא סיפר כיצד באולם אוהל שם ניגנה התזמורת הפילהרמונית את הפתיטית של צ'ייקובסקי, כשבאחת השורות הראשונות ישב, מתברר, העיתונאי אורי קיסרי. שעון בגבו אל אחד הכתלים שמן הצד, במדים, האזין למוסיקה מלח צעיר בשירות הוד־מלכותו. זה היה הוא. מתברר, שלאחר הקונצרט הוא חוזר במכונית צבאית ימית אל הבסיס ולמחרת הוא כותב אל עורך השבועון ואומר לו: „כשהמאסטרו והנגנים ניגנו את ,הפתיטית' הייתי מסתכל בך ועוקב אחרי ניע תווי פניך. התרגשתי לנוכח תגובותיך. ואמרתי לעצמי: לו, אליו עליך לכתוב. אדם המאזין ומגיב כך לצ'ייקובסקי, יבין אותי. הוא יטה אוזן לרחשים שלי. ואז אני מעלה את אחת מרשימותי, הקרויה ,הידיד', ושולח לו אותה ומספר לו, לאיש הזר, מדוע ואיך נתגלגלו העניינים."

כפי שציינתי, הייתי חם ורגיש לגבי הנערים שיצאו לקראתי, אם בעל־פה ואם בכתב. תמיד אהבתי את הצעירים וחיפשתי אפשרויות לשרת אותם. השיבותי לו. הזמנתיו אלי והוא בא. כפי שאתם מכירים אותו, כך נתגלה לי. אבל, כמובן, צעיר יותר, שכן כל זה קרה לפני למעלה מ־30 שנה. „הידיד ששלחני אליך," אמר, „הוא הים. אני חושב, כי ירדת אל גליו ועמדת על המיית לבו. הדפס אותי אם תמצא לנכון. וענה, בבקשה, על מכתבים שלי, שכן רצוני לשוב ולכתוב לך."

הדפסתי. לאחר עריכה, מכיוון שהעברית באמת התחננה לניקוי כללי. ואולם בין השורות כבר רטטו נימים, המעידות על כשרונו של הסופר, שעוד יוכיח את עצמו. קשת הצבעים של אישיותו היתה נטויה על־פני שורותיו, וכשהיה מבקר אצלי היה שקט, בוטח בעצמו ונרגש. לאחר שבועיים כבר שלח לי רשימה שניה בשם „הסוד". הדפסתי גם אותה.

לאט־לאט החלה, כנראה, אהבת הקהל להתעייף. הגליון הכיל עכשיו 16 עמודים של פורמט מוקטן. גם מחירו הוקטן בהכרח, והחילונו לצמצם עד כמה שאפשר את הוצאותינו. ההתלהבות פגה. לא אהבתי את האביון הזה, את כל המרץ והאפשרויות שתבע ממני, שאילץ אותי ללבוש לא מסכה אחת, אלא מסכות על מסכות, מסכות לכל שעה, מסכות לכל איש ואפילו מסכה לכל מסכה. אילו יכולתי להיות הפסיכיאטר של עצמי, כי אז, אולי, קבעתי, כי בשנאתי את עתוני שנאתי משהו שהיה בעצם בי עצמי. תודה לאל, זה לא הייתי אני כולי.

מי אמר, כי בעל עיתון הוא אדון לעצמו, לנפשו? אם הוא מדמה, בתקופות מסויימות, כי הוא מלך, טוב שידע, כי על המלך להיות מוכן תדיר להתנקשות בחייו, זאת־אומרת, באישיותו. זהו מלך ההופך עבד.

בסוף אוגוסט 1946 הודיעה הנהלת 9 בערב: „קוראים וקוראות, מתוך אמונה בשבועונכם שמרתם לנו ידידות כנה במשך שנות המלחמה הקשות. עכשיו אתם באים על שכרכם בבואנו לפרוע לכם את חובנו! החל בחודש אוקטובר 1946 יפנה 9 בערב את מקומו להעולם הזה, שמו החדש של שבועוננו." אני גיליתי לקוראים, כי השם החדש קיבל את האו־קיי של שלונסקי, אלתרמן, שאיתם התייעצתי. שניהם מצאו את השם — שהוא רעיון שלי — טוב, סביר ומלא ביטוי. שלונסקי היה סבור, שמבחינה גרפית יש להציג את השם בצורה כזו, שהקורא לא יקרא „העולם הזה" אלא בניב הדיבורי, האידי, עם המשקל האידי: העוילאם הזה, במלרע. אלתרמן היה בדעה נוגדת: פשוט לקרוא לו העולם הזה.

ל9 בערב היתה סיסמה, אם־כי לא תמיד הודגשה בשערי העיתון: „ריתמוס החיים, דופק הזמן." מעכשיו היתה הסיסמה מובלטת יותר בראש הגליון, אלא שהעורך הוסיף לה גם מעין מוטו: „הללו קשרו לו כתרים והללו יידו בו אבנים... ברם הוא לעג לכסילים ובז לרשעים, כי נחפז לצחוק על כל דבר, פן ייאלץ להזיל עליו דמעתו." דרך־אגב, הפסוק הוא של בומרשה, מחבר פיגארו. ואימרה זו מופיעה בכל גליון של העיתון היומי הצרפתי המפורסם לה פיגארו.

לימודים גבוהים בתשלומים נמוכים

כן, הודות למהפכה השקטה בבנק הפועלים גם זה אפשרי!

חסכון חודשי עבור ילדך ב"חסן להשכלה גבוהה" – התכנית הבלעדית של בנק הפועלים – מאפשר לך לצבור עבורו עד 10.000 ל"י.

וכשיגיע לאוניברסיטה יעמדו לרשות ילדך סכום החסכון, ריבית והפרשי ההצמדה למדד בתוספת הלוואה של עד 10.000 ל"י בריבית בלתי צמודה של 10%. ההלוואה – לתקופה של עד 13 שנה.

כמו כן יהנה ילדך ממענק מיוחד של בנק הפועלים של עד 500 ל"י ואם יוותר על ההלוואה יהנה ממענק נוסף של עד 1.200 ל"י.

הענק לילדך את לימודיו הגבוהים כבר מעתה, כשהם עולים לך פחות. כך גם ילדך ילמד באוניברסיטה.

"חסן להשכלה גבוהה".
תכנית החסכון הבלעדית של בנק הפועלים

אל ת.ד. 27, תל־אביב
נא לשלות לי את עלון
"ח'סן להשכלה גבוהה"
שם.............................
כתובת.........................

פרטים בסניפי בנק הפועלים ובנק יפת.

כן, ילדך ילמד באוניברסיטה!

המהפכה השקטה

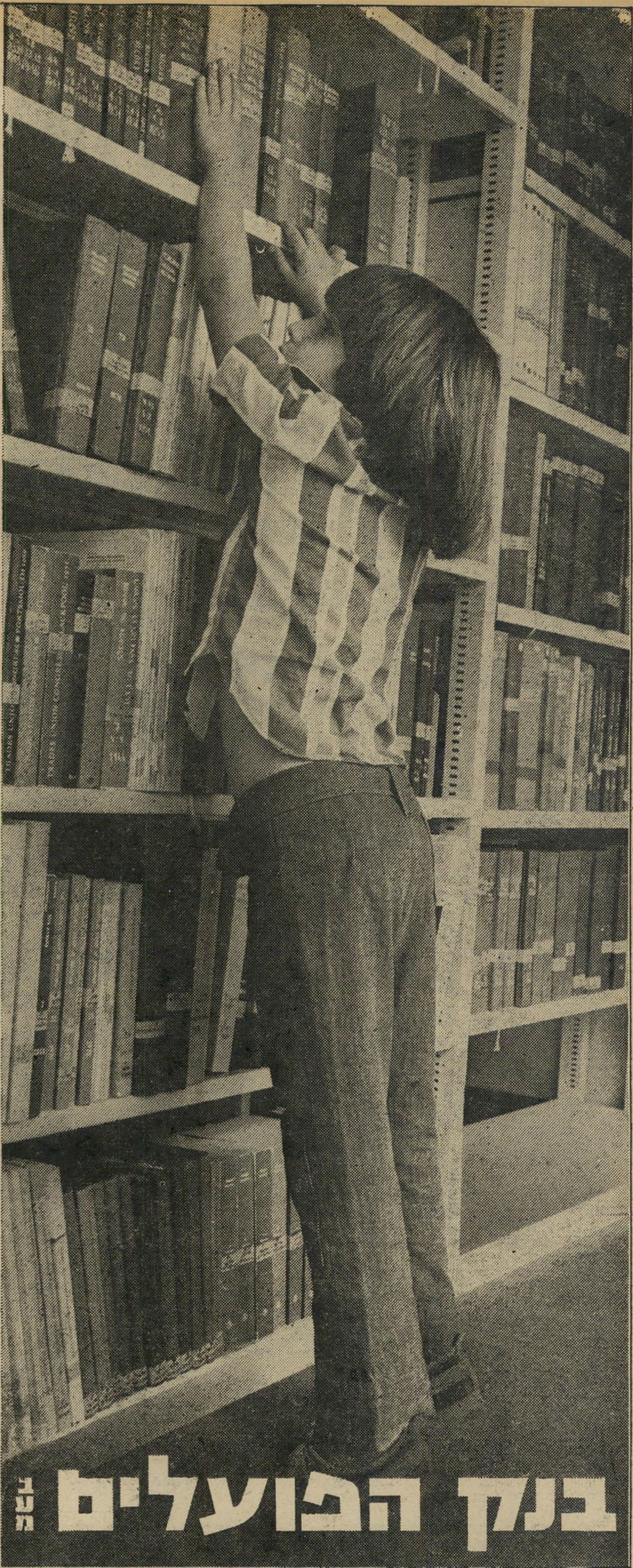

אתה והלירה

מימון למיפלגות – גם בעיריית תל־אביב!

כל מי שחושב כי הקצבות הכנסת, ההסתדרות או הסוכנות היהודית הן כל הסכומים אשר המיפלגות יודעות להקציב לעצמן מכספי משלם־המיסים, טועה.

מסתבר כי המיפלגות מנצלות עוד גורם רציני ביותר לסחוט לעצמן כספים: העיריות. למשל, עיריית תל־אביב, עירייה זו ממש טובעת בגרעונות. חובותיה הצמודים מסתכמים במאות מיליוני לירות. ועדת־הכספים של עירייה זו מאשרת ללא־הרף לקיחת מילוות בריבית המגיעה ל־11%, ונוסף לכך הצמדה. ואותה ועדת־כספים יודעת באותה עת לאשר, כי העירייה תשלם במקום המיפלגות השונות המיוצגות בכנסת ובעירייה, חלק ניכר ממיסי העירייה שלהן ושל מוסדותיהן.

ועדת־הכספים של עיריית תל־אביב דנה ברשימה ארוכה של מוסדות, 297

צ'יצ' וידידה (העיתונאית מירה אברך)
חיבוק לכל מיפלגות הממסד

במיספר, אשר העירייה משלמת במקומם חלק ניכר ממיסי־העירייה שלהם. למרבית המוסדות משלמת העירייה 33% ממיסיה, ולשאר היא משלמת 66% ממיסי־העיריית שלהם. באותה ישיבה של ועדת־הכספים הוחלט לצרף לרשימת המוסדות את כל המיפלגות והסיעות המיוצגות בעירייה ובכנסת, גם בלי פנייה בכתב, ולכל המיפלגות והסיעות הללו לכסות חלק ממיסיהן לפי השיעורים הבאים: 33% מן המס עבור המישרדים, ו־66% מן המס על מועדונים, בתי־תרבות, סיפריות וכו'.

בגלל החשיבות הציבורית מביא מדור זה את הרשימה המלאה, כשהוא מבליט את האירגונים הקשורים באופן מובהק במיפלגות. ברור כי כל שאר המוסדות הנהנים מאפלייה זו במיסוי קיבלו את המענק לפי חלוקת טובות־הנאה של סיעות־השילטון בעירייה.

עבור מוסדות אלה משלמת העירייה מיסים:

שם המוסד	חיוב 1974/5	התשלום מטעם העיריה:
ארגון נכים נפגעי הנאצים בישראל	2,088.—	66%
איחוד הקבוצות והקיבוצים	104,369.60	33%
אגודת חסד ואמת וגמילות חסדים	198.45	66%
ארגון עולי מרכז אירופה בישראל	7,519.05	33%
ארגון יוצאי סין בישראל	3,749.60	33%
אגודה לשיקום האסיר והעבריין	1,609.65	66%
בית בני ברית בישראל	35,291.03	33%
בית צעירות מזרחי	21,591.32	66%
בית מדרש באר מים חיים והכנסת אורחים	3,419.10	66%
הנוער העובד והלומד הלאומי – מועדון	1,673.10	66%
האוניברסיטה הפתוחה	4,141.80	66%
הסתדרות פועלי אגודת ישראל	6,848.85	33%
הסתדרות הנוער הלאומי	5,953.50	33%
הפדרציה הציונית דרום אפריקה — מעון עולים	15,412.95	66%
המרכז לסחר אחיד	1,674.80	66%
המכון לפסיכולוגיה ע"ש אדלר אלפרד	1,727.10	66%
המועדון הלאומי ע"י פרופסור קלוזנר	771.75	33%
התאחדות עולי הונגריה בישראל	6,174.—	33%
חברה לקידום המחקר בתרבות האדם	1,187.20	66%
לשכת המס של הסתדרות העובדים הכללית	86,951.60	33%
מועדון לאישה	3,732.30	33%
מועדון רוטרי ת"א	220.50	33%
מועדון הכנסיה הלטינית	1,984.50	66%
מועצת פועלי תל־אביב—יפו	138,596.41	33%
מורשת בי"ס תיכון דתי	4,906.80	66%
מושב זקנים	4,878.56	66%
מרכז התורמים	446.51	66%
מועצת הפועלות	1,409.40	66%
מתפרת הוועד הישובי לשקום של הסוכנות	661.50	66%
מועדון קדימה	3,175.20	33%
מכון למוסיקה ישראלית	3,373.65	66%
מכבי ת"א אגודה להתעמלות וספורט	5,065.99	66%
קרן לקידום החינוך של יוצאי עירק בישראל	1,674.80	66%
קופת חולים לעובדים לאומיים	68,881.02	66%

שם המוסד	חיוב 1974/5	התשלום מטעם העירייה:
קופת חולים אסף	5,132.54	66%
קופת חולים של הסתדרות העובדים הכללית	167,091.90	66%
קופת חולים מכבי	19,031.47	66%
קופת חולים מרכזית של הציונים הכלליים לשעבר	30,599.71	66%
קופת חולים עממית	9,529.64	66%
קרן הנגב מדרשת שדה בוקר	556.60	33%
קרן להשכלה גבוהה	695.20	33%
שרות נשים סוציאלי	165.38	66%
תנועת מושבי העובדים	85,449.60	33%
אגודת בתי יתומים ויתומות	21,520.35	66%
אגודה למען העיוור ולמניעת עיוורון	2,800.35	66%
אגודת עיוורים נפגעי הנאצים בישראל	501.64	66%
אגודת עזרת יתומים	826.88	66%
ארגון אמהות עובדות	82,468.80	66%
ארגון נשי חרות בישראל	330.75	66%
ארגון העובדים בעירית ת"א—יפו	25,241.20	66%
אגודת ידידי הבלט הקלאסי בישראל	4,676.80	66%
ארגון חברי ההגנה	992.25	66%
ארגון נכי המלחמה בנאצים	1,896.30	66%
איגוד יוצאי ליטא והסביבה	7,836.80	66%
אגודת אקדמאים למדעי החברה	992.50	33%
אגודת שלום יפו לעזרה הדדית	744.10	66%
אופק, בי"ס תיכון מקצועי	11,710.50	33%
איחוד הארגונים של יוצאי בסרביה	529.20	33%
איגוד החיילים המשוחררים בישראל	550.62	33%
ארגון ארצי של אסירי הנאצים לשעבר	1,736.44	66%
ארגון הגנת הדייר	1,404.—	33%
ארגון הקבלנים והבונים בת"א—יפו	2,255.—	33%
ארגון יוצאי הורודוק בישראל	1,240.31	33%
ארגון יוצאי רדומסק בישראל	429.98	33%
ארגון נשי מזרחי בישראל	2,001.40	66%
ארגון שארית הפליטה בישראל	2,216.03	66%
איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה	330.75	33%
אגודת נשים לינה	1,216.80	66%
איחוד הקבוצות והקיבוצים	104,369.60	33%
אגודת שוחרי חופש	205.60	66%
ברית העבודה בישראל	661.50	33%
ברית בני שם בהנהלת גב' רות דיין	442.40	33%
בית בני ברית בישראל	35,291.03	33%
בית צעירות מזרחי	21,591.32	66%
בית מדרש באר מים חיים והכנסת אורחים	3,419.10	66%
הלל וזמרה מפעל הלבשת יתומים	198.55	66%
הסתדרות השומר הצעיר בישראל — ההנהגה הראשית	24,298.02	33%
ארגון ניצולי מחנות השמדה יוצאי יוון בישראל	314.21	66%
אגודת חסר ואמת וגמילות חסדים	198.45	66%
ארגון עולי מרכז אירופה בישראל	7,519.05	33%
ארגון יוצאי סין בישראל	3,749.60	33%
בית הספר הגבוה לציור בהנהלת מר גושילסקי	19,998.—	66%
בית לייוויק לסופרי ועתונאי אידיש בישראל	1,980.—	66%
ברית ראשונים ארגון עסקנים ציונים ותיקים	1,006.20	66%
בית דוד בן־גוריון	5,170.60	66%
בית התפילה לקהילה המשיחית	1,310.40	66%
בית כנסת מאור ושמש	1,272.80	66%
בית אברהם לוינסון	27,755.38	33%
בית יהודי בסרביה	24,687.—	33%
בית ספר למסחר פיטמן	11,289.60	33%
בית ציוני אמריקה — ספריה	4.512.—	66%
בית ספר תיכון ספרא	6,827.15	33%
בני שאקו עולי קסטוריה יוון	287.10	33%
המפלגה הקומוניסטית הישראלית	4,812.50	33%
הכנסיה האנגליקנית האגודה הלונדונית	5,111.25	66%
התאחדות בעלי מלאכה ותעשיה זעירה	12,303.90	33%
התאחדות עולי בריטניה בישראל	385.—	33%
התאחדות עולי צרפת וצפון אפריקה	3,142.13	33%
התאחדות עולי צ'כוסלובקיה בישראל	1,193.40	33%
הקיבוץ המאוחד	80,294.51	33%
הסתדרות הפועל המזרחי	36,586.46	33%
התאחדות יוצאי ברית המועצות בישראל	1,063.91	66%
המפלגה הליברלית	28,042.93	33%
המפלגה הליברלית העצמאית	23,756.38	33%
התאחדות עולי אמריקה וקנדה בישראל	704.70	33%
הנוער העובד והלומד הלאומי — מועדון	1,673.10	66%
הסתדרות פועלי אגודת ישראל	6,848.85	33%
הסתדרות הנוער הלאומי	5,953.50	33%
הפדרציה הציונית דרום אפריקה — מעון עולים	15,412.95	66%
המרכז לסחר עתיד	1,674.80	66%
המכון לפסיכולוגיה ע"ש אדלר אלפרד	1,727.10	66%
התאחדות עולי הולנד בישראל	661.50	33%
המועדון הלאומי ע"ש פרופסור קלוזנר	771.75	33%
התאחדות עולי הונגרית בישראל	6,174.—	33%
חבורת ברצלב „בואו, רוצים לעזור בסתר"	2,848.20	66%
חבצלת מוסדות תרבות של השומר הצעיר	107,108.52	33%
חברת לקידום המחקר בתרבות האדם	1,187.20	66%
יד אבי הישוב	860.—	66%
מכון ז'בוטינסקי	12,568.51	66%
מטב, אגודה לשרות מטפלות בית	1,717.28	66%
מועדון לאישה	3,732.30	33%
מועדון הכנסיה הלטינית	1,984.50	66%
מורשת בי"ס תיכון דתי	4,906.80	66%
מושב זקנים	4,878.56	66%
מרכז התורמים	446.51	66%
מכבי ת"א אגודה להתעמלות וספורט	5,065.99	66%
קופת חולים לעובדים לאומיים	68,881.02	66%
קופת חולים אסף	5,132.54	66%

מכתבים

כל מזימות סאדאת

בנאומו לפני חברי מועצת־העם ב־29 במארס אמר הנשיא סאדאת, שביום־השנה השמיני למילחמת 67׳, יפתח את התעלה לשייט, כדבריו: „כשהתעלה מוגנת בשני צדדיה..״ בעולם ובישראל נתפסה הכרזתו של סאדאת כמחווה של שלום.

לא כך רואה זאת סאדאת עצמו, וכמוהו פרשנים ערביים רבים. כתב מחמוד עזאמי בשבועון הביירותי אל דסתור ב־7 באפריל, כי פתיחת התעלה אינה אלא צעד מילחמתי נגד ישראל, כאשר באיצטלה של פתיחת התעלה ויישוב עריה באוכלוסיה, תבוא חצייה מאסיבית של התעלה על־ידי הצבא המצרי, שיתמקם באיזור הדילול ממיזרח לה, בעמדות ובמערך שהוכן לקליטתו, תוך הפרה גסה של הסכם הפרדת־הכוחות מינואר 1974.

ההיסטוריה קיימת גם בשביל שנלמד את לקחיה, אחרת, כדיברי היסטוריון מפורסם, תלמד אותנו ההיסטוריה לקח שלא יישכח במהרה. ההיסטוריה מלמדת אותנו שבשנת 1936 נכנס היטלר עם צבאו לחבל הריין המפורז, לאחר שהצהיר בגלוי על כוונתו לעשות כן. העולם דאז לא האמין לו, וכאשר נכנס צבאו לחבל הריין היססו המעצמות ולא הגיבו.

צרפת היתה באנדרלמוסיה, וצבאה לא הגיב. כיום אומרים ההיסטוריונים, שאילו היו הצרפתים פועלים בהחלטיות ומגיבים על הצעד הגרמני, אזי הדברים היו מתפתחים אחרת. הלקח לגבינו ברור.

מעניין שהצדקתו של היטלר לצעדיו היתה שחבל הריין הוא חלק אינטגרלי מגרמניה, שנלקח ממנה בכוח. כך גם אומר סאדאת על סיני ואיזור התעלה. כלומר, לא רק התסריטים דומים, אלא גם התירוצים.

נקווה רק שהתסריט ל־5 ביוני הוא פרי־הזייה, כי אם יתממש, הוא לא ייעצר בחולות סיני.

אברהם בראל, ירושלים

הנשק הסודי

בפליאה קראתי את הכתבה על חוג „איכפת לנו״ במדור זו הארץ (העולם הזה 1969) האם העורך הנכבד אינו מבין שהנשק הסודי שלנו הוא הסטנסיל? תאר לך, עורך נכבד, שאתה מקבל כל יום סטנסיל, לאחר שנה אתה מוצף 365 סטנסילים. הסטנסילים שלנו הם מיוחדים במינם. לכל אחד מהם מוח אלקטרוני שתוכנן על־ידי פרופ׳ אסימוב, חבר החוג. בבוא יום הפקודה ישוגר אות מיוחד ממיפקדת החוג ואת המראה הנפלא, כאשר 365 סטנסילים קופצים עליך מהמדפים והנך הופך לז״ל אמיתי, לא הייתי רוצה להחמיץ.

תגר

ולעצם העניין. אני מאמין שפעולותינו יעוררו את דעת הקהל למימדים עצומים ואז, כשעשרות אלפים ידרשו מהמימשל לתקן את העוול הזה או האחר — הדבר יתוקן.

דוד תגר, תל־אביב

טירור נגד השלום

לפני ימים אחדים נתבשרנו על קיומו של אירגון בשם „טירור נגד טירור״, הפועל ללא כל הבחנה נגד האוכלוסייה הערבית.

שאיפתו של אש״ף היא, כידוע, להרוס את האמון ההדדי והרצון הטוב שהתפתחו מאז הונהגה מדיניות הגשרים הפתוחים בין האוכלוסייה היהודית והערבית. אש״ף לא הצליח עד עתה במשימתו זו, עקב סירובם של הערבים לשתף פעולה עם אירגוני־הטירור.

ההישג האנושי הגדול של חיי־יצירה משותפים בין שני עמים שהיו במצב של מילחמה שנים רבות, עלול לרדת לטימיון אם האירגון „טירור נגד טירור״ לא יחוסל בהקדם האפשרי. שלום הוא, קודם לכל, מציאות הצומחת מתוך מגע יום־יומי בין בני־אדם. אם מגע זה יבוא לקיצו עקב פחד וטירור, אפסה התיקווה לשלום באיזורנו.

גד תומר, תל־אביב

תירוצים של קרגמן

קראתי בעניין רב את תגובתו של העיתונאי אלי תבור במדור „קורא יקר״ (העולם הזה 1967).

זה לא מכבר יצא לאור דו״ח שמגר, שדן בפרשת בנק ארץ־ישראל—בריטניה, ושבו הוכח כי ניתנו הנחיות לפיקוח־על־הבנקים מה לעשות בקשר להמשך פעילותו של הבנק כשנה לפני ההתמוטטות, וכי לא נעשה דבר משמעי — לא מצד המפקח ולא מצד נגיד בנק ישראל מר זנבר. בינתיים, כידוע, התבקשו שרי המישפטים והאוצר על־ידי ראש־הממשלה להסיק מסקנות אירגוניות בנוגע לדו״ח.

דו״ח זה, וכן סוף מאמרו של מר תבור הביאו אותי לספיקות ושאלות חמורות מהיבטים אחדים, באשר להמשך כהונתו של יו״ר ועדת הכספים מר ישראל קרגמן בתפקידו הנוכחי, מבלי לקבל אחריות קולקטיבית עם משה זנבר, נגיד בנק ישראל, וזאת מאלה:

כשותף על דבר מחדל, לפני פרשת בנק ארץ־ישראל—בריטניה; בשנת 1972,

מנגנון החושך

בתדהמה כנה קראתי את המאמר „רבין משתולל״ (העולם הזה 1967): „...השינויים העצומים שעברו על המדינה בתהליך ההתבגרות הדמוקרטית, והליברליזציה של החיים הפוליטיים בה, השכיחו את העובדה שפעם היו הדברים אחרת לחלוטין.״

הייתי שותף פעיל לאירועי שנות החמישים. פעם, אפילו, ניסו כוחות מנגנון־החושך להלביש עלי את רצח הדוקטור רודולף קאסטנר — ללא הצלחה, למרבה מזלי. מאז ועד היום נשארו מאורעות שנות־החמישים טבועים במצפוני ובנסיון־חיי. ואכן, תקופה חשוכה היו ימי דויד בן־גוריון, העריץ הראשון של מדינת־ישראל.

ודווקא משום כך, עלי לציין: הימים הללו, ימי ה„ליבראליזציה״ וה„התבגרות הדמוקראטית״, גרועים שבעתיים. אוכלוסיית בתי־הסוהר במדינה גדולה פי שישה או שיבעה מזו של שנות החמישים. במישטרה מענים אנשים ומתעללים בהם. בתי־הסוהר, שהחלו את הקאריירה העברית שלהם ברוח ליבראלית, כשפסיכולוג שירותי בתי־הסוהר, ד״ר רודי, מנסה להשכין בהם רוח של תיקון וחופש אישי יחסי, שוב הפכו למיבצרי־הענשה.

חופש־העיתונות פגום כאז. ועדת־העורכים, שאתם פוסלים את קיומה, לא הפסיקה את עבודת שיתוף־הפעולה וההשתקה שלה, אף ליום אחד. כל העיתונות משתיקה עובדות מסויימות, רוב העיתונות — את רוב העובדות הבלתי־נעימות.

בתחום הענישה, נשתרר מישטר דראקוני שאין כדוגמתו. סתם גנבים נידונים לשש־שבע שנות מאסר. עבריינים פוליטיים — למאסר־עולם, או חמש־עשרה שנות מאסר. פעם היה מאסר־עולם דבר נדיר. כיום קשה למנות את הנידונים לחיים בתאי־הצינוק.

המיפלגות מוסיפות להיות ממומנות על־ידי גורמי־חוץ יהודיים — באמצעות המגבית — וממילא, אינן חופשיות. הכנסת מוסיפה — ואולי יותר מתמיד — להיות כנס אנשי־חן למישטר (למישטר, ולא לממשלה, המתחלפת מדי פעם, עם הרבינים בראש). מבחינה כלכלית, משלם אזרח מצוי במיסים ישירים, מילוות־חובה וכיוצא באלו, כשישים אחוז ממשכורתו. אם אינו משלם — נאסר, או נידון לקנסות־ענק.

אזרח מצוי ממין זכר מבלה שלוש שנים מחייו בצבא (לעומת שנתיים, בשנות החמישים). לאחר שיחרורו, אם לא נפל או הפך נכה, יש לו הזדמנות לתקן את המעוות בשישים עד תישעים יום, מתוך כל 365, שהוא

מכתבים

הוציא שופט ביהמ"ש העליון חיים כהן פסק־דין חמור, באשר לניהולו עד אז של יהושע בן־ציון את הבנק, ועורר ספיקות חמורים לגבי המשך ניהול תקין תחת ידיו בעתיד.

איפה היה אז ח"כ קרגמן ? מדוע לא יזם ישיבה של ועדת־הכספים בנושא לאחר פסק־הדין, לפחות כקו מנחה להמשך הפיקוח והניהול בבנק ארץ־ישראל—בריטניה? האם זה מפני שמר קרגמן סמך בעיניים עצומות על הנגיד, שסמך על המפקח, ד"ר מאיר חת ?

כשותף לחיפוי על דבר מחדל, לאחר דו"ח שמגר ; התירוץ הבלתי־פוסק של ח"כ קרגמן : „אפילו אלף מפקחים לא היו יכולים למנוע או לגלות את השחיתויות," אם זה במישרד־הביטחון, בפיקוח־על־הבנקים ומי יודע איפה עוד.

משתמע מכך שהוא, בתור יו"ר ועדת־הכספים, פוטר את עצמו לגמרי מהצורך ליזום בדיקה, ולו שיטחית, בזמן, כאשר מובאים לידיעתו חששות על מחדלים כלכליים, או לאחר פיצוצם, בטענה השחוקה

(המשך בעמוד 14)

חב לשירות־מילואים. הממוצע של שירות־המילואים הזיכרי הוא 70 יום מתוך 365, לעומת 40 יום בשנות ה־חמישים. נוסף לכך, משרתים עתה אנשים שבריאותם פגומה, או שגילם מעל ל־45, לעומת אנשים בריאים יותר, ומתחת לגיל 45, בשנות החמישים.

מנגנון־החושך ממשיך (ולא הפסיק אף ליום אחד) לאסור אנשים ללא מישפט, על־פי התקנות־לשעת־חירום המנדאטוריות. במיקרה או שלא ב־מיקרה — אנשים שאינם בני דת משה וישראל. אתם נרעשים משום שעכשיו מפעילים תקנות אלו גם ל־גבי יהודים ? ובעצם, מדוע לא ? הרי מגילת־העצמאות מבטיחה שיוויון ל־לא הבדל דת, לאום או מוצא.

כל הדברים הללו לא צמחו בחללו של עולם, ואינם התפתחות מיקרית. מדינה שקמה על עיקרון של בילעדיות — שבה רק סוג מסויים של אנשים יכול להיות בעל מלוא־הזכויות — נידונה לעריצות. כשהיא מדינה מורכבת מאנשים בעלי איכות גבוהה, טיבעי הדבר שמדי פעם ב־

מקסים גילן
עריצות

פעם יש התנגדות ציבורית לכך. כש־זה קורה בשעת חילוף־מישמרות ב־שילטון — יש ריגעי רגיעה פסבדו־דמוקראטיים. אך כל עוד זוהי מדינה בעלת שילטון לבן, קאתולי, ערבי או יהודי — אין מנוס מתנאי־לחץ. בייחוד כשרוח השילטון מנוגדת לחלוטין לרוחו האתנית והרעיונית של העולם הסובב אותה.

על־כן עצה לי לכם, לוחמי־החופש של העולם הזה : בבואכם לגנות את הפסול (כפי שעושים אתם בעקביות ובהצלחה), אל תהססו להצביע על שורשי־הבעייה. כל עוד מדינת ישראל תהיה מדינה בעלת שילטון יהודי, במקום מדינה בת כל אזרח משלם־מיסים ונאמן למדינה יכול להגיע לכנסת, למישטרה ולעיתונות — אין מנוס בה מפגיעות חוזרות ונישנות בחופש־האזרח. ובמצב־הלוחמה של שנות ה־70, טיבעי הוא שהדבר חמור שבעתיים מאשר בימי עריצות מנגנון־החושך הבן־גוריוני.

מקסים גילן, עורך הירחון „ישראל ופלסטין", פאריס

למרות ההתייקרויות
אנו ממשיכים..
זו ההזדמנות שלך
לרכוש אחד ממוצרי קריסטל המעולים במחיר מוזל
היכנסי עוד היום ורכשי
טיפ ☆ יוקרה ☆ עיצוב

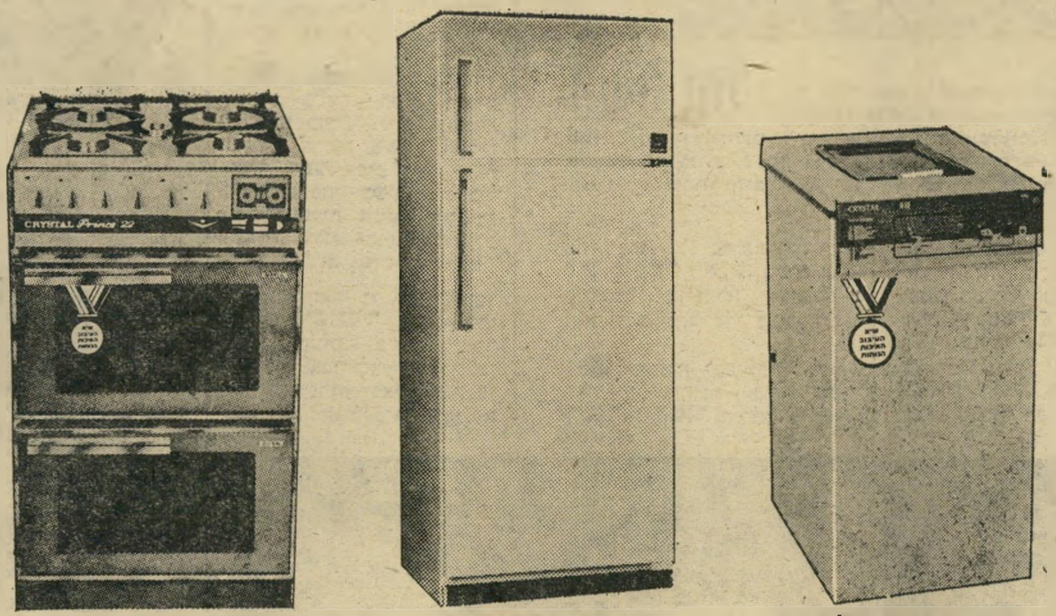

תנור בישול "פרינס"
מקרר פרזידנט
מכונת כביסה "ליידי"

גם בעוד 20 שנה
תהיי מאושרת עם
קריסטל

קרנית
מכון לעדשות מגע
עדשות
רכות וקשות
חוברת הסברה תשלח
לכל דורש. גורדון 31
ת"א, טלפון 238642.

הבנק הבינלאומי
הראשון לישראל בע"מ
סניף ראשי: שד' רוטשילד 39 ת"א, טל. 293251

גיטרות ✶ אקורדיונים
כלי־נשיפה ✶ אורגנים
מיתרים ✶ תופים
השאלה ◆ מכירה ◆
תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א.
טל : 03־57773

מאיר־לנד היא התשובה לפתח־לנד
ואריק שרון מחקה את עצמו

■ על הבדיחות המתהל־כות עכשיו בקאהיר, והמעידות על חופש־הדיבור הרב השורר כעת במצריים, סיפר עיתונאי שעבר לא מכבר ממצריים ליש־ראל. **אנוואר אל סאדאת** נוהג לבקר לעיתים מזומנות בעיירה שבה נולד. אחרי הטכס הוא ניגש בכל פעם לבית־הקב־רות ומבקר אצל קבר אמו. לתדהמת הקהל, הוא דורך בכל פעם על קיברה ויורק עליו. אח־רי כמה פעמים, לא יכול היה ראש־העיירה להתאפק, ושאל את הנשיא לפשר התנהגותו ה־מוזרה. השיב סאדאת: „כש־הייתי ילד קטן, אמרה לי אמא שאם אי־פעם אגיע למשהו ב־חיים, אוכל לדרוך על קיברה ולירוק עליו!"

■ אספקת־המים בקאהיר לקוייה ביותר, המים חומים ומהולים בחול. על כך נמתחה ביקורת חריפה. לבסוף החליט מנהל מיפעל־המים לשלוח את המים לאיבחון בשווייץ. כעבור כמה שבועות הגיעה חוות־ה־דעת: „אדוני, הסוס שלך חולה במחלת־כליות חשוכת־מרפא."

■ נראה כי דעותיו של **הנרי קיסינג'ר** השתנו במ־רוצת השנים. השבוע סיפר פרופסור אמריקאי, המבקר ב־ישראל, שהוא שאל לפני 20 שנה את הפרופסור קיסינג'ר מה דעתו על שר־החוץ דאז, **ג'ון פוסטר דאלס**. השיב אז קיסינג'ר בזילזול: „דאלס? הוא נוסע יותר מדי בעולם!"

■ אכזבה רבה נכונה לכל האורחים בחתונת בתו של **רס"ר ויקטור** הידוע. לחתו־נה, שתתקיימה ביום החמישי שעבר, אמורים היו להגיע כל קציני הפיקוד הבכיר של צה"ל, בהם הרמטכ"ל רב־אלוף **מרד־כי** („מוטה") **גור** וכל צמרת המדינה, כולל ראש־הממשלה **יצחק רבין**. אלא שלחתונה הגיע לבסוף רק אלוף אחד — האלוף **שמואל** („גורודיש") **גונן**. משאיחרו המכובדים להג־יע, החל רס"ר ויקטור המודאג לגלות סימני־עצבנות. לפתע הגיע מיברק. היה כתוב בו כי צמרת הפיקוד של צה"ל, ראש־הממשלה ושר־הביטחון **שמעון פרס** לא יוכלו להגיע, מכיוון

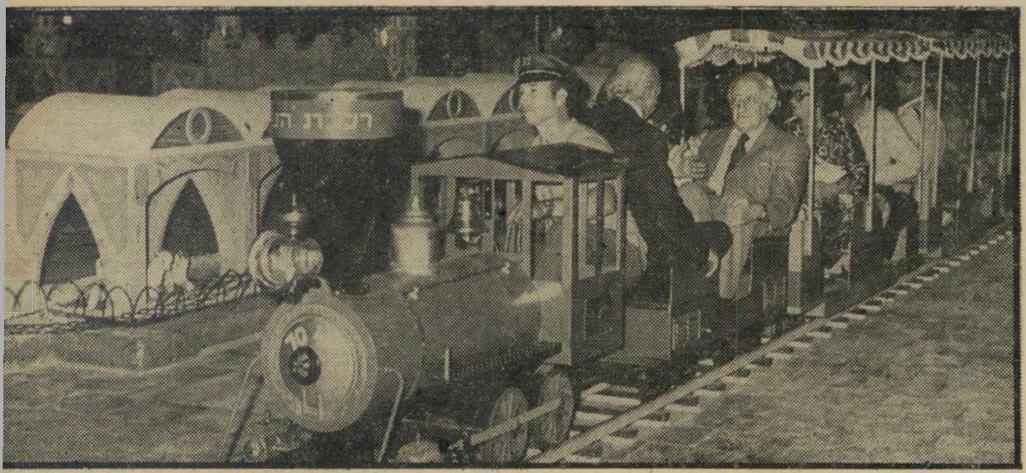

משה קול היה אורח־הכבוד בפתיחת מאיר־לנד, גן השעשועים של מישפחת מאיר על גגו של כל־בו שלום. כתום נאומי־הברכה הוזמן השר, ביחד עם מרדכי מאיר ורעייתו, לחנוך את רכבת־העמק העוברת את גן־השעשועים. הילדים שנכחו בפתיחה ורצו לנסוע ברכבת, עוכבו על־ידי הסדרנים, שעמדו על כך שרק המכובדים יסעו בנסיעת־הבכורה. השר קול, בעל הרגליים הארוכות, שהוא הגבוה בין שרי ישראל, ומרדכי מאיר, בעל הכל־בו נדחקו בקושי לאחד הקרונות.

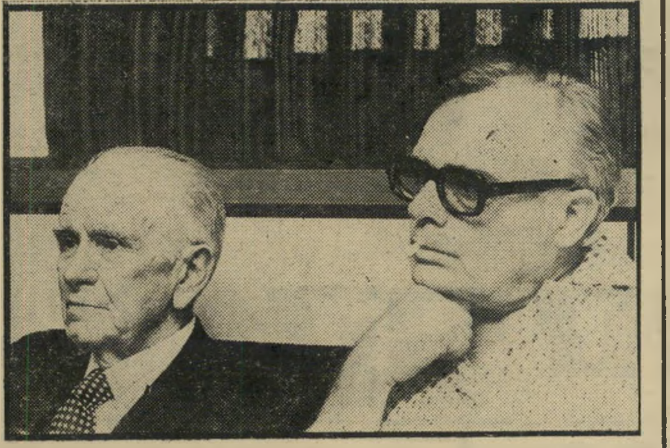

אורי קיסרי היה אורח־הכבוד במסיבה שנערכה לכבוד הופעת ספר־הזיכרונות שלו. נכחו כל המי־ומי של העיתונות הישראלית הוותיקה, שרבים מהם הוזכרו בספר. המנחה שלום רוזנפלד (למעלה מימין) סיפר שיעץ לקיסרי שלא לכלול בספרו אינדכס. „אילו היה אינדכס, כל אחד מכם היה מחפש את שמו, וקורא רק מה שכתוב עליו," התלוצץ רוזנפלד. „אבל עכשיו תצטרכו לקרוא את הספר לפחות עד שתגיעו אל שמותיכם." בשורה הראשונה בלטו אשתו של קיסרי, פניה, ונכדו יואב (למטה מימין). אך את ההצגה גנבה מורתו בת ה־86 של קיסרי, יהודית הררי (משמאל), שנאמה נאום־ברכה נמרץ, סיפרה בין השאר שהכל הופתעו כאשר נמסר כי אורי קייזרמן הצעיר החליט להיות לעיתונאי. „בגימנסיה (הרצליה) הצטיין אחיו, יוסף קייזרמן, בחיבורים הרבה יותר ממנו," גילתה. אחרי המסיבה זכה קיסרי בנשיקות רבות, ביניהן מן הפסנתרנית דינה אברך (למטה משמאל, עם בעלה, עיתונאי „מעריב" אהרון דולב).

אנשים

שהם נמצאים בישיבה. מאחר שמוזמן נוסף, האלוף **אריאל** („אריק") **שרון**, גם הוא לא הגיע למסיבת־החתונה, שיערו הנוכחים כי הישיבה החשובה שמנעה את בואם של המכובדים דנה באריק עצמו.

■ השחקן **טוביה צפיר** ידוע כחקיין מעולה. בעיקר מצ־טיין טוביה (ניקוי ראש) בחיקויים של ראש־הממשלה, יצחק רבין, ושל האלוף (מיל.) אריאל שרון. השבוע נכח אריק בתוכניתו החדשה של טוביה, בה הוא מחקה בין היתר גם אותו־עצמו. הקהל השתולל מצחוק, רק האלוף שרון ואשתו **לילי** נותרו מאופקים. כתום ההופעה ניגש אריק לטוביה ואמר לו: „אם אתה רוצה לחקות אותי טוב, אתה צריך לעשות דברים אלה ואלה," והינחה את טוביה כיצד לחקות את קולו. טוביה הבטיח לאריק כי יעבוד על ההערות ויזמין אותו להופעה כשיהיה מוכן.

■ בטכס פתיחת גן־השעשועים מאיר־לנד, שעל גגו של כל־בו שלום, נאם בין השאר גם סגן־ראש־עיריית תל־אביב, **דויד שיפמן**, שאמר בדברי ברכתו „מאיר־לנד היא תשובתנו לפתח־לנד!" לקול תשואות הנוכחים.

■ ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'יצ'") **להט** סובב באחד הימים בין דוכני ירידהספרים שבכיכר מלכי־ישראל. הוא התעכב ליד הדוכן של הוצאת עם עובד, גילה התעניינות בסיפרו של דוקטור **מיכאל** („מיקי") **בר־זוהר**, על **דויד בן־גוריון**. משהביע את רצונו לקנות את הספר, הסתבר לו כי אין די כסף בארנקו. המוכר הציע לו את הספר במתנה. ראש־העיריה סירב, הסכים לקבלו בהקפה. כעבור חצי־שעה הגיע למקום בנו **דן**, שילם את תמורת הספר במלואה.

■ מפקד חיל־האוויר האלוף **בני פלד**, אינו אוהב מתחרים. שיר שנכתב על־פי מילים שאמר, בשם מוכרחים לנגן, נמצא במקום השני במיצעדי הפיזמונים העבריים. עתה הוא מואשם על־ידי הזמר **דני ליטאני** בכך שהוא מפריע לשידור שירה של **לאה גולדברג**, מה יהיה בסופנו, בביצועו של דני. לדברי ליטאני, טוען פלד כי השיר גורם לדמורליזציה. **מרדכי** („מוטקה") **נאור**, מפקד גלי צה"ל, שנתבקש להגיב על טענותיו של ליטאני כאילו בגלל בקשתו של האלוף אין משדרים את השיר בתחנה הצבאית, אמר: „מפקד חיל־האוויר טען כי השיר אינו מוצא חן בעיניו, אך אין כל הוראה לא להשמיע את השיר."

■ במסיבה שנערכה לכבודו שפע **אורי קיסרי** סיפורים והלצות. בין השאר סיפר על ביקורה של המלכה הבריטית בידיד בפריס לפני 50 שנה. המארח היה המרשל הצרפתי הנודע **יובר ליוטה**, כובש צפון־אפריקה, שנאם לכבודה, כאשר יצאה לפתע השמש מבין העננים והיכתה בעיניה של המלכה. „מייד נעשה משהו, הוד־מלכותה," הרגיע אותה המרשל, והמשיך בנאומו. כעבור כמה דקות חזרו העננים וכיסו את פני השמש. המלכה חייכה, ופנתה אל המארח: „תודה, אדוני המרשל!"

■ חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, עורך־הדין **גידעון בן־ישראל**, הוא נציג ההסתדרות בארגון הבינלאומי לעבודה, שמרכזו בז'נבה. בן־ישראל נסע בשבוע שעבר בבהילות לשווייץ, כדי לחגן על ישראל בארגון נוכח מזימות הערבים בארגון. אולם משהגיע לז'נבה, התברר לו כי חוץ מאשר לאכול שוקולד ולהסתכל בשעונים השווייציים, אין לו מה לעשות שם. בארגון לא התעניין הפעם איש בנושא הישראלי.

■ כל מי שתמה מהיכן שואבת סופרת מעריב באיטליה **טוליה** („עדה לוצ'יאנו") **זכי** את המידע הפנימי שלה על עיסקי הקרקעות של **טיבור רוזנבאום** ברומא, לא צריך להרחיק לכת בניחושיו. בעלה של עדה הוא הארכיטקט הראשי של עיריית רומא, ומתנגד חריף לתוכניות הבינוי של רוזנבאום, שגרמו להתמוטטותו.

■ תקרית בלתי־נעימה אירעה בנשף השנתי המפואר של ויצ"ו, הנערך מדי שנה בז'נבה. בנשף, שהתקיים בשבוע שעבר, בו נכחו כל המי־ומי בקהילה היהודית והישראלית בשווייץ, יצאו החוגגים במחול הורה סוער, כשמנצחת עליהם **רות רפפורט**, אשתו של המולטי־מיליונר הישראלי **ברוך** („ברוס") **רפפורט**. בעיצומו של הריקוד, תוך כדי התלהבות, מעדה רות, צנחה על הריצפה והובהלה אל בית־החולים, שם הסתבר כי נקעה את כתפה.

■ אשה נמרצת במיוחד היא ממלאת־מקום ראש מועצת רמת־השרון, **אראלה שולברג**. לה ולבעלה, האגרונום **עמוס**, נולד במז"ט בן, אחרי שלוש בנות שהגדולה בהן היא בת 20, והמשרתת בצה"ל. השולברגים שמחו כל־כך על הולדת בנם, שערכו לו ברית־מילה חגיגית, הזמינו מעל גבי העיתונות את כל ידידיהם להשתתף בשימחתם, וזכו בהיענות המונית.

■ איך אזר אומץ להגיש את התפטרותו, סיפר השבוע דובר אל על **ארנולד שרמן**: „יש לי חבר, איש־עסקים שנשבר לו מהעסקים שהוא מנהל. לי נשבר לעסוק בדוברות. חיפשתי משהו חדש. חברי ואני היינו מדברים רבות על שינוי מיקצוע. יום אחד בא אלי ואמר לי: 'ארנולד, אני מחליף עסק!' אמרתי לו: 'אם אתה מחליף, אני מגיש התפטרות!' וכך היה."

■ באולם הנוסעים במעבר (טרנזיט) אשר בנמל־התעופה של ציריך, נעצו מאות הנוסעים עיניים תמהות בשלישיה שישבה במרכז האולם ושיחקה בהתלהבות בקלפים. מי שהתקרב לשלישייה יכול היה לשמוע כי שניים מהשלושה דוברים עברית, ומחליפים ביניהם מישפטים כמו: „אתה חושב שהוא מרגיש?" או „אל תדבר כל־כך הרבה, הוא שם לב!" היו אלה מאמן ניבחרת־הכדורסל הלאומית **אברהם חמו** וכוכב הקבוצה **טל ברודי**, אשר ניצלו את משך ההמתנה בנמל־התעופה כדי לשחק קלפים עם פרייר אנונימי.

■ עובדי עיריית תל־אביב המציאו כמה כינויים משלהם לחברי הנהלת העיר. כך, למשל, מכונה דובר־העירייה **עמיקם שפירא** בשם „פופאיי", חבר־ההנהלה, **חיים טסה**, מכונה „טסה קלבסה", ואילו **אריה קמר** מכונה בפיהם „התייר", בשל נסיעותיו התכופות לחו"ל.

הורוסקופ

בת־זוגך נמצאת במבוכה נוראה, ואולי אפילו במשבר. ממש מוזר שלא הצלחת להבחין בכך עד כה. כדי לנסות לחלצה ממצבה הקשה, אותו היא מתאמצת להסתיר ממך, אל תסתער עליה חזיתית, כי אם בחר באיגוף ממושך, תוך ביצוע פעולות הטעייה והסחה; כך תגיע אל היעד בעזרתה ממש. אם לא תפעל למען זוגתך, המשבר עלול לפרוץ ביום שבת.

יהיה עליך לרסן יצר מסויים על־מנת להגיב כראוי על מילים או מעשים של אחרים. אל תידבק בחלומות אבודים — אתה מבזבז את זמנך ללא תועלת. יהיה עליך ליטול את האחריות במצבו של בן־מישפחה קשיש.

המאבק הראשון החדש מתגלה לך בכל כיעורו — ואת תהיי דווקא המפסידה. אבל אל ייאוש. זו לא טראגדיה, כי אנשים רבים, בבית, במקום־העסקים או במחנה. חברתך הטובה ביותר תתגלה, פעם נוספת, כמקור אמיתי של עזרה. בני תאומים: עיסקה רצינית עשוייה להתבטל אם לא תדעו לוותר בלב שלם ולשתף אחרים ברווחים. לבשו משהו בצבע תכלת והיזהרו מצננת, דווקא בתקופה חמה זו של השנה.

התחזקי, בת סרטן, לפניך שבוע קשה במיוחד. אל תנסי להתחמק מהאתגרים שיהיה עלייך להתגבר עליהם. מעט שכל ישר, הרבה אומץ־לב ועוז־רוח, יעזרו לך לדלג על פני המשוכות, ויגרמו לך, בסופו של דבר, המון נחת־רוח על הישגיך, שלא יהיו מבוטלים כלל. אל תהא ותרן!

שינוי לטובה במצבך הכלכלי המסובך במיקצת. אתה תמצא ידידים במקום הפחות מתקבל על הדעת. אם זאת, דע שהם מתייחסים אליך בחוסר־התחשבות. היזהר מהפכפכים, ועוד יותר, כמובן, מנשים הפכפכות. נטייתך לחולמנות ולרומנטיקה תסבך אותך, השבוע, במריבה לא־לך.

רצונך העז והכנה לשמור בסוד את המתרחש בחייך ובחיי זולתך, בעיקר בתחום האישי, אינו צריך להביא לכך שתנתקי את עצמך לחלוטין מן המחשבות על העבר. היזהרי כמו־כן גם מנטייה מוגזמת להשמעת שקרים, שכידוע סופם להתגלות. חייה את ההווה במלואו.

חודש זה אינו מתאים לפעילות רומנטית, בת מאזניים. ואתה בן־מאזניים — אם הבוס צועק עליך או נוזף בך, — אין זה אומר שהצדק איתו. לכן אל תסכים לעבור על־כך לסדר־היום. מאידך, תגובה כלשהי, בעיקר השבוע, תהווה עבורך קץ הקאריירה המיקצועית שלך. חשוב היטב כיצד לפעול, ואל תהיה פזיז. החודש כדאי גם שתימנע ממגע ממושך עם אנשים.

ובכן, הגענו לזה שוב: הדברים האמיתיים מתגלים, בזה־אחר־זה, מאחרי פרגודי האשליות, הצביעות של האנשים הסובבים אותך, והרצון הבלתי־מציאותי לעזור. את ניצבת על פי־תהום, בעיני־רוחך, והדיכאון עלול לגבור עלייך. משום כך מוטב שתתייחסי למתרחש בהומור, לא בציניות. ושלא תשתדלי להגיב מייד, אלא תחשבי כיצד תוכלי לעזור לעצמך.

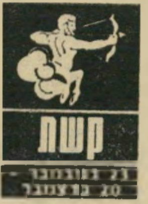

הקסם האישי שלך יסייע לך להיחלץ ממצב מביך. הדמיון הפורה בו חנן אותך מזלך עלול להיראות השבוע בעיני אנשים מסויימים כהפרזה בתפיסת המציאות. עליך להישמר מלחיות אכזר כלפי אחד האנשים הקרובים אליך. אכזבה ריגשית תימוג ותיראה באור שונה.

מריבה עזה וחסרת־תכלית לא יכולה להציל דבר. על־כן, אם יש באפשרותך, רסן את תחושותיך — ואפילו את המרירות הממלאה את ליבך. דבר זה חשוב גם מבחינה רפואית: זהו שבוע מסוכן במיקצת, לנוטים למחלות פנימיות. כסף לא רב אך חשוב מגיע לידייך: תבזבזי אותו.

עננים סוערים יכסו לקראת סוף השבוע את חיי האהבה שלך. אם אתה נשוי — תפרוץ מריבה סוערת בינך לבין אשתך. אם יש לך חברה — תיפרדו. גם את, בת דלי, לא תלקקי דבש השבוע: את תיפרד לזמן ארוך מאדם הקרוב מאוד אליך. שתייתך המופרזת תרחיק את ידידיך.

השבוע מתחילה תקופה בחייך, בה תצטרך לנקוט ביוזמה, שוב ושוב. על כן מוטב שתתכנן בזהירות את צעדיך הבאים. בת דגים: הזהרי במיוחד משחייה, ומספורט־מים! אל תאכלי לפני שאת הולכת לים. כוח־המשיכה שלך יגבר, לקראת סוף השבוע. אחרי מוצאי־שבת תגבר השפעתך למשך זמן קצר. לבשי ורוד. הפתעות נעימות צפויות.

מכתבים

(המשך מעמוד 11)

שאין מנוס וצריך לתת למחדלים להמשיך להשתולל באין מבקר ובאין מפריע. האומנם?

האם יהיו שרי האוצר והמישפטים די אמיצים ומודעים לנקודות אלה, בבואם לנמק את המסקנות השונות לגבי הפיקוח־על־הבנקים, וכן גם הפיקוח הפרלמנטרי והאחריות האירגונית והאישית הנובעות מכך?

נח כהן, רמת־גן

צריך שיהיה בן־אדם

את המודעה המצורפת בזה מצאתי בעיתון־הבוקר שערים מ־23.5.75. נראה

דרוש
בן אדם
עם רשיון נהיגה
להעברת סחורות
לפנות: טל. 54104

שהיום (יום מתן גזר־הדין במישפטו של מיכאל צור) לא די להיות אדם בלבד, אלא צריך להיות גם בן־אדם.

בהזדמנות זו, בירכת כה־לחי על הגיליונות האחרונים בתחומי הביטחון ועל הסקופ בנושא מתי גולן. בד־בבד הייתי מציע לכם להנהיג חידושים נוספים בעימוד העיתון ובצורתו הגראפית. הקורא הממוצע תאב תמיד לחידושים ושיפורים, לא רק בתחום החדשות והסקופים, אלא גם מבחינה חזותית.

אגב, איך הצלחתם „לקפוץ" ממתכונת של 40 עמודים ל־52 עמודים? ועוד משהו: מה בדבר חידוש הופעת דף, העיתון היומי של העולם הזה שהופיע לפני שבע שנים? עתה, כאשר אתם על הגובה, נסו לחדש את ההופעה, ותיווכחו לדעת שיש הרבה קופצים.

ולסיום, שאלה קטנה: מה קרה שהתחלתם לפרסם יותר ויותר שמות של כתבים בגופי הכתבות והמאמרים? מאז קום העולם הזה לא היה כדבר הזה, מלבד מיקרה בודד פה־ושם.

ד. בר־חיים, ירושלים

הפקרות בנצרת

לפני כמה שבועות ביקרתי בנצרת, ויש שם איזור הנקרא „שכונה דרומית". בשכונה הזו קיימת בריכת־שחייה עם מיתקני־ספורט. אני חושב שהשקיעו שם מאות אלפי לירות, אם לא יותר!

ובכן, בביקורי האחרון, נעשה לי פשוט חושך בעיניים. הפקירו את המקום לגמרי, והכל נהרס. זה כואב לי, כי בסך־הכל זה כספי וכספם של אחרים.

אני מצפה מהעולם הזה שיבקר במקום בהקדם ויתקור מי הם האחראים להפקר הנורא. העולם הזה צריך לגרום לכך שהאנשים האלה יועמדו לדין בהקדם, כפי שעשה בעבר, ואין לי ספק שיעשה גם בעתיד, לגבי גילויי־הפקרות כאלה בארץ!

אלי פירואן, טבריה

מכון־עיסוי הגון

ברצוני להעיר כי אין יום שבו איני קורא בעיתון זה או אחר על מכון־לעיסוי, פה או שם, שפה נסגר ושם נתפס וכן הלאה, ועל מעשים מגונים.

ברצוני לציין שהייתי בשבוע שעבר במכון הנמצא ברמת־יצחק, וקיבלתי מסג' ממש, ללא שום חריגות מגדר הרגיל. פתחה לי את הדלת בחורה נאה ונקייה, ועם יחס נהדר ממש. קיבלתי את כל המסג' בחצי שעה, בלי שום תוספות מן הסוג שעליו קוראים בעיתון.

טוב היה להיווכח שעוד יש מקומות הגונים.

זמיר אלמוג, רמת־גן

הכתובת הטיבעית

בכתבה על הרופא הטיבעי חיים ברנשטיין (העולם הזה 1967) לא ציינתם את כתובתו. לאן יפנו החולים? האם תוכלו לתקן את המעוות?

ג. ש., נתניה

● העולם הזה אינו נוהג לפרסם כתובות בכתבות מסוג זה. רמז קטן: חפש את מודעותיו בעיתונים.

בישראל של היום

קו רקיע חדש בתל-אביב

מעשנים
TIME
100

סופר
קינג־סייז
פילטר
הארוכה
והעדינה
אחת
היצירות
המעולות
של דובק

פרסום ד״ר יעקבסון

הנדון:

רכובים על סירות ההסתדרות, יצאו השוטרים החמושים לים כדי לשבור את השובתים

אגרוף הברזל

המישטרה ירתה צרורות מעל לראשי השובתים. אירגון־העובדים „הסיר את הגנתו" מן העובדים שלא הכירו ב„מרותו".

בפרלמנט נאמו מיליונרים על „בגידתם" של השובתים. בהחלטה רישמית התייצבה הממשלה „לימין" המעביד, שהוא אדמירל־בדימוס של צי־המילחמה.

מאות שוטרים ואנשי מישמר־הגבול גוייסו למיבצע־ענק, תוך סיוע מטוסים, כדי ללכוד את השובתים־המחבלים. נדונה האפשרות להפעיל כוחות צבא.

בשעות הקטנות של הבוקר הקישו שוטרים על דלתות בתיהם של העובדים, והשליכו אותם לכלא. שופטים חמורי־סבר החליטו להחזיק אותם במעצר תקופה ארוכה.

כל זה מזכיר משהו.

■ ■ ■

בימי הזוהר של הפאשיזם האיטלקי (שהתפשט לאחר־מכן לספרד ולארצות אחרות), הומצאה שיטה חדשה לפיתרון בעיית היחסים בין מעבידים ועובדים.

היתה זו השיטה ה„קורפורטיבית" (מלשון „קורפוס", גוף.)

היא היתה בנוייה על קיומם של שלושה גופי־ענק מקבילים — הממשלה, אירגון־המעבידים ואירגון־העובדים. שלושה אלה קבעו במשותף מה מגיע לעובדים, ומה לא.

בתיאוריה זה היה יפה מאוד. בפרקטיקה זה אחרת.

כי בכל שלושת המנגנונים שלטה, כמובן, המיפלגה האחת. ומכיוון שאותה מיפלגה לא היתה, חלילה, דמוקרטית, היה השילטון כולו מרוכז בידי כנופייה קטנה של בוסים. אלה מינו את ראשי כל שלושת המנגנונים מבין אנשי־שלומם. הם קבעו גם את מדיניותם.

השילטון החליט מה שהחליט. ראשי שלושת המנגנונים עמדו דום, הצדיעו במועדים וביצעו את ההחלטה. ההחלטה היתה, בדרך כלל, שלאור המצב הביטחוני הקשה של המדינה והשאיפות הנשגבות של האומה, על העובדים להדק את חגורותיהם. רמת־המחייה של הבוסים עצמם, ושל בעלי המיפעלים, עלתה.

העובדים, שלא „קיבלו את המרות," הוגדרו כמחבלים. אירגון־העובדים הסיר מהם את חסותו. הקאראביניירים הקישו בשעות הקטנות של הבוקר על דלתות בתיהם, ועצרו אותם. הממשלה הכריזה שתטפל בכל חומר־הדין ביסודות בוגדניים, המשרתים את אוייבי המדינה. הגנראל או האדמירל שניהל את המיפעל הצהיר שעובדיו הם פושעים. המישטרה הפעילה נגדם נשק חם, ובשעת הצורך נקרא הצבא „להבטיח את הסדר הציבורי". השופטים שלחו את השובתים לבתי־הסוהר. מי שהעז להביע — ולוא גם בלחש — אהדה לשובתים, נתפס על־ידי בריוני המיפלגה והוכרח לשתות שמן־קיק בכיכר המרכזית.

זה פעל יפה מאד. לא היו שביתות. לא היו סיכסוכי־עבודה. בבתי־החרושת ובנמלים שררה הרמוניה גמורה, שעוררה את קינאת המעבידים במערב הליברלי המנוון, שם היה מותר לפועלים לשבות כאוות־נפשם.

עד שיום אחד לכדה קבוצה של עובדים את הדוצ'ה, ניקבה את גופו בכדורים ותלתה את הגופה, כשרגליה למעלה, בעיר מילאנו.

כך נגמר אותו גן־עדן. הדמוקרטיה הבזוייה חזרה לאיטליה, ומאז היא עומדת בראש רשימת־השביתות.

■ ■ ■

בישראל קיים מישטר ייחודי, המבוסס על ערכי־היסוד של הציונות, הסוציאליזם, הליברליזם והדמוקרטיה. עצם המחשבה שיכול להתקיים דימיון כלשהו בין מישטר זה לבין הפאשיזם האיטלקי, מגוחך לחלוטין.

ואכן — מבחינת הסיסמות, הנאומים, חדגלים והתמונות על הקיר אין שום דימיון.

אלא שגם כאן שונה המציאות מן הסיסמאות. למעשה קיים בארץ, מזה שנים רבות, מישטר קורפורטיבי, המזכיר למדי את הדוגמה המקורית.

שביתתם המיוחדת־במינה של עובדי־הים באשקלון פעלה כזרקור־ענק, שנדלק לפתע. אלומת־האור האירה את המציאות.

במציאות קיימת הרמוניה איטלקית בין שלושה גופים. הפועלים בצוותא כאילו היו אחד.

בטלוויזיה אפשר היה לראות את שלישיית הראשים: האדמירל, המזכ"ל והשוטר.

■ ■ ■

קו־צינור הנפט אילת־אשקלון היא חברה מיסתורית מכמה בחינות. לא ברור לגמרי למי היא שייכת באמת. ידוע רק שמעורבים בה אינטרסים של חברות־הנפט הבינלאומיות.

המיפעל כולו כושל וחסר־כישרון עד להדהים. תחזיותיו היו מופרכות, חישוביו הכלכליים היו חובבניים. נרכשו מיכליות במחירי־שיא, והן עומדות מובטלות. עשרות מיליונים שקעו במצולות, ובסופו של דבר ישלם אותם האזרח הישראלי מכיסו.

בראש המיפעל עומד אדם שהוא כל־כך מתאים לתפקידו, עד כי נראה כאילו המציא אותו סופר — אדמירל אמיתי, בשר־ודם, מין קאריקטורה של מעביד איטלקי.

האלוף (מיל.) אברהם בוצר, שחבריו בחיל־הים הדביקו לו את הכינוי „צ'יטה" על שם הקוף המפורסם, היה קצין בינוני מאד ואפור מאד. הוא פיקד על חיל־הים כשזה

היה מעין אחות־חורגת של צה"ל, גוף כימעט מנותק שחי לו את חייו בצינעה.

לבוצר היו כל הכישורים כדי להכניס את החברה לבוץ.

הוא התייחס לעובדים כמו שמתייחס אדמירל גרוע למלחים בחדר־המכונות — בגסות, בזילזול, בסיגנון שחצני של פיקוד. איש כזה היה מוכרח לגרום לסיכסוכי־עבודה אינסופיים.

גם מהות הסיכסוך אופיינית. במרכזו אין דרישות־שכר. זהו מאבק קלאסי של עובדים על מקומות־עבודתם, פשוטו כמשמעו.

האדמירל דוגל בשיטה של „הפרד ומשול". חלוקת־העבודה בין עובדי־המיפעל ובין קבלנים פרטיים יצרה מצב נוח כדי „להוריד לעובדים את הראש". כאשר התחיל חוסר־הכישרון של החברה לתת את אותותיו, והתמעטה העבודה, דרשו העובדים לסלק את הקבלנים הפרטיים ולמסור את כל העבודה להם. בוצר, לעומת זאת, דרש לפטר את מרבית העובדים של מחלקת־הים, ולהשאיר את הקבלן על כנו.

■ ■ ■

למרבה צערו של האדמירל, הוא נכנס לעימות עם קבוצת־עובדים מיוחדת במינה, אנשים זקופי־גו, שגדלו בארץ ושירתו ביחידות מובחרות של צה"ל. האדמירל לא עשה עליהם שום רושם — מה־גם שרבים מהם הכירוהו עוד מחיל־הים.

כך נולד העימות — עימות שכל מנהל פיקח, ללא כוכבים על כתפיו, היה מונע אותו.

ההמשך היווה שיעור מאלף במהות המישטר בישראל.

אחרי שהמעביד עשה את שלו, נכנס לתמונה הגוף השני — ההסתדרות.

ההסתדרות הכללית מייצגת את עובדי ישראל כמו שבית־הסוהר ברמלה מייצג את תושביו. לא האסירים שולטים בבית־הסוהר, ולא העובדים שולטים בהסתדרות.

צמרת ההסתדרות מורכבת, רובה ככולה, מעסקני־מיפלגה מיקצועיים.

רובם מונו לתפקידיהם על־ידי המיפלגה השלטת. הם יודעים שתפקידם הוא לשרת את השילטון, וכי בכך תלוי קידומם בסולם הקאריירה. מאחר שהם־עצמם שייכים לשיכבת־העילית של המימסד, יש להם הבנה אוטומטית לסיגנונם של מנהלי־החברות ואנשי־השילטון, השייכים לאותה שיכבה.

כאשר פרצה השביתה הראשונה של עובדי־הים, הסירה ההסתדרות את „הגנתה" ותבעה להכיר ב„מרותה". שתי המילים האלה, מילות־המפתח במילון ההסתדרותי — הן בעלות משמעות עמוקה.

אירגון המייצג עובדים אינו יכול להטיל עליהם „מרות", כמו דוכס פיאודלי, אלא להיפך — הוא מקבל את מרות חבריו. עסקן־המנגנון של אירגון כזה אינו יכול „להסיר את הגנתו" מחבריו, מכיוון שאינו אלא משרתם, המקבל מהם משכורת כדי לפעול למענם.

אבל ההסתדרות אינה אירגון־עובדים מסוג זה. היא קורפורציה איטלקית.

אחרי השביתה הראשונה מינתה ההסתדרות ועדה. הוועדה הסיקה מסקנות, המגלות הבנה עמוקה למעביד. הן התאימו בדיוק לדרישותיו האמיתיות של האדמירל (אחרי הסרת התביעות המופרכות שהוא הציג כעמדת־מיקוח). תחת ים של מלל ומליצות ריקות, היתה חבוייה התוצאה הנוקשה: הקבלנים הפרטיים נשארים במקום, וחלק ניכר מן העובדים יפוטר.

המסקנה הזאת הבטיחה מראש את חידוש הסיכסוך. השביתה התלקחה שוב, ההסתדרות הסירה את „הגנתה". היתה זאת הזמנה למישטרה לעשות את שלה.

ואז קרה דבר המאפיין את המצב כולו: חברה הסתדרותית (סולל בונה) שבראשה עומד גנרל (אלוף צבי זמיר) העמידה לרשות המישטרה את סירותיה. השוטרים החמושים רכבו על סירות ההסתדרות.

■ ■ ■

הכל היה מוכן לקורפורציה השלישית — מנגנון־השילטון. הוא הופיע במלוא כוחו.

אחרי האדמירל שהשמיץ את עובדיו, ואחרי המזכ"ל שהסיר מהם את הגנתו, הופיע על מסך הטלוויזיה השוטר, שקיבל על עצמו לבצע את פקודת־הדיכוי.

לא קל היה למצוא בארץ קצין שכל־כך התאים לתפקיד זה, כמו סגן־ניצב אריה איבצן. גם הוא כאילו הומצא על־ידי סופר.

איבצן הוא האיש ש„סגר את תל־אביב". הוא לא היה די כישרוני כדי לחסל את העולם התחתון בעיר, שהטיל את מוראו על חיי־הלילה, אבל הוא היה בהחלט מסוגל להשלים את המלאכה על־ידי הטרדת המועדונים, עד שנסגרו בזה אחר זה. לפני שהורחק מתפקידו בעיר, הוא הצליח להפוך את תל־אביב לסניף של פתח־תיקווה.

בקיצור, שוטר נוקשה, בלי חוכמות, חי מקבל פקודות ומבצע אותן מבלי להסתכל ימינה או שמאלה, כמו בסרטים מסויימים.

באשקלון הגיע איבצן לשיא תהילתו. שוטרים פתחו באש, סירות־מישטרה מוגרו בלב־ים על־ידי קומץ שובתים בלתי־מזויינים. מטוסים ממעל, מצור ימי ויבשתי, נקישות על דלתות בשעות הקטנות של הלילה, שובתים ישנים שנגררו ממיטותיהם לעיני ילדיהם הבוכים. כמו בסרטים.

השילטון דאג בעשור האחרון לחוקק חוקים שישלימו את התמונה — בתי־דין מייוחדים לעבודה, שהוכנו מראש כדי למלא תפקיד בשבירת שביתות, לעצור שובתים, ועוד. עסקני־המיפלגות בכנסת מילאו את תפקידם והרימו את ידיהם לאישור חוקים אלה, ביודעם מה בדיוק חבוי בהם (הייתי בין הח"כים שדאגו להסביר להם זאת בהרחבה, לפני ההצבעה). מכיוון ששובת, התופס את מכונתו כדי למנוע את מסירתה לידי מפירי־שביתה, הוא „מסיג גבול", ניתן בישראל להפעיל נגדו גם את החוק הפלילי.

במישטר הקורפורטיבי, השובת הוא בוגד, מחבל, גנב ופורע — פושע פלילי נאלח ומנודה, שכל זרועות השילטון יורדות עליו במכה אחת — המישטרה ובתי־המישפט, ההסתדרות והכנסת, הטלוויזיה והעיתונות, מיפלגות הקואליציה והאופוזיציה.

לפתע נשרו המחיצות ה„ליברליות" וה„סוציאליסטיות", ונתגלה אגרוף־הברזל הקמוץ של המימסד הקורפורטיבי.

הוא לא נוצר השבוע. הוא קיים בכל ימות השנה. אבל הוא חבוי בדרך־כלל מתחת לשכבות עבות של צביעות והתחסדות.

לזכותם של הבחורים האמיצים באשקלון יירשם שהם קרעו את המסווה.

מאת אורי אבנרי

העם

הכל תלוי בעיתוי

יצחק רבין הראה שוב איך לא לנהל מדיניות

קשה לדעת לפי איזו שיטה פועלת ממשלתו של יצחק רבין. לפי כל הסימנים, אין לה שיטה בכלל.

הדבר בלט שוב, במעשה שעשתה הממשלה השבוע. היא החליטה לדלל, באורח חד־צדדי, את כוחות ישראל בקו־ההפרדה מול מצריים.

הרגע הוחמץ. הרעיון עצמו נולד כאשר הכריז אנוואר אל־סאדאת שהוא יפתח את התעלה ב־5 ביוני. למרות שה־נשיא המצרי התחייב לכך מראש, הוא הצליח להציג את המעשה, כלפי דעת־הקהל העולמית, כמחווה מצרית לקראת השלום.

בחוגים רציניים בישראל נשמעה אז הצעה מהפכנית: להשיב על מחווה מדומה זו במחווה ישראלית אמיתית, על־ידי הכ־רזה מיידית שישראל תדלל, מרצונה ה־חופשי, את כוחותיה לייד התעלה.

לבעלי ההצעה היו שני נימוקים:

● בעלי הקו הפסיכולוגי סברו שכך ניתן לפתח דינאמיקה של מעשי־שלום, ש־תקבל תנופה עצמאית, ושתגרור עימה גם את הצד הערבי. בין הטוענים כך בלט הפרופסור לפסיכולוגיה הנס קרייטלר, ש־כתב על כך מהארווארד, שם הוא נמצא כעת בשנת־שבתון.

● בעלי הקו ההסברתי סברו שזה יהיה מעשה נבון כלפי דעת־הקהל העולמית, כדי להוכיח שישראל אינה מעוניינת פחות בשלום ובהרגעה מאשר מצריים.

אולם ממשלת ישראל לא היתה מוכנה או מסוגלת לקבל מייד החלטה נועזת כזאת. היא התווכחה עם עצמה, תוך הד־לפות בלתי־פוסקות לעיתונות, וכך הוחמץ הרגע הפסיכולוגי.

בין הכיסאות. השבוע, באיחור עצום, נעשה הדבר. בגלל האיחור, הוא היה חסר־ערך משתי הבחינות גם יחד.

● כלפי מצריים, שוב לא נראה הדבר כתשובה ישראלית עצמאית למחווה, אלא כהיענות ללחץ אמריקאי.

● כלפי דעת־הקהל העולמית, שוב לא היה ערך למעשה שנעשה בצל פגישת פורד־סאדאת.

כך, כמו תמיד, התיישבה ממשלת יש־ראל בין שני הכיסאות. היא נתנה משהו שיש לו ערך, תמורת לא כלום.

פרשות

עונשו של הממונה

צנזורה פוליטית הופעלה לפסילת ספר על סמך דיווחי־שקר

הסקופ ראה אור בדרך מיקרה. היה זה בשבוע שעבר, בעת ויכוח פתוח על הצנזורה בשידורי־ישראל. בין המומחים שישבו באולפן וענו על שאלות המאזינים בנושאי צנזורה היה גם איסר הראל, ה־ממונה על שירותי־הביטחון לשעבר. ואילו בין המאזינים שטילפנו אל הצוות באולפן היו גם כמה עתונאים, שניצלו את ההז־דמנות כדי לתת ביטוי לטענותיהם כלפי הצנזורה.

בשנת 1966 היה איסר („הקטן”) הראל עצמו קורבן לצנזורה הפוליטית במדינת־ישראל, ששורשיה נעוצים עדיין בתקופתו. אחרי שפרש מן השירות הממשלתי ביקש איסר לפרסם ספר על חטיפת אדולף אייכמן. הממשלה מנעה את הוצאת הספר והוא ראה אור רק בשבועות האחרונים השנה.

אלא שאיסר עצמו לא העלה במהלך הויכוח הרדיופוני על הצנזורה את פרשת סיפרו. מי שהסביר מדוע נאסר פירסום ספרו של איסר בשעתו היה הפרשן ה־צבאי של מעריב, אורי דן, שנטל חלק בויכוח באמצעות הטלפון.

טען דן: „כדי למנוע את פירסום סיפרו של איסר הראל, זוייפו בשנת 1966 דיווחים של שגרירות ישראל בארגנטינה אל מש־רד־החוץ בישראל, ביוזמת מישרד־החוץ עצמו. על פי דיווחים מזוייפים אלה טענה שגרירות ישראל בארגנטינה כי פירסום הספר עלול להזיק ליחסי ישראל־ארגנטינה. היתה זו דוגמא מובהקת להפעלת צנזורה למטרות פוליטיות.”

שיקול אישי. איש לא הגיב על הא־שמה חמורה זו. גם איסר הראל עצמו לא אישר ולא הכחיש אותה בשידור, למ־רות שבשעתו היה זה הוא עצמו שהעלה האשמה חמורה זו.

בעת שביקש לפרסם את סיפרו נמצא איסר ביריבות גדולה עם ראש־הממשלה דאז, לוי אשכול. חודשים מיספר קודם לכן התפטר איסר מתפקידו כיועץ ראש־הממשלה לענייני־מודיעין על רקע פרשה חמורה שפרטיה אסורים לפירסום בישראל עד עצם היום הזה.

כאשר מסר את כתב־היד של הספר לצנזורה הצבאית היא לא פסלה אותו. לא היה בו שום גילוי מסוכן מבחינה ביט־חונית. אולם כפי שאירע החודש בפרשת סיפרו של מתי גולן, היתה זו הממ־שלה שהחליטה לפסול את פירסום הספר לפי פקודת הסודות הרשמיים. הסיבה

איסר הראל
מדוע זוייפו הדיווחים

הרשמית שניתנה להצדקת פסילת הספר היתה מיברק ששלח שגריר ישראל ב־ארגנטינה, בו טען כי ממשלת ארגנטינה, שם בוצעה חטיפת אייכמן, תראה בעין רעה את פירסום הספר, דבר העלול להזיק ליחסי ממשלת־ישראל עמה.

חקירה שנערכה מאוחר יותר העלתה כי הטענה היתה מפוברקת מתחילתה ועד סופה. מיברק השגריר לא נשלח על סמך שיחות עם גורמים בממשלת ארגנטינה, אלא לפי הזמנה של משרד־החוץ בירוש־לים. שום גורם בממשלת ארגנטינה לא הביע דעתו לשלילה או לחיוב לגבי ה־אפשרות שספרו של הראל יראה אור.

פסילת הספר נעשתה לפיכך לא בגלל נימוקים בטחוניים וגם לא בשל סיבות מדיניות. השיקול היחידי היה אישי, ב־מטרה להעניש את איסר הראל על סיכ־סוכו עם ראש־הממשלה.

ביטחון

סוד - רק בארץ

האומנם מסוגלת ישראל לייצר ארבעה מטוסי „כפיר” בחודש?

מטוס־הקרב מתוצרת ישראל, כפיר, הוא אחד הסודות השמורים ביותר במדינה. עצם ייצורו וקיומו היה אסור בפירסום בישראל עד יום־העצמאות האחרון, למרות שפרטים מדוייקים אודותיו פורסמו מזה שנים בעתונות המיקצועית בעולם. גם כאשר הוסר מסך הסודיות מעל המטוס, כדי לרומם את מוראל העם, פסלה ה־צנזורה הצבאית בישראל כל ידיעה ה־קשורה בפרטי ייצורו של המטוס.

השבוע הסתבר כי מה שאסור לאזרחי ישראל לדעת, אפשר לספר בגלוי וללא חשש בעולם הרחב. לרגל הסאלון האווירי שנערך בפאריס, הקרינה הטלוויזיה הצר־פתית סרט מיוחד שהוקדש לכפיר. במהלך התוכנית רואיין דובר התעשייה־האווירית בישראל, אלקנה גלי. גלי, לשעבר מפעילי רפ"י ומקורבם של משה דיין ושמעון פרס, התפאר כי התעשייה־האווירית מייצרת 4 מטוסי כפיר בחודש, וכי אחרי שיושלם

(המשך בעמוד 28)

לתסיימים שירותם בצ.ה.ל!
הרשות לחינוך והכשרה ימיים מודיעה על פתיחת
קורסים לקצינים בצי הסוחר

★ קורס לחובלים
מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי 12 שנות לימוד ובוגרי 11 שנות לימוד, בעלי תעודה טובה.

★ קורס לקציני מכונה
מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים ותלת שנתיים (למעט חניכות), בעלי תעודה טובה במגמות המתכת. כן מתקבלים בוגרי בתי"ס תיכוניים ומסיימי כיתה י"א תיכון שיוכשרו למקצועות המתכת לפני כניסתם לקורס.
למהנדסי מכונה והנדסאי מכונה — מסלולים מקוצרים.

★ קורס לקציני רדיו
הקורס יפתח בספטמבר 1975. מיספר המקומות מוגבל.
מתקבלים בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת רדיו־אלקטרוניקה, טכנאי אלקטרוניקה והנדסאי אלקטרוניקה. כמו כן אלקטרונאי תיקשורת (סוג 2 לפחות) ובוגרי קורסים צבאיים מקבילים; משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה עד גיל 30.

★ קורס לקציני חשמל
מתקבלים א. בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת חשמל
ב. טכנאי חשמל, הנדסאי חשמל, מהנדסי חשמל.

לפרטים נוספים פנה למשרדינו:

בחיפה: רח' נתן (קייזרמן) 11 ליד כיכר פריז בימים א'—ו', בשעות 8—14.

בתל־אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם קומה 28, בימי ב', בשעות 9—13.

לנוחותך תוכל גם לחרשם לפי הספח המצורף.

עכשיו יותר כדאי בצי הסוחר!
ההטבות ותנאי השכר עכ־שיו יותר משמעותיים:
בעת ההכשרה — כלכלה ומגורים ללא תשלום ומענק חודשי גבוה (במטבע קשה). לאחר ההסמכה — קידום מהיר בדרגות ובשכר (חל־קו במטבע קשה). תוספות והטבות שונות.

היה קצין בצי הסוחר!

לכ' הרשות לחינוך והכשרה ימיים ת.ד. 1909 חיפה 31000
חנני מעוניין בפרטים נוספים בקשר לקורס ....
שמי .... כתובתי ....
חשכלתי .... גיל ....
תאריך .... חתימה .... ה. הזה יוני

הצעה מיוחדת
23 יום באירופה
במיניבוס
כולל ציוד לקמפינג, הדרכה
מפות, מסלולים וכלים
ב־105 $
ליש בע"מ
נסיעות ותיירות בע"מ
ת"א, מונטיפיורי 25, טל. 290842

מדוע מנעו פקידי מישרד־הביטחון את הקמתם של מיפעלים חדשים לאספקת החומר החיוני, אחרי שהמיפעל המונופוליסטי הקיים סיכן את ביטחון המדינה בצורה המחייבת חקירה ביטחונית ופלילית?

תעלומת מלאי החירום

"לא מוכן לשוחח על זה! הנושא הזה חסוי מבחינה ביטחונית!" משיבים לא־פעם אנשי־מפתח במישרד־הביטחון ובתעשייה הביטחונית.

אך במיקרים רבים לא ביטחון המדינה הוא המעניין אותם, אלא ביטחונם האישי. כאשר הם זורקים, בהתנשאות, תשובה זו, הם בטוחים כי יצליחו לחסום גילויים על מחדלים ביטחוניים שהם עצמם אחראיים להם אישית.

מעטים המיקרים שבהם מתגלה תופעה זו בצורה חותכת יותר מאשר בפרשה הנדונה כאן.

בשבוע שעבר גילה העולם הזה (1969) פרשה חמורה, שאותה הגדרנו כ„מחדל החומר הסודי". בין השאר גילינו:

- **במילחמת יום־הכיפורים הצטמק המלאי של חומר מסויים בצה"ל, שהוא חיוני ביותר לעצם ניהול המילחמה, והגיע לנקודת־מינימום מסוכנת.**

(לפי הוראת הצנזורה, שהיא מוצדקת בהחלט במיקרה זה, אין „העולם הזה" מפרש את החומר שבו דנה הכתבה, וכן יש צורך בהעלמת פרטים אחרים שיש בהם כדי לזהות את הנושא הביטחוני.)

- אילו נמשך המצב, עלול היה להיווצר מצב שבו לא היו כלי־מילחמה מסויימים, חשובים ביותר, בשווי מיליארדים של לירות, יכולים לפעול.
- מצב דומה שרר במיתקנים ממשלתיים ובמיתקנים אזרחיים מסויימים, והזקוקים לאותו חומר.
- **השיבושים באספקת חומר זה נמשכו שנה תמימה, גם לאחר מילחמת יום־הכיפורים. הבעייה לא נפתרה כליל עד עצם היום הזה.**

מלאי־החירום נעלם

אחרי שהיה בידי מידע מדוייק על מחדלי בית־החרושת המייצר חומר סודי זה, בימי המילחמה ואחריה, ערכתי ביקור־בזק במיפעל. ביקשתי את הסבריו של המנהל, סגן־אלוף (מיל.) יוסף גיא־רון.

הצגתי בפניו שני מחדלים חמורים במייוחד שאירעו במיפעל שלו, והם:

- לפי החוזה בין בית־החרושת ובין מישרד־הביטחון, היה על בית־החרושת להחזיק ברשותו מלאי־חירום קבוע של חומר זה עבור צה"ל, בכמות שנקבעה.

כאשר פרצה מילחמת יום־הכיפורים, נתברר לתדהמת מפקדי צה"ל שמלאי־החירום פשוט אינו קיים. החומר נמכר למיפעלים אזרחיים. כתוצאה מכך אירעו תקלות־שרשרת בצה"ל.

- בחודש נובמבר 1974 דווח בעיתונות, כי ישראל נקטה אמצעי־זהירות כדי למנוע אפתעה אפשרית בגבול הסורי. באותו חודש נערכה ביקורת־פתע בבית־החרושת, כדי לבדוק אם המלאי השמור לצה"ל נמצא בו בשלמותו.

תוצאות הבדיקה גילו כי גם הפעם לא נמצא המלאי בשלמותו, בכמות המיועדת לצה"ל.

מה אומר על כך המנהל?

אחריותו של יוסף גיא־רון היא כפולה ומכופלת. לא זו בלבד שהוא מנהל את המיפעל המונופוליסטי, היחידי בארץ המייצר את החומר הסודי הזה, אלא שהוא עצמו בא מצה"ל, ועל כן הוא יודע היטב את חשיבותו החיונית של החומר לתיפעול כלים חיוניים ביותר בצה"ל.

הוא ביקשני להזדהות, ולאחר־מכן הגיב בכעס: „איני עונה על שאלות העוסקות בעניינים ביטחוניים סודיים!"

כשנוכח לדעת שזה לא היה די, איים עלי:

מאת
זאב יפת

„אני אדווח לגורמים המתאימים שאתה חוקר בענייני־ביטחון סודיים!"

ניסיתי לשאול את גיא־רון כמה שאלות נוספות, כמו, למשל, מי הם בעלי־המניות של המיפעל, אך הוא סירב להשיב על כל השאלות, בתירוץ של „נושא ביטחוני."

עד כמה מודע גיא־רון לענייני ביטחון, נסתבר לי מייד לאחר־מכן. יצאתי ממישרדו, וערכתי סיור סביב המיפעל, בלוויית צלם־המערכת. הצלם צילם כמה תמונות, שאינן ניתנות כאן לפירסום מטעמי ביטחון.

נסתבר כי אותו מנהל, המסרב להשיב על שאלות מטעמי ביטחון, אינו דואג לסידורי־הביטחון המינימליים במיפעלו, שצה"ל הגדירו כחיוני ביותר. הכל פרוץ, כל זר יכול לגשת אל המלאי.

דו"ח מפורט על ליקויים אלה הועבר על־ידי העולם הזה לגורמים המתאימים.

הביקורת שלא היתה

בבית־החרושת שוהה, דרך־קבע, חוליית־ביקורת של צה"ל. תפקידה הוא לבדוק את טיב החומר, לפני שהוא מועבר לצה"ל.

לפי המידע שבידי, איש מבין אותו צוות־פיקוח לא הועמד לדין אחרי שנתגלה בתחילת מילחמת־יום־הכיפורים, ושוב, בנובמבר 1974 — כי מלאי־החירום החייב להיות שמור לצה"ל אינו בנמצא.

לדבריהם של בעלי־המיפעל לא היה מוטל על החולייה, לפני יום־הכיפורים, לבדוק אם קיים המלאי, אלא רק לבדוק את טיב החומר המסופק. אולם אחרי המילחמה הוטלה גם בדיקת המלאי על החולייה — ובכל זאת נסתבר, במשבר נובמבר, כי המלאי אינו מספיק.

אפשר להסביר את אי־העמדת חברי החולייה לדין בשתי דרכים:

- אותה רשלנות תהומית, הקיימת גם במיגזר האזרחי, כאשר לא הועמד מנהל־המיפעל לדין בעוון הפרת התחייבותו לצה"ל.
- האחראים על החולייה האמינו כי היא רומתה על־ידי המיפעל, וכי הרישומים של המיפעל הסתירו את חיסול מלאי־החירום.

מיפעל זה שייך לקארטל, שבו אוגדו לפני שנים כל שש החברות שהיו קיימות בשטח זה. בין בעלי־המניות וחברי מועצת־המנהלים בולטים שני שמות ידועים: שייקה ירקוני המפורסם (שותף בכיר בשתיים משש החברות בקארטל המיוצג על־ידי שלושה מבין 12 חברי מועצת־המנהלים) והתעשיין הוותיק יהודה בר־נתן (ייצוג דומה).

בר־נתן, כמו גיא־רון, סירב בהחלט לדבר, גם כאשר נאמר לו כי במיקרה חמור זה, דין שתיקה כהודאה. לסירוב זה יש משמעות חמורה ביותר.

שייקה ירקוני, לעומת זאת, היה מוכן להסביר מה קרה, ואין הוא מכחיש את העובדות החמורות שהובאו לעיל.

„נכון שהיה מחדל בעניין מלאי־החירום. זה אירע בתקופת־החגים, לפני יום־הכיפורים. הפועלים לא עבדו, והמלאי שהיה קיים נמכר למיפעלים האזרחיים. קיבלנו מיכתבים חריפים בעניין זה מהגורמים המוסמכים.

„הצרה היא שכל המלאי היה תלוי במיפעל יחידי. די היה שבורג אחד יתקלקל, כדי שלא יהיה מלאי."

מדוע נמכר מלאי־החירום למיפעלים אחרים? ירקוני: „זה באמת לא בסדר. אבל מי ידע שעומדת לפרוץ מילחמה? פנה לגיא־רון, הוא האחראי."

על השאלה מדוע בית־החרושת, המספק לצה"ל חומר כה חשוב, והממוקם במקום מרכזי בארץ, חסר אמצעי־ביטחון מינימליים, השיב ירקוני: „גם על נושא זה יש לנו התכתבויות מרובות עם מישרד־הביטחון. הם דרשו מאיתנו לנקוט שורה ארוכה של אמצעי־ביטחון סביב בית־החרושת, בתוכו, ובקשר לאיחסון בטוח של החומר. עניינו להם שאנו מוכנים לבצע את כל הנדרש, אם מישרד־הביטחון יממן את הדבר, או אם יאפשרו לנו להעלות את מחיר החומר בהתאם לכך. זה רק עניין של כסף."

מסתבר כי התכתבות זו עם מישרד־הביטחון נמשכת כבר חמש שנים. בינתיים חשוף המיפעל לא רק כלפי פידאיון, אלא גם כלפי סתם גנבים ופורצים.

עובדות מוזרות

שאלה לגמרי אחרת, וחמורה מאין כמוה, היא: מדוע נהנה מיפעל זה ממעמד מונופוליסטי, למרות כל המחדלים החמורים הנ"ל?

שאלה זו מטילה צל כבד על פקידי מישרד־הביטחון.

חומר־הגלם לייצור החומר הביטחוני הזה מצוי כולו בארץ. בית־החרושת אינו תלוי בספקי־חוץ ובתנודות מחירים בשווקי־חוץ. אין לו שום טירדות בשיחרור מיטעני־ייבוא מהמכס. מכל הבחינות האלה, מצבו אידיאלי.

משום כך לא חסרו יזמים שהיו מוכנים להקים מיפעלים דומים. בידי „העולם הזה" שמותיהם של שלושה יזמים, שהיו מוכנים להקים מיפעלים דומים — וייתכן שהיו עוד.

כדי שמיפעלים אלה יוכלו לעמוד בתנאי־התחרות עם המיפעל הקיים, הנהנה ממעמד של „מיפעל מאושר" (או „מיפעל מוכר", כפי שמוגדר מעמד זה לגבי מיפעלים שאינם מייצאים, אלא מייצרים למען מערכת־הביטחון) — היה עליהם לקבל מעמד דומה.

כאן אנו מגיעים לשורה של עובדות מוזרות, המחייבות חקירה יסודית, תוך בדיקת כל המיסמכים, פתיחת התיקים וגביית עדויות:

- עם עליית הביקוש האזרחי והצבאי ב־1973/74, לא היה המיפעל הקיים מסוגל עוד לספק את התצרוכת. למעשה

(המשך בעמוד 26)

שייקה ירקוני
„שאל את הפקידים!"

יהודה בר־נתן
שתיקה כהודאה

סקופ

בעלי הבנק והחברות הוואדוציות - ישראלים סמויים ✱ ההפסד הישראלי: 35 מיליון דולר ✱ סירבתי לאשר כי הוצאתי מרכטר ערבויות במירמה ✱ אהוד אבריאל ניסה להצילני ✱ עמלת־תיווך לח"כ משה נסים ✱ שעון זהב למיכאל צור ✱

הווידוי של טיבור רוזנבוים

"תאוות הכבוד העבירה אותי על דעתי!"

טיבור רוזנבוים דיבר חמש שעות תמימות, ושפך את כל אשר בליבו. או כמעט הכל. מאחר שפרשת רוזנבוים נמצאת עתה בדיונים בבתי־המישפט בשווייץ, לא היה מוכן להשיב לשאלות של עיתונאים. לכן, הוא העדיף לשפוך את מרי־שיחו בפני אדם הקרוב לו ומהימן עליו. טיבור ישב על ספת־ישיבה הדורה, במישרדו אשר בחברת „הלוויס", ברחוב קוראטרי מיספר 14 בז'נבה. כאשר הדריך את בן־שיחו למקום־המיפגש, הבהיר מלכתחילה כי הפגישה לא תיערך בבנק, אלא במישרדי „הלוויס", חברה ואדוצית שלדבריו, אינה קשורה כלל בבנק איי־סי־טי (אינטרנשיונל קרדיט בנק), או בקבוצת החברות הוואדוציות שהסתבכה עם הבנק.

מישרדי „הלוויס", אמר, הם בדיוק מול בניין „סוויס בנק קורפורייישן". הפגישה נקבעה לשעה שש בערב. בשעת היעודה נכנס הידיד למישרדו של טיבור, ראה כי דלת־הכניסה עמוסה שורה של מנעולי־ביטחון. המישרד היה בן שלושה חדרים. הגדול בהם, זה שבו ישב טיבור, הוא חדר־עבודה מהודר, כנהוג אצל חברות גדולות. ליד הכניסה, חדרה של המזכירה ובו מכשיר־טלקס וכמה מכשירי־טלפון. השלישי הוא חדר־המתנה דיסקרטי, מהודר אף הוא, שדלתו ננעלת כך שהממתין בו אינו רואה מי יוצא מחדרו של רוזנבוים. תעודות־ההסמכה השו־נות של טיבור ממלאות את החדר, וניכר כי הורדו מכותלי הבנק והובאו לשם.

מזכירתו של טיבור, סולאנז', שווייצית ממוצא צרפתי, הכינה קפה והשתדלה להעביר את הזמן עד בואו של הבוס, בשיחות לא־מחייבות. מפיה הסתבר לאורח כי טיבור מאמין באמונות תפלות. הוא נולד ב־2 בנובמבר, יום מתן הצהרת־בלפור, והוא רואה בכך סמל. הוא יליד מזל־עקרב, וקורא בעיון כל הורוסקופ שמזדמן לידיו.

טיבור רוזנבוים נכנס למישרד בצעד מהיר. ראשו היה גלוי, וכפי שמעידים מכריו, הוא חובש כיפה רק בכנסי „המיזרחי". לאחר שבירך את אורחו לשלום, התיישבו השניים. הידיד ישב מולו, רשם כל מילה, הפסיק מפעם־לפעם בשאלת־הבהרה. שלא כעיתונאים הרבים שניסו לדובב את רוזנבוים עד עתה, היה השואל מצוייד במידע מקיף על תחומי השיחה, ותודות לכך קיבל תשובות למר־בית השאלות המציקות עתה לישראלים רבים. השיחה גילתה גם שורה של עוב־דות חדשות לחלוטין, שתגרומנה כנראה לסערות ניכרות במימסד ובציבור הישראליים. (טיבור מאיית את שמו „רוזנבוים", ולא „רוזנבאום".)

יגאל לביב, כתב „העולם הזה", נסע לז'נבה במיוחד עד־מנת לרשום את סיפורו האישי של טיבור רוזנבוים, כפי שסופר לבן־שיחו, המהימן גם על „העולם הזה". ברור, כי אין גירסתו של רוזנ־בוים מובאת כדי להזים מה שכתב „העולם הזה" עליו בעבר, אלא כדי לאפשר לציבור ללמוד, לראשונה, על הפרשה מנקודת־ראותו של רוזנבוים עצמו. והרי דבריו, כלשונם:

מאת ד"ר טיבור רוזנבוים

למה זה מגיע לי? למי אני הזקתי? האם לקחתי פרוטה לעצמי? אתה רוצה לראות לאן הלכו כל הכספים של רוזנבוים? כל הרווחים שלו? אני אראה לך, אבל חס־וחלילה לא לפרסם שום שם! (קורא לסולאנז', המכניסה לחדר כרטסת עבה ובה כאלף ויותר כרטיסים).

בבקשה. תוציא איזה כרטיס שאתה רו־צה. (בן־שיחו שולף כרטיס. מודפסים עליו שם וכתובת של אדם בקנדה, ובקצה הכרטיס כתוב „100 דולר כל חודש". כר־טיס אחר מוצא, ועליו שם בית־כנסת ב־וורשה, וכתוב עליו „250 דולר לחודש".

גמרו אותי בפירסומים בעיתונים בלי שיכולתי להגיב

כך כל הכרטיסים. מאות שמות של אישים ומוסדות, בציון סכומי־כסף).

לכאן הלכו הרווחים של רוזנבוים! כל חודש שלחתי מכאן עשרות אלפי דולרים לצדקה וגמילות־חסד. להחזקת מוסדות כשרים. למיסעדה גליל, המסעדה הכשרה היחידה בז'נבה. (לפי סיפרי הבנק התברר כי הבנק הפסיד על תמיכות במיסעדה זו 2 מיליון פרנקים שוויצריים). **אני לקחתי כסף לעצמי כמו מיכאל צור?** (רוזנבוים פורץ בבכי ללא־מעצורים, מדבר תוך התי־ייפחות) **הוא גם גנב כספים, גם טפל עלי שקרים בעדות שלו, גם הסית את רוטשילד נגדי! ואחר־כך הוא הולך ונשבר בחקירה כמו ילד!**

אני לא פתחתי את פי, אתה שומע?! ניסו להוציא ממני בחקירה לאיזה מוסדות ישראליים נתתי, מה הקשר בין האחים בלומפילד לבנק — בצבת לא יוציאו מ־מני! אני לא אשבר! אני לא אדבר!

לפני 22 שנים הגעתי לז'נבה, יתום,

לאחר כל מה שעבר עלי במילחמה. על זה לא אדבר. התחלתי לעבוד כמזכירו של ד"ר שמואל שפס, שהיה ראש מחלקת־העלייה של הסוכנות בשווייץ. כיוון ש־הייתי פעיל בתנועת המיזרחי בהונגריה לפני המילחמה, פנו אלי שאהיה פעיל מ־טעם התנועה בשווייץ. אז ייסדתי את חב־רת הלוויס־ישראל ומאז אני עובד בה, והיום היא כל מה שנשאר לי.

התחלתי לעבוד כסוכן של בתים מו־כנים, ותוך כדי העבודה גמרתי את לימודי הכלכלה. הכרתי נציג בכיר של ממשלת ליבריה, והעליתי רעיון. הצעתי לליברים לעשות כמו היהודים, להקים מ־עין סוכנות ליברית, לגייס את הפזורה ה־ליברית לעזרת ארץ־האם. הקמנו את ה־סוכנות היהודית הליברית, שנקראה אמ־ריקן ליבריאן אסושיאייטד, והתחלתי לע־בוד איתם. תחילה הייתי ניספח כלכלי שלהם, ואחר־כך שגריר ליבריה, עד ה־יום. הבאתי להם עסקים, ואחר־כך הקמתי את הבנק אוף ליבריה, שהתפתח יפה עד שבשנת 1957 מכרתי את חלקי בבנק, 50 אחוז, לבנק האמריקאי הגדול כימיקל בנק. מכרתי, כי הבנק התפתח כל־כך מהר ש־היה דרוש גורם יותר חזק ממני כדי לפתחו, והבנק האמריקאי התאים לכך.

באותו זמן ייסדתי גם את בנק אוף לגוס, שהבעלות עליו נמסרה אחר־כך כולה ל־ליברים. אז ראיתי שאין בשווייץ בנק ל־ארצות מתפתחות. את הדיסרטציה שלי ל־תואר הדוקטור הכנתי על נושא המימון הבנקאי לארצות מתפתחות, וכך הגיתי את רעיון הבנק לצורך זה.

רציתי להקים בהון אירופאי ואמריקאי את הבנק האפריקאי הגדול ביותר, ובשנת 1959 נוסד איי־סי־בי.

אני בוכה עכשיו, למרות שבכלא לא בכיתי אף פעם. אני עוד מאמין שסוף

צור גנב, טפל שקרים והסית, ואחר־כך נשבר כמו ילד!

הכבוד לבוא. אם המוטיבציות של האדם הן בסדר, הרי כדאי כל מחיר שהוא מש־לם למענן. לכן אני שתקתי כל השנים, ואני שותק גם כעת.

■ ■ ■

רק לפני תישעה חודשים עוד שלטתי על מאות מיליוני פרנקים. הרווח הפר־טי מעולם לא עניין אותי. אישית, הרווחתי יפה. משכורתי מן הבנק היתה 140 אלף פרנקים שוויציים לשנה, ומממשלת ליב־ריה קיבלתי עוד 50 אלף דולר לשנה,

שלושה־רבעים מהכסף הזה חילקתי לאח־רים. הרכוש האישי היחידי שיש לי ביש־ראל זו דירתי שבירושלים. לפני כמה שנים בא אלי חבר־הכנסת משה נסים, לאחר שחותנו, יצחק קורן, המליץ עליו.

ניסים אמר לי שהוא סוכן למכירת די־רות של אברהם עופר, מנכ״ל חברת שיכון עובדים, ויש לו למכירה חמש דירות ב־ירושלים. קניתי ממנו בירושלים דירה, שעלתה לי אז 42 אלף לירות. לא קניתי בית כמו של גולדמן ואחרים, אלא דירה רגילה, מול מלון מוריה, ליד דירות של אנשי אוניברסיטה.

■ ■ ■

כל השנים הייתי יושב־ראש מוע־צת־המנהלים של מיפעלי אתא ולוד־ז׳יה. תבדוק בספרים, מה קיבלתי מן ה־

קבוצת המשקיעים בבנק היא בעיקרה ישראלית. לא אגיד מי!

חברות הללו. האם עשיתי איזה עסק אי־תן? כאשר קניתי אותן, אמרתי לעמוס בן־גוריון, מנכ״ל אתא, שימשיך בדיוק כמו קודם, יעבוד עם אותם הבנקים וה־גופים ולא ישנה כלום, רק כדי שלא יגידו שטיבור רוזנבוים השתמש בעסק לטובתו האישית, כבעל־מניות!

איך קניתי את המיפעלים? הייתי צריך לשלם לצדיק יחזקאל דגן הון־תועפות, כדי להשתחרר ממנו. עיסקת הקנייה היתה כך: קניתי מניות בבנק לפיתוח התעשייה בשני מיליון דולר, ותמורת זאת הבנק נתן לאתא הלוואה גדולה, שבגללה קניתי את המיפעל. על עיסקה זו הפסדתי בדיוק מיליון דולר.

התברר שהמניות שקניתי היו אומנם מכורות תמורת דולרים, **אבל לא היו צמו־דות לדולר**, כך שכל פיחות הקטין את ערכן. מעולם לא לקחתי באתא אפילו

צבי רכטר
השליח אמר: תציל אותו

חולצה לעצמי. כאשר בני היה בארץ ב־חורף, היה לו מעיל־גשם עם חורים, ו־אמרו לו לקנות חדש, אבל הוא פחד לקנות באתא פן יסרבו לקבל ממנו כסף.

מיהו בעל אתא ולודזיה היום? חברה ואדוצית בשם ישראל אתא טראסט. כל הסיפור על קבוצת רוזנבוים הוא מההפ־טרה. יש השקעות לזמן ארוך שאסור ל־החזיק בבנק, ומשום כך קמו כמה חברות ואדוצייות. הבעלים של הבנק והחברות ה־וואדוציות הם זהים, פרט לבנק המחוזי של הסן, הרשום כבעל שליש המניות ב־בנק בלבד. קבוצת המשקיעים בבנק ובי־חברות הוואדוציות היא בעיקרה ישראלית. לא, לא אגיד מי. בצבת לא תוציא ממני! אבל אלה ישראלים, בפירוש!

עכשיו אני חייב בקצת ביקורת עצמית. אני בן 51 כיום, ועושה את חשבון־הנפש שלי. מה עשיתי חיובי ומה עשיתי שליי־לי בעולם. לא גנבתי בחיי. תאוות־ממון לא היתה לי. כל הזמן אמרתי שאעשה

משהו למען הארץ, אבל זו היתה כנראה תאוות־הכבוד. אולי היה בי יצר־הרע להיות חשוב. אני הרגשתי שאני מקריב את חיי למדינה ולסוכנות, ובעצם זו היתה חולשה אנושית של תאוות־כבוד, והיא העבירה אותי על דעתי. אם הייתי מקדיש אותו הזמן לניהול עסקי, לא הייתי היום במצב הנוכחי. טסתי מליבריה לקונגרס, משם לוועד־הפועל הציוני ומשם להמיז־רחי, ומשם למישרד־הביטחון — חייתי ב־אווירון ומסרתי את ניהול עסקי למי ש־מסרתי, וכך יצא מה שיצא כיום.

כל הצרות החלו בשנת 1971, כשנוכחתי שהשקעה ברומא היא כישלון גדול, וכס־פים מסויימים שכיסו אותי היה צריך למ־סור לארץ, **והמוצא היחידי היה למצוא שותף מתאים.** (רוזנבוים מתכוון להשקעתו יחד עם קבוצת זליגמן־ורבורג־מנטלו באד־מות מרינה־ריאלי שליד רומא, השקעה ספקולטיבית באדמות בית־המלוכה האי־טלקי, שנעשתה בתיקווה כי ישונה ייעודה של הקרקע מפארק לבנייה. הוא הש־קיע 60 מיליון דולר בעיסקה. אשר לכס־פים שהיה צריך למסור לארץ: הכוונה ל־כספי „קרן ליידי דייווים״, שנגנבו על־ידי האחים בלומפילד והושקעו בבנק של רו־זנבאום — 40 מיליון דולר בסך־הכל. ב־שנת 1971 נודע הדבר לספיר, והוא הכ־ריח את בלומפילד, באמצעות רוזנבאום, להעביר את הכספים לייעודם החוקי — מדינת ישראל. 14 מיליון דולר הועברו באותה שנה, והיתר היו צריכים להיות מו־עברים תוך כמה שנים. נפילת הבנק גו־

משה נסים
הח״כ אמר: קיבלתי דירות למכירה

רמת, כמובן, לאובדן ההפרש בן 26 מיל־יון הדולר. כל הפרשות הללו תוארו ב־הרחבה, ולראשונה, בגיליונות קודמים של „העולם הזה״.)

■ ■ ■

לפי בקשת אנשים מסויימים, יצא אז אהוד אבריאל לרומא, לעזור לי לממש את אותה השקעה. היה לי שותף ברומא, ב־10%, מוסד רציני, שרצה שאמ־כור את רומא טוב. זו היתה מריטת־עצבים איומה. יום אחד כן נמכר, למחרת לא נמכר וכן הלאה. ראיתי שלא יהיה מנוס ממכירת רומא בתנאי חינם, וחיפשתי שו־תף עם גיבוי שימנע ממני את המכירה. כך מכרתי את נישמתי לגרמנים.

היתה לי מילחמה קשה מאד עם עצמי, עד שהסכמתי למכור להם. אני, שאיבדתי את כל מישפחתי באושוויץ, זו המזכרת שאני נותן להם? בנם היחיד של הורי (בוכה) עושה שותפות עם הגרמנים?! אבל אמרתי שכדאי בכל־זאת למכור להם, על־מנת שהמשקיעים שנתנו בי אמון והש־קיעו את כספם בי, לא יפסידו. בנק לאומי והברון אדמונד רוטשילד סירבו להיות שותפים, והבנק המחוזי של הסן, בין ה־גדולים בגרמניה, כן רצה.

מנכ״ל הבנק של הסן, פרופסור וויליאם היינקאל, רצה להיות הסלבאך שני (ולטר הסלבאך הוא נשיא בנק האיגודים המיק־צועיים הגרמני, השקיע ותרם מאות מיל־יוני מארקים בישראל, עוזר רבות לישראל ונהנה בה מכבוד רב.) הוא בא ארצה, רצה להיות חבר־כבוד באוניברסיטה. איך

הכרתי אותו? הפגיש אותנו פקיד גבוה באוצר הגרמני, שעבר אחר־כך לעבוד עם היינקאל.

בשעת המשא־ומתן אמרתי להיינקאל ש־אני לא זקוק להשקעה שלהם במניות של 30 מיליון מרק, שתמורתן קנו 33% ב־מניות ומחצית בזכויות ההצבעה. אני זקוק לו לפיתרון בעיית החברות הוואדוציות לטווח ארוך, והוא לקח על עצמו את ה־אחריות לכך. הם ביקשו שלא אכניס למאזן את ההשקעות הוואדוציות, אך רשמו ל־ידיעתם כי יש לי כספים ממוסדות יש־ראלים להשקעות לטווח ארוך, והם הב־טיחו כיסוי.

אתה לא מאמין? הנה, קרא! (הוא מגיש מיכתב החתום על־ידי היינקאל עצמו ו־המופנה אל עורך־הדין של רוזנבוים, לליב, מיום 22.10.74).

וזו תמצית המכתב: „טיבור רוזנבוים הודיע לי כי לבנק ולבעלי־המניות שלו יש שורה של השקעות לזמן ארוך — אדמות באיטליה, שווייץ ומיפעלים בישראל — והסכמנו כי השקעות אלו, לפי בקשתנו, לא תוכנסנה למאזן. רוזנבוים קיבל מאי־תנו אישור למימון־ביניים של 100 מיליון פרנק שווייציים. הוא הודיע לנו כי מימון חברות אלו בא מכספי לקוחות או מוס־דות ישראליים. המיבנה הזה של השקעות נפרדות בבנק ובחברות הוואדוציות בא להעמיק את היחסים בין הבנק למוסדות הישראליים, ולתת מישענת כלכלית לקבו־צה הישראלית.

„ברור לנו כי השילוב בין הבנק והקבו־צה הוא עובדה. כיוון ששילוב זה בין ה־בנק לקבוצה הוואדוצית הוא בין תנאי־הקנייה, הבנק המחוזי של הסן צריך לע־מוד לימינו של רוזנבוים בבעיות אלו. אני עצמי הודעתי זאת לרוזנבוים כמה פעמים, וכך גם נשיא הבנק, אוסוואלד (ראש־ממ־שלת הסן), והודעתי זאת גם לשאר מנהלי הבנק של הסן.״

■ ■ ■

אלה דיברי המיכתב. בסוף יולי 1974, לפי החוק השווייצי, הייתי צריך ל־החזיר לבנק 35 מיליון דולר, שהבנק היל־ווה לקבוצות הוואדוציות. אמרתי לצור ש־יש לי שתי אפשרויות — ללכת לפינחס ספיר, או לבנק הגרמני. צור יעץ שאלך לגרמנים, והלכתי, והם הבטיחו לעזור לי.

אבל בינתיים התחלף המנהל של הבנק, כי הבנק הפסיד 2 מיליארד מארקים ב־עסקים שונים. אני לחצתי על צור, שהו־פיע בשם ממשלת ישראל, למהר לקחת מן הגרמנים את הכסף, לפני שיתחרטו. אוסוואלד, ראש הממשלה, צעק על ה־מנהל החדש בריקר שיעמוד בהתחייבות וישלם לי את הכסף. אני האמנתי בצור לחלוטין. אומנם צרם לי העניין שהוא בי־קש פעם, וקיבל, 15 אלף דולר כהוצאות על מילווה שסידר לי, והיה עוד מיקרה שקצת צרם: קניתי לו מתנה ליובל ה־50 שלו, שעון־זהב תוצרת פאטק־פיליפ. אנו הסוכנים של המיפעל בישראל, באמצעות החנויות הפטורות־ממכס, ומקבלים שעו־נים בהנחה. כל שעון עולה לנו רק כמה אלפי דולרים. צור סירב לקבל את השעון כל עוד לא מחקתי מעליו את ההקדשה!

כאן התערב הברון רוטשילד, והרס את הכל. כשהוא הכריז שאני נוכל, הוא נתן לגרמנים הזדמנות לא לשלם, שכן למה למהר לקיים התחייבות למי שהברון או־מר שהוא נוכל? מה הפריע לברון לחכות עד שיתנו את הכסף, ואז להגיש את ה־תביעות נגדי? הוא היה יכול להכניס או־

כלל חובות הבנק 250 מיליון דולר - מזה 35 מיליון של ישראלים!

תי לכלא אחרי שהייתי מוציא מהגרמנים כ־35 מיליון דולר, ואז היינו מצילים שמו־נה אלפי מפקידים יהודיים בכל העולם מהפסדים!

צור בגד בי ועבר אל הברון, והתחיל להשמיץ אותי לפני הברון כדי לנקות את עצמו. אני בטוח שהוא סיפר עלי דברים איומים בקשר לעיסקה עם הגרמנים, כ־אילו שילמתי שוחד, והברון האמין לו.

רוזנבוים בימי זוהרו
צור ביקש: שעון בלי הקדשה

שהרי צור היה איתי בכל השיחות עם הגרמנים. שלחתי לברון שליחים, כדי ש־יחכה עד שנוציא את הכסף, אפילו את עורך־הדין האישי שלי בז׳נבה, סיקלונוב, שלחתי אליו, והוא השיב שלא מעניין אותו כלום — רוזנבוים רוצח וגנב ונוכל ומקומו בכלא! והגרמנים ניצלו זאת כדי להתחמק מן התשלום!

■ ■ ■

ועכשיו כבר הוגש הדין־וחשבון של רואי־החשבון של הבנק. כלל החובות של הבנק הוא 600 מיליון פרנק, או 250 מיליון דולר, מזה 35 מיליון דולר של

לא הסכמתי לחתום שהוניתי בזדון, אפילו לא למען צבי רכטר!

ישראלים. אתה אומר שלא יכול להיות סכום כזה גדול? בטח שאני בטוח! 35 מיליון דולר, ולא 20־19. לא, לא אומר של איזה מוסדות. אינני מגלה שמות, ואינני רמאי.

אתה יודע, לפני כמה שבועות שלחו אלי שליח וביקשו שאציל את צבי רכטר. צבי הוא חבר טוב וידיד, ולמענו אני מו־כן לעשות הרבה. כששליח שלו ביקש את השטרות של סולל־בונה, נתתי. ביקשו ש־אתן הצהרות בקשר לערבויות הבנקאיות שנתן לי — הסכמתי לתת, אם־כי שמעתי שאחר־כך הוא השמיד חלק מן המיסמכים שנתתי לו ולא נתן אותם למישטרה. אבל השליח המיוחד הזה בא ואמר לי: „טי־בור, אתה בין כה וכה אבוד, לפחות תציל את צבי. תאשר בכתב שהוצאת ממנו את הערבויות ואת השטרות הנוספים לביטחון, במירמה. תחתום שרימית אותו, מה איכפת לך? פעמיים לא תשב בכלא, ואילו הוא ייצא מן הבוץ.״

גירשתי את השליח מביתי. לבקש ממני שאחתום שעשיתי רמאות? הרי כתוב „ואהבת לריעך כמוך״ — והכוונה היא שלא תעשה למען ריעך מה שלא תעשה גם למענך־אתה! ואני לא ארמה ואחתום שהוניתי בזדון! אפילו לא למען צבי רכטר!

(המשך וידויו של טיבור רוזנבוים — בשבוע הבא).

איגוף ימני

מאת אורי אבנרי

אין בזירה הציבורית הישראלית אדם מורכב יותר מאשר האלוף (מיל.) אריאל („אריק") שרון. כימעט כל אדם רואה אותו בדמות אחרת.

יש הרואים בו את החייל המזהיר ביותר שקם אי־פעם בצה"ל, גאון אינטואיטיבי ומפקד קרבי מלידה.

יש הרואים בו קצין המפר כל פקודה שאינה נראית לו, והזוכרים שפקד על הכוח שביצע את פעולת קיביה.

יש הרואים בו מנהיג לאומי חדש, האדם היחידי המסוגל להציל את המדינה מכלייה.

יש הרואים בו את האליל התורני, מהדורה מסוכנת יותר של משה דיין, הרפתקן חסר־מעצורים המסוגל לחולל הפיכה צבאית.

יש הרואים בו את האיש שהקים את הליכוד, המועמד הטיבעי למנהיגות מחנה ארץ־ישראל השלמה.

יש הרואים בו אדם בעל תפיסה פוליטית נאיבית, שכל נגיעתו בעניינים המדיניים של המדינה מוכרחה להסתיים באסון לאומי.

ויש המונים באריק שרון את כל המעלות והמיגרעות האלה גם־יחד.

כאשר נמסר לפני שבועיים, מפה־לאוזן, כי יצחק רבין עומד למנות את אריק שרון כיועצו לענייני ביטחון, היתה התגובה מורכבת לא פחות מאשר אישיותו של היועץ החדש עצמה.

יש יועץ, אין נועץ

השאלה הראשונה היתה, כמובן, מדוע עשה זאת רבין.

התשובה הפשוטה ביותר היתה: מפני שהוא הרגיש בצורך ביועץ צבאי כישרוני.

אך אופייני הדבר, שכמעט איש לא האמין, אף לרגע, כי זוהי התשובה האמיתית.

יצחק רבין נודע, מאז הפך ראש־הממשלה, כאדם שאינו מקבל עצות מאיש, איש מסוגר, המואס בעבודת־צוות, המקבל את כל ההחלטות בעצמו, לבדו, מבלי להכניס איש לסוד החלטותיו.

גרוע מזה: רבין מנע, במו־ידיו, את הקמתו של כל מנגנון סביר לתיכנון ביטחוני ומדיני, לעיבוד הצעות אלטרנטיביות, ועל־אחת־כמה־וכמה לקבלת החלטות.

בעיקבות מילחמת יום־הכיפורים הושמעה בחוגים רציניים דרישה כימעט כללית להקמת „מועצה לביטחון לאומי", מן הסוג הקיים בארצות־הברית ובארצות אחרות. מועצה כזאת, שהיתה צריכה לכלול אישים בכירים, היתה צריכה להיעזר בצוות של מומחים עצמאיים, ובהקשר זה אף הוזכר בפירוש שמו של האלוף (מיל.) ישראל („טליק") טל.

רבין לא קיבל הצעה זו, כשם שלא קיבל כל הצעה אחרת להקמת מוסד ביטחוני כלשהו, במיסגרת הממשלה או הכנסת. הוא מנע אפילו את הקמתה של ועדת־שרים לענייני־ביטחון, והשאיר על כנו את ההסדר המגוחך מימי־השפל של תקופת גולדה—דיין, כאשר מליאת הממשלה כולה נקראה בשם זה.

אולי בגלל חוסר ביטחון־עצמי, רואה רבין בכל מוסד נוסף פגיעה בסמכותו הייחודית וצימצום שליטתו. מנוי וגמור עימו להחזיק בידו את המרות הבילעדית על ענייני ביטחון ומדיניות, כמו קודמיו.

אין סימנים לכך שהשתנתה גישתו של רבין בעניין זה באופן מהותי. יותר מזה: מינויו של האלוף (מיל.) רחבעם („גנדי") זאבי ליועץ לענייני מודיעין הוכיח שאינו מתכוון לקבל שום עצות מיועציו.

משום־כך האמינו אנשים מעטים מאוד, אף כדרג המדיני העליון, כי כוונת רבין היא באמת ובתמים להיעזר באריק שרון כדי לגבש החלטות ביטחוניות.

הבטחת האגף הימני

אם כן, מהי כוונתו של רבין? לשם מה בא המינוי?

המצויים בצמרת מאמינים כי זהו מהלך מחוכם שנועד לבצר את עמדתו האישית של יצחק רבין עצמו.

„מאז נכנס לתפקידו, אין אף בעייה אחת המטרידה את רבין יותר מאשר איך להישאר בשילטון," התמרמר השבוע איש־מפתח בקרב המימסד. „כל ההחלטות שלו, בענייני חוץ ופנים כאחד, משועבדות לשיקול מכריע זה. המינוי של אריק נובע גם הוא משיקול זה."

ואכן, המינוי הורג כמה וכמה זבובים במכה אחת. בין השאר:

● רבין שם קץ, אחת ולתמיד, לכל הדרישות למינוי מועצה לביטחון לאומי, שאינה בתחום שליטתו. מעתה יהיה ברור שיש יועץ, וכל גוף שיקום יהיה כפוף ישירות לרבין עצמו.

● **רבין הנחית מכה מוחצת על האדם שהתגבש לאחרונה כמועמד העיקרי לראשות־הממשלה במקומו: שימעון פרס.**

עד כה היה פרס, בעזרת הרמטכ"ל, הנציג העליון של ענייני הביטחון בממשלה. לא קל היה לרבין לעמוד בפני דעתם של שר־הביטחון והרמטכ"ל, הנושאים באחריות הפורמלית לנושא זה. עכשיו יצר רבין לעצמו מעמד עצמאי. הצמד רבין־שרון יתחרה בצמד פרס־גור, הן בדעת־הקהל והן בדיוני הממשלה. אריק שרון ישתדל, בלי ספק, להקים מעין מישרד־ביטחון שני, בהנהגתו־שלו.

● **רבין הבטיח את האגף הימני שלו.**

בחודשים האחרונים ניסה פרס ליצור לעצמו גשר אל הליכוד, על־ידי מינוי אנשי ארץ־ישראל־השלמה כעוזריו הבכירים, ועל־ידי השמעת דיעות לאומניות. פרס קיווה בדרך זו להכין את עצמו כיורשו של רבין, כמנהיג „ממשלת ליכוד לאומי". עכשיו ניטרל רבין את הליכוד, על־ידי צירוף אריק לצוות שלו. הליכוד לא יוכל לתקוף שום החלטה של רבין, שעליה תהיה טבועה החותמת של אריק שרון. הדבר מעמיד גם את מנחם בגין במצב עדין ביותר.

למעשה קמה עכשיו ממשלת־ליכוד־לאומי בלתי־רישמית, ונשבר העוקץ של הדרישה להקימה רישמית.

● רבין חיזק, בלי ספק, את פופלריותו האישית בין מעריצי שרון.

שרון

שאלה שונה לגמרי היא מדוע קיבל אריק שרון עצמו את המינוי הזה.

התשובה על שאלה זו תקבע, במידה רבה, את הצורה שבה הוא ימלא את תפקידו החדש.

אין זה סוד, כי אריק נשא את עיניו אל כהונת הרמטכ"ל. הוא עצמו הכריז שעם ישראל אינו יכול להרשות לעצמו להשאירו מחוץ לדרג הצבאי העליון.

כחייל טוב, דבק אריק בעיקרון „ציר המאמץ העיקרי". כלומר: בכל שלב, הוא קובע מהו יעדו העיקרי, וכל מעשיו ופעולותיו מכוונים אל הייעד הזה. כל שאר שאיפותיו ודיעותיו משועבדות זמנית למאמץ זה.

איגוף הרמטכ"ל

במאבקו על הרמטכ"ליות, כבר עשה אריק כמה מעשים קיצוניים חסרי־תקדים. הוא התפטר מן הכנסת כדי לקבל לידיו מינוי־חירום בצה"ל — ללא ספק תוך חשבון שכתוצאה מכך לא יהיה מנוס מלהחזיר אותו לצבא־הקבע, ושזה יהווה שלב בדרך אל כהונת הרמטכ"ל.

יש להניח כי גם קבלת המינוי החדש נועדה לאותה מטרה. אחרי שנתקל במחסום בדרך הקודמת, ביצע אריק תרגיל של איגוף. הוא מתקרב עתה לייעד מכיוון אחר. כשם שרבין איגף את פרס ואת בגין, איגף אריק את גור.

הוא סירב לוותר על תפקידו הבכיר במילואים, וכך הוא משקיף עתה לעבר הרמטכ"ל משני כיוונים שונים — כבעל תפקיד בכיר ביותר במערך־החירום של צה"ל, וכמבקר הרמטכ"ל מבחוץ.

ייתכן כי אריק מקווה לכרסם בצורה זו את מעמדו של מוטה גור, ובו־זמנית גם את מעמדו של שימעון פרס, שאליו הוא מתייחס בזילזול מופגן.

משום כך אין זה פלא שגם פרס וגם גור עשו את הכל כדי למנוע את מינויו של אריק, וכאשר לא הצליחו בכך — לצמצם את סמכויותיו. בעיקר ביקשו למנוע בכל מחיר את השתתפותו של אריק בישיבות פורום המטכ"ל — הגוף הבכיר של צה"ל, המייעץ לרמטכ"ל. (המחליט העליון והלבדי של צה"ל הוא, כמובן, הרמטכ"ל עצמו. המטכ"ל אינו מחליט דבר ברוב דיעות.)

תמורת יתרונות טאקטיים אלה, מקבל אריק על עצמו גם סיכון חמור. אם תפרוץ מילחמה חדשה, ואם יתגלו בה מחדלים חדשים — הוא עלול להיסחף במפולת, יחד עם רבין, פרס ואלון, כשם שרבים נסחפו במפולת של הממשלה הקודמת בעיקבות המחדל הקודם.

כי מעתה יישא אריק שרון באחריות מוסרית ומדינית לכל החלטה צבאית של ממשלת־רבין — ממשלה שאריק עצמו התייחס אליה עד כה בבוז גלוי.

לעומת זאת, אם תצליח הממשלה בשטח הביטחוני, ייצא אריק נשכר מן העניין, ודרכו אל הפיסגה הצבאית — ואולי גם המדינית — תהיה סלולה.

מסתבר כי יחסו האישי החיובי לרבין היה השקעה טובה. כאשר עמד רבין במשבר הגדול ביותר של חייו — עם פירסום „מיסמך עזר וייצמן", ערב בחירתו לראשות־הממשלה — היה אריק אחד משני האלופים מתקופת ששת־הימים שהתייצב לימינו ללא הסתייגות, והעיד על כושרו (השני היה ישראל טל). נאמנות זו חיתה שווה לרבין זהב — ועתה נשאה ריבית.

מוכן שאין שום ביטחון שיחסים אלה יימשכו. הברית הקיימת בין רבין ואריק יכולה להתגלות, תוך זמן לא־רב, כארעית מאוד. קשה לנחש מראש איך יתפתחו היחסים בין שני אנשים שונים אלה — וייתכן מאוד כי דווקא הצעד שנעשה השבוע יתגלה, בסופו של דבר, כראשיתה של התנגשות ביניהם, שעוד תסעיר את המדינה.

תפנית ימנית?

כשם שהמינוי עצמו הוא בעל אופי מורכב, כן מורכבת הערכת תוצאותיו. יש בו נקודות של חיוב ושלילה, והסיכום הסופי תלוי ברשימת הקדימויות של המעריך עצמו.

מבחינה חיובית, בוודאי רצוי שראש־הממשלה לא יהיה ניזון ממקור אחד של

בתרגיל שעשה לפרס ולרמטכ"ל השתחרר ראש־הממשלה מתלותו באפוטרופסים

מאת אלי תבור

מי שצפה ביום הראשון השבוע במהדורת מבט לחדשות בטלוויזיה, יכול היה לחשוב בטעות כי הוא חוזה בתוכנית הסאטירית ניקוי־ראש. בזה אחר זה נראו על המסך שרי הממשלה היוצאים מישיבת הממשלה, בה הודיע יצחק רבין על החלטתו למנות את אלוף (מיל.) אריאל („אריק") שרון כיועצו. רובם ככולם נראו כאילו בלעו צפרדעים בזה הרגע. כל אחד מהם — ובייחוד שר־הביטחון שמעון פרס ושר המיסחר והתעשייה חיים בר־לב — נראו כמו קאריקטורות של עצמם.

לא היה זה החקיין טוביה צפיר שחיקה אותם. אלה היו הם עצמם. שום הסבר לא

רבין

יכול היה להעיד טוב יותר על תגובתם לגבי החלטתו של רבין מאשר הבעת פניהם. „הם חטפו את השטרונגול!" כפי שמקובל לומר בצה"ל.

ואומנם, במהלך ההתרחשויות של הימים האחרונים, זכתה התוכנית (שהיתה סודית עד אמצע השבוע שעבר) למינויו של אריק כיועץ לענייני־ביטחון לראש־הממשלה, לכינוי הצופן „השטרונגול".

זה יכול היה להיות גם שם מתאים לקומדיה העגומה שהתרחשה במציאות סביב המינוי.

■ ■ ■

מאז ויתר אריק שרון על מקומו בכנסת, כדי שיוכל לקבל מינוי־חירום

---

* שטרונגול — מילה נרדפת בעגת החיילים לחפץ גלילי, כמו קנה־תותח, בזוקה וכיוצא בזה.

מילחמת העצמאות של רבין

בשירות המילואים בצה"ל, הוא לא פסק ממאמציו לחזור לשירות־קבע בצבא. היו לו עשרות שיחות בנושא זה עם ראש־הממשלה ושר־הביטחון. שניהם הסכימו עימו תמיד, כי לאור מצבה הביטחוני של המדינה, חיוני להחזירו לצה"ל. „אתה צודק! אתה צודק!" אמרו לו שניהם ולא עשו דבר כדי לכפות את דעתם על הרמטכ"ל, רב־אלוף מוטה גור, שהתנגד להחזרתו של אריק לצה"ל.

מוטה יכול היה להיתפס כל הזמן לנימוק שנגד אריק עדיין נשארו תלויות ועומדות האשמות חמורות בקשר להתנהגותו במהלך מילחמת יום־הכיפורים. באה ועדת־אגרנט והפריכה את כל ההאשמות אחת לאחת. המחסום הפורמאלי שעמד בפני רבין, שרצה להחזיר את אריק לצה"ל, נפל.

בבוקר שלמחרת פירסום מסקנות הוועדה, שטיהרו את אריק מכל אשמה והצדיקו את פעולותיו, טילפן רבין לאריק והזמינו למיפגש בו ידונו על התפקידים שיוכל למלא. זה היה לפני חודשיים. מאז ועד סוף השבוע שעבר לא נפסקו הפגישות והמגעים, בהם גובשה הגדרת התפקיד הביטחוני המיוחד לו וסמכויותיו. המגעים נשמרו בסוד כמוס, מפני שהיה ברור שברגע שיוודע הדבר, יתלכדו כל מתנגדיו של אריק למנוע את המינוי.

■ ■ ■

יצחק רבין ידע שבנושא זה הוא עומד להילחם את מילחמת העצמאות הראשונה שלו כראש־ממשלה, לנתק עצמו מהאפוטרופסות והתלות בחבריו לממשלה ולמיפלגה ולקבל בפעם הראשונה החלטה שהיא שלו בילבד.

לא רק הרמטכ"ל התנגד להענקת מינוי רשמי כלשהו לאריק. בממשלה עצמה התארגנה אופוזיציה, שכללה את שרי מפ"ם, את יגאל אלון, שמעון פרס וחיים בר־לב, שמינוי רשמי פעיל לאריק היה עבורם בבחינת הכנסת צלם להיכל.

ההתנגדות לאריק אינה נובעת רק בשל דיעותיו הפוליטיות והתנהגותו בעבר. לא מעט איבה אישית מעורבת בהתייחסות כלפי האיש ששמו הולך לפניו כמי שאינו שם מחסום לפיו ונוהג להטיח דברים בוטים בפרצוף. יגאל אלון, למשל, הפך יריב קיצוני לאריק, מאז גונבה לאוזניו השמועה שאריק נהג לכנותו בעבר בתואר „הגולם". לשמעון פרס עצמו יש חשבון אישי ארוך עם אריק. בשעתו, בעת שכיהן עוד כמנכ"ל מישרד־הביטחון, היו לו חיכוכים חריפים עם אריק, שהיה אז קצין צעיר. במשך שנים הם לא דיברו זה עם זה. רק אחרי שבנו של אריק נהרג מפליטת־כדור מרובה בו שיחק, אחרי מילחמת ששת־הימים, נערכה סולחה בין השניים. פרס בא אל ביתו של אריק לביקור תנחומים, ולפני שהשלימו, הספיק עוד אריק לפרוק בפניו את כל המיטען שהצטבר בו כלפיו.

לעומת זאת, היו היחסים האישיים בין אריק ורבין תקינים, למרות שגם הם נתקו לא פעם בדיעותיהם. אריק לא שכח לרבין את העובדה שבשנת 1963, היה זה הוא שהוציא אותו מ„המקרר" בצה"ל. אריק נחשב אז כקצין סורר שהקאריירה הצבאית שלו עמדה בפני סיומה. היו לו אוייבים ויריבים בכל זרועות צה"ל. רק רבין, שהבחין כבר אז בכישרונותיו הצבאיים, העז למנות אותו כראש מטה פיקוד־צפון, שהוא היה אלופו.

היצרים, המשטמה, החשבונות האישיים והקינאה, שיחקו לפיכך תפקיד מרכזי בכוונה לשבץ את אריק בתפקיד ביטחוני כלשהו. הבחינה האובייקטיבית של הערכת תכונות האיש לפי חשיבותו לצה"ל ולביטחון המדינה, מילאה רק תפקיד מישני. רבין היה חייב להתחשב במצב זה בבואו להציע תפקיד לאריק.

תחילה הציע רבין לאריק למנותו כיועצו לענייני־מודיעין. אריק סרב. הוא אינו רואה את עצמו כבקיא בתחום הזה. אומנם בשעתו, כשהיה עדיין סרן, כיהן תקופה מסויימת כקצין־מודיעין. אז גם הדהים את מפקדיו כשנשאל בשאלון לגבי שאיפות הקידום שלו וכתב כי הוא שואף להגיע לתפקיד ראש אמ"ן. אבל מאז נטש את היומרות בתחום זה.

כתוצאה מדחיית התפקיד המוצע, ניסה רבין שוב לשכנע את פרס וגור לתת לאריק תפקיד בצה"ל. הוא עשה זאת בפיתויים ואיומים. „אם לא תחזירו אותו לצבא," אמר להם רבין באחת הפגישות, „אמנה אותו כיועץ לענייני־ביטחון."

פרס ומוטה לא התרשמו מהאיום. הם

פרס

למדו להכיר כבר את רבין בתפקיד ראש־הממשלה, כאדם המיתקשה לקבל החלטות. הם לא העריכו נכונה עד כמה חשוב היה לרבין לראות את אריק במדי צה"ל. כי למרות כל ההכרזות האופטימיות חושש רבין שמצבו של צה"ל אינו מזהיר נוכח המיבחנים הקרובים המצפים לו, לדעתו. נוסף לזאת הוא רוצה גם להכין מועמד לתפקיד הרמטכ"ל הבא. הוא הגיע למסקנה כי אריק הורחק מהצבא מבלי שתהיה עילה מספקת לוויתור על כישרון צבאי כמוהו, ואין כל סיבה שלא יהיה זה הוא שיירש את מוטה.

כיום ברור לחלוטין שפרס ומוטה התייחסו לאזהרותיו של רבין כמו לאיומיו של הרשלה בבדיחת על הפונדקאי שסרב להאכיל אותו. הרשלה איים אז כי אם לא יקבל אוכל יעשה מה שעשה אביו. כשנשאל מה עשה האב, השיב: ‚הוא הלך לישון בלי לאכול'. פרס ומוטה האמינו שגם רבין ינהג כמו אביו של הרשלה.

■ ■ ■

בעוד הרמטכ"ל מתנגד אולטימטיבית להענקת מינוי לאריק, שיחק פרס מישחק כפול ומשולש. מצד אחד לא עשה כל מאמץ אמיתי למען אריק. אולם כדי לצאת ידי חובה פנה מדי פעם אל מוטה בניסיון לשכנעו לקבל את אריק לצה"ל. „הוא פשוט רצה להכין לעצמו את האליבי לוועדת אגרנט הבאה," טענו כמה ממקורביו. מוטה מצידו הזהיר כי אם יכפו עליו את אריק ישקול התפטרות. „כל זמן שאני רמטכ"ל אריק לא יחזור לצבא!" הצהיר בביטחון.

באותו זמן השלים אריק את קציר תבואות הקייץ בחווה שלו, והתכונן לזריעת תבואות החורף. הוא היה עומד בין ערימות האבטיחים של החווה ומלגלג: „אני נהנה להיות בין האבטיחים ולא להיתקל בכמה אישי־ציבור שנושאים את האבטיחים האלה בתור ראש."

לפני שבועיים סוכם בין רבין לבין אריק כי האחרון ימונה ליועץ לענייני־ביטחון לאומי לראש־הממשלה. על המינוי עמדו להכריז יחד עם ההכרזה על מינויו של האלוף (מיל.) רחבעם („גאנדי") זאבי, כיועץ ראש־הממשלה לענייני־מודיעין. מסיבות השמורות עימו לא התלהב אריק מהרעיון וביקש לדחות את ההודעה.

שבוע אחר־כך שוב גילה רבין היסוסים. התגובה השלילית בה זכה מינויו של גאנדי, הדאיגה והרתיעה אותו. שוב עשה מאמץ להחזיר את אריק לצה"ל ושוב נתקל בסירוב מוחלט.

רבין נתן לפרס ארכה של שבוע להחלטה: אם לא יוחזר אריק לצה"ל, הוא ימונה כיועץ לענייני־ביטחון. בעוד פרס מתלבט איך למסור את הודעתו השלילית הבאה לרבין, החל מיבצע „שטרונגול" — שנועד למנות את אריק ליועץ על אפם וחמתם של פרס, מוטה ושל כל המתנגדים לו בממשלה.

הידיעה על המינוי דלפה החוצה כבר ביום השלישי בשבוע שעבר. הצנזורה לא יכלה לעכב את פירסום הידיעה. אולם ממישרדו של רבין הופעלו לחצים על עורכי על המשמר לעכב את הפירסום, מתוך חשש מוצדק שהוא יגרום לסערת רוחות. אבל ביום חמישי שעבר פורסמו הדברים בו זמנית, בעל המישמר ובשידורי ישראל. פרס ומוטה לא האמינו למישמע אוזניהם ולמראה עיניהם. הידיעה נראתה להם כבדיחת אחד באפריל.

מאותו רגע החל מחול שדים שנמשך 72 שעות. בדיעבד הסתבר שפיצוצה המוקדם של הידיעה על כוונות רבין, סייע לו לממשן.

תחילה נעשה ניסיון לחפש את מדליף הידיעה, במטרה להוכיח לרבין כי במחיצתו הקרובה יש כאלה המתנכלים לו. אולם עד מהרה היה צורך להתמודד עם הבעיה עצמה. כל צד שלח שליחים לצד השני. פרס ומוטה ביקשו לגשש אם אומנם מנוי וגמור עם רבין למנות את אריק כיועצו. רבין ניסה לגשש אם אחרי הפירסום ניתן עוד לשנות את החלטת השניים, ולהחזיר בכל זאת את אריק לצבא. הגישושים ההדדיים הנחילו אכזבות לשני הצדדים.

ואז החל המאבק. מצד אחד ניסה רבין ליצור לעצמו ראש־הגשר. מנגד התאמצו פרס ומוטה להרסו. מיתקפת־הנגד המונעת שלהם החלה בהפגזה באמצעות מאמרים ראשיים בעתונות, מודרכים על־ידי נציגי יונייטד־פרס, שטענו כי אסור למנות את אריק כיועץ בשל דיעותיו הפוליטיות.

להרעשה הכבדה נוספה הפגזת מרגמות, בדמות ידיעות שטענו כי רבין אינו יכול למנות לעצמו יועץ לענייני־ביטחון כיוון שיש לו כבר כזה — שר־הביטחון. הגיב על כך רבין: „אם לפרס מותר להחזיק שישה יועצים, מותר לי להחזיק יועץ אחד. המצב הוא בכל זאת 6:1 לטובתו."

אחר־כך החלה ההתקפה החזיתית, באמצעות ידיעות מחוגי משרד־הביטחון שסיפרו כי אריק יאלץ לוותר על מינוי החירום שלו בצה"ל, אם ימונה כיועץ. ידיעות אלה הודלפו משום שהיה ברור כבר שהתנאי האולטימטיבי היחיד שהציב אריק בקשר למינוי היה, שלא ישלל ממנו מינוי־החירום במילואים. רבין פסל נימוק זה: „אפשר להיות יועץ עד המילחמה — ובמילחמה להילחם."

בינתיים התקדם השיריון מהאגפים. הטנק הכבד ביותר היתה גולדה מאיר, שהראתה לפתע סימני־חיים כדי למנוע את

גור

מינוי איש הצבא השנוא עליה ביותר, מילבד משה דיין. (בחודשיים האחרונים טיפחה גולדה איבה עזה כלפי דיין, אותו היא מאשימה באחריות להדחתה.)

גולדה לא פנתה ישירות לרבין. אולם מי שפנה בשמה היה השר חיים בר־לב, שנפגע אולי יותר מכל אחד אחר מהפרשה. לגביו היה המינוי לא רק בבחינת הפתעה מוחלטת, אלא גם עלבון. איש לא דיבר איתו על העניין. רבין לא התייעץ בו והוא היה בין אלה שגילו את כוונותיו של רבין מתוך קריאה בעתון.

■ ■ ■

לכאורה נראה היה כי פעולת הריכוך והכיתור על יצחק רבין תישא פירות. אלא שבינתיים אירעו שני דברים.

עד ליום השישי בשבוע שעבר היה אריק פאסיבי במערכה. עד אז העדיף לחזור

(המשך בעמוד 41)

מחשבה צבאית והערכה צבאית, כפי שקרה ערב מילחמת יום־הכיפורים. אין ספק שאריק שרון הוא הוגה־דיעות צבאי מקורי, בלתי־שיגרתי, שצדק ברבות מדיעותיו הצבאיות בעבר (אם כי לא בכולן).

אם אכן יהיה יצחק רבין מוכן ומסוגל לקבל עצות, בוודאי טוב שיהיו מונחות על שולחנו, בצד הצעותיו וחוות־דעתו של הרמטכ"ל, גם הצעות וחוות־דעת של מומחה אחר, בעל גישה שונה. לאור מה שקרה ערב יום־הכיפורים, זה יכול להיות שיפור חשוב, ואפילו מכריע, במצבים מסויימים.

ברור שמינוי זה **א י נ ו** תחליף אמיתי להקמת מועצה לביטחון לאומי או מנגנון דומה, העוסק על בסיס שיטתי בתיכנון של איסטראטגיה־רבתי, הערכת־מצב וגיבוש הצעות לפעולה.

אולם העוקץ האמיתי של מינוי זה אינו בתחום הצבאי, אלא המדיני.

תהיה זו תמימות עילאית להאמין שניתן להפריד בין הצד המדיני לבין הצד הצבאי של החלטות במישור האיסטראטגיה־רבתי, כי במישור זה נפגשים ומשתלבים השיקולים המדיניים והצבאיים. אף במישור האיסטראטגיה והטאקטיקה, קשה להפריד בין שני אספקטים אלה.

אריק שרון הוא בעל גישה מדינית ברורה, חדה וקיצונית. הוא מאמין בסיפוח כל חלקי ארץ־ישראל השלמה. זוהי אבן־היסוד של כל תפיסותיו, ובגללה עבר לימין והקים את הליכוד.

איוולת גמורה היא להניח שעצותיו הצבאיות לא תהיינה כפופות ומשועבדות לתפיסות אלה.

אם יש ביכלל תוכן כלשהו למינוי זה, ואם ביכלל מתכוון רבין להיוועץ ביועץ החדש שלו, הרי יש במינוי תזוזה גדולה נוספת של מישטר־רבין לעבר הימין הלאומני.

היא מאמתת דיעה הנפוצה בצמרת הממסד, שרבין הסיק כי קיומו הפוליטי ופופולריותו תלויים בתזוזה מתמדת ימינה, מאחר שהאופוזיציה הלאומנית היא חזקה, ואילו האופוזיציה היונית היא מרוסקת, עלובה וכימעט מגוחכת.

רבין לא מינה את אריק שרון **כ א ח ד** מיועציו הביטחוניים. הוא לא הקים צוות של שניים־שלושה יועצים, כדי לאזן את המגמות. הוא לא מינה כיועץ את ישראל טל, שאינו נופל מאריק מבחינת כושרו ורמתו, אך הידוע בשל תפיסותיו היוניות האחראיות.

המגמה הכללית, כפי שהיא נראית לאור המינוי: ממשלת־ישראל אינה פונה לעבר איסטראטגיה של שלום.

ייתכן, כמובן, כי אריק עצמו יעבור, בתפקידו החדש, תהליך של מיתון. יכול להיות שרבין מקווה לכך, ושהוא רוצה למשוך את אריק לעבר מיפלגת־העבודה ועמדות פחות ניציות.

כך או כך — מינוי השבוע מבטיח להיות החולייה הראשונה בשרשרת של הפתעות.

רחל מרחלת על כל העולם

טובים השניים מן האחד

יש כאלה שחושבים שהיא חתיכה לא־נורמלית, יש כאלה שחושבים שהיא שחקנית כישרונית. אני, באופן אישי, לא משתגעת ממנה באופן מיוחד, אבל ניתנת האמת להיאמר, **אפרת לביא** היא מסוג הבחורות שהלך להן קלף משוגע כבר מהתחלה. היא תפסה טרמפ על גל ההצלחה, ומאז שהשתחררה משירותה בלהקה הצבאית היא על תקן של שחקנית מועסקת ומבוקשת נון־סטופ.

אבל לא רק כשחקנית היא מבוקשת. אפרת כבר שברה כמה לבבות טובים בעיר הזו, בין השאר את זה של התסריטאי **קן גלדבוס**, שהוא קרוב־מישפחה של הבמאי **מנחם גולן**.

ועכשיו, כך מתלחשים במיסדרונותיו

אפרת לביא
רחוק מן העין

של תיאטרון הבימה, התיאטרון המעסיק כרגע את אפרת בהצגה על קלות דעת וצביעות, שברה אפרת גם את ליבו של הכוכב העולה **מנחם עיני**, המשמש לה כפרטנר בהצגה.

ומעשה שהיה, כך היה. אפרת, שיש לה חבר צמוד, רופא צבאי בשם **ליאור**, איתו היא חולקת דירה משותפת, פגשה את מנחם עיני במהלך החזרות על ההצגה, ובין השניים פרחה אהבה סוערת, שהם לא ניסו להסתירה באופן מייוחד מעיני הבמאי והשחקנים. כך, למשל, לפני שהיו עולים על הבמה, היו מתנשקים נשיקה ארוכה־ארוכה למזל, וכמעט מפספסים את הקיו.

בנסיעות מחוץ־לעיר הם היו יושבים צמוד־צמוד אחד ליד השנייה, ובהבימה חשבו: הנה, אהבה נוספת נולדה על קרשי התיאטרון.

אלא שבו־זמנית המשיכה אפרת להתגורר עם הרופא הצבאי שלה, שטרח והיה בא באופן קבוע ובדיוק מופתי לקחת אותה הביתה מכל הצגה, ולא חשוב איפה היתה ההצגה ובאיזו שעה נסתיימה.

מנחם החל לגלות סימני עצבנות, וטרח להבהיר לכולם כאילו אר־טו־טו הנה הולכת אפרת לשים קץ ליחסיה עם הרופא, ולחתום קבע בזרועותיו הפרטיות האוהבות שלו.

אלא שנראה כי לאפרת עצמה אין שום תוכניות מהסוג הזה. לאחרונה נקעה את ידה, קיבלה שיחרור־מהצגות מהרופא שלה, ומחליפה אותה צעירה אלמונית בשם **דליה גור**.

בהבימה אומרים שמצבה של אפרת, בעצם, אינו אנוש עד־כדי־כך, וכי היא בעצם יכולה להופיע בהצגה, אלא שהיא החליטה אחת־ולתמיד לנתק את קשריה עם מנחם עיני, וכדי להקל על הפרידה היא מעדיפה לא להתראות איתו בכלל.

יוני בחגווי הסלע

תודו על האמת, הזמר־לשעבר והסטודנט למלונאות בהווה, **יוני נמרי**, היה מאז־ומתמיד צעיר נחבא אל הכלים, למרות שאשתו המפורסמת, הזמרת **רותי נבון**, הקשתה עליו במקצת לשמור את חייו הפרטיים בסודיות.

מכל מקום, מאז שהסתיימו־לא־הסתיימו חיי־הנישואין של רותי ויוני, אי־אפשר היה לדעת על הבחור הזה שום דבר. הוא נחבא מעין־רואים, לא הופיע במסיבות ולא בבתי קפה, ואף אחד לא ידע מה חדש בחייו של הצעיר יפה־התואר.

והנה, ביום בהיר אחד החלו תשמועות להסתנן, נכון, אלוף־מישנה שמועתי לא עובד רק בשביל מחלקת הביטחון, הוא מועסק גם על־ידי מחלקת היחסים שבינו לבינה. והאלוף־מישנה הזה, שנדמה כאילו לעולם לא ייצא לגימלאות, החל לספר כי הרומן הלוהט ביותר בעיר כיום הוא זה שבין יוני נמרי לבין — תאמינו או לא — **מנדי שאילי**, לשעבר **רייס־דייוויס**.

עובדה. ראו אותם פה, ראו אותם שם, והרבה זמן אי־אפשר להסתיר חברה שנראית כמו מנדי, ובוודאי תסכימו איתי.

אז הרמתי טלפון ליוני ושאלתי אותו דוגרי: „תגיד, זה נכון שאתה החבר של מנדי, זו שהיתה אשתו של רפי, ושיש על שמה פיאנו־באר ושהיא יפה אמיתית וגם קצת גדולה עליך?" יוני לקח פאוזה ארוכה, ואמר לי:

„טוב, אז אם את שואלת ואת ממילא יודעת. נכון אנחנו יוצאים ביחד. חוץ מזה אני לא מעוניין למסור לך שום פרטים, כי היחסים שביני לבין מנדי הם ענייני ועניינה בלבד. ואני אף פעם לא הייתי מאלה שמספרים לכל העולם על החיים הפרטים שלהם." מה שנכון, נכון. יוני אף פעם לא היה אחד מאלה.

מנדי
מי גדול על מי?

אבל אני כזאת סקרנית, אז הקשיתי ושאלתי אם זה נכון שהוא מתגרש מרותי נבון? והתשובה שקיבלתי מיוני היתה, בערך, כך: „פשוט מאד, החלטנו בינינו מה שהחלטנו, ומכאן והלאה זו הבעייה של רותי ושלי. כל אחד יילך לדרכו־הוא, והמבין יבין. ועשי לי טובה, אל תשאלי אותי יותר שאלות."

מה יכולתי לעשות? הוא כזה נחמד, יוני נמרי, שוויתרתי לו, וחוץ מזה לימדו אותי עוד בעממי שרצונו של אדם — כבודו.

לא אוהב ילדות

מה לעשות, לפעמים קורה שהבנאדם עושה רושם מוטעה על חבריו ומוקיריו, ולא יעזור לו מה שהוא לא יעשה ומה שהוא לא יגיד — הם לא מוכנים לשנות את דעתם עליו.

אז במיקרה הזה, של **יענקל'ה חרמש**, לקחתי על עצמי את המשימה והחלטתי לעזור לו לטהר את שמו. כי יענקל'ה, כמו שאתם רואים אותו, הוא בחור בהחלט נחמד והגון, ומה שהחברים שלו מספרים עליו מזיק לו לא רק מבחינה נפשית — או כך, לפחות, הוא טוען — כי אם גם מבחינת עבודתו. שכן יענקל'ה, אתם בטח מבינים, חוץ מזה שהוא הבמאי של תוכניתה האחרונה של להקת פיקוד־צפון, הוא גם עובד מישרד־החינוך־והתרבות, בתוקף היותו במאי של להקות ותיאטרוני־נוער.

ומעשה שהיה כך היה. חבר שלי סיפר לי שחבר שלו והחברים של החבר שלו, והוא־עצמו, מוצאים להם בזמן האחרון מיסתור על וילה בהר־הכרמל, ושם יש שפע של חתיכות והמון מסיבות ושימחה וששון, והווילה הזו, כך אמר החבר, שייכת לאחד יענקל'ה חרמש.

אני, כמו שאתם רואים אותי, אינני מסוגלת לשמור סוד, ותזדרזתי לספר לכם את הסיפור הזה. איך שהסיפור התפרסם, מטלפן אלי יענקל'ה חרמש בכבודו ובעצמו, ומספר לי שכל הסיפור מצוץ מהאצבע. הוא לא היה במסיבה מאז הבר־מיצווה שלו ובהתחשב בזה שהוא כבר בן 28, זה באמת הרבה זמן. ולא רק שהוא לא היה בשום מסיבה, הוא בכלל באופן עקרוני לא עורך מסיבות אצלו בבית. ובעניין הגימנזיסטיות שהזכרתי — נכון, הוא מכיר המון גימנזיסטיות, אבל אלו הן החניכות שלו, ושוב פעם — באופן עקרוני הוא לא מנהל יחסים רומנטיים עם אף אחת מהחניכות שלו. זה קשה, אבל הוא מסתדר, תודה.

היה לו כל־כך איכפת שאטהר את שמו, שכימעט השתכנעתי שיענקל'ה אכן מנהל חיים שקטים והגונים, בלי רעש ובלי חתיכות. את מי שאני באמת לא מבינה, זה את בנות חיפה. מה זה איתכן, בנות, להניח לאחד שנראה כמו יענקל'ה להתחמק ככה?

מייד להזמין אותו לכל המסיבות, אחרת — ההפסד כולו שלכן!

זהירות: גברת קשוחה!

אל תראו אותה שהיא כזאת בלונדית קטנה ושזופה, שלא תיטעו, הגברת הנשיית הזו היא יותר גבר מכל גבר אחר שפגשתי בזמן האחרון.

נסו להרגיז אותה, דרך משל, ותראו איך עיניה יורות זיקים, והיא כולה אש וגופרית, וצעקותיה לא היו מביישות שום תגרנית בשוק הכרמל.

כי **רושקה** זו, שאין לה משום־מה שם־מישפחה, היא — כמו שאתם רואים אותה — אלופת קאראטה, ואפילו הספיקה לשחק במולדתה, אוסטרליה בכמה סירטי־קאראטה. יש אפילו אומרים שהיא שמה את **ברוס לי** בכיס הקטן.

משום־מה, ואל תשאלו אותי למה, החליטה רושקה שהמקום בשביל יהודיה מבית טוב, כמוה למשל, הוא דווקא ארצנו הקטנטונת.

וכך הגיעה לכאן בתופים ובמחולות, יחד עם חברה ישראלית בשם **שיבא**. השתיים החליטו להתלבש על שוק־הבידור המקומי, ומאז אינן בוחלות בשום דרך שהיא.

עובדה, הן הספיקו כבר להופיע בסירטו של הבמאי **ג'ורג' עובדיה**, יום הדין, וכמעט גנבו את ההצגה בפרמיירה החגיגית של הסרט. הן ערכו מופעי־ריקוד בחברתו של זמר כושי, והשלישייה המעניינת הזו הצליחה לשלהב את הצופים בה מדן ועד אילת.

וכעת, גבירותי ורבותי, הן מכינות לנו את הפתעת־ההפתעות.

הן עומדות ללוות את הזמר **צביק'ה פיק** בתוכניתו החדשה.

לכבוד התוכנית הצטלמה רושקה עם צביק'ה בלבוש חווה, אלא שמייד לאחר־מכן חזרה בה, והפכה לפתע לבתולת־ברזל המסרבת בכל תוקף שתמונתה בעירום תתפרסם בעיתונות.

וכך לא נותר לי אלא לאכזב אתכם, ולפרסם תמונה המכסה טפח ומגלה טפחיים. השאר, כיד הדימיון הטובה עליכם. או להיפך.

רושקה וצביק'ה פיק
בתולת־חברזל

רחל מרחלת על כל העולם

אליל תורן במישקל כבד

אשת יחסי־הציבור שלו קוראת לו „עגלגל,” והייתי אומרת שהיא קצת מגזימה, בהתחשב בעובדה שהזמר היווני יליד מצריים, **דמיס רוסוס,** שוקל משהו בסביבות המאה קילו.

הייתי אומרת גם שבהתחשב ברוחב שלו, אפשר להבין למה הבן־אדם דורש בחוזה שלו להופיע אך־ורק על במה שאורכה חמישה־עשר מטר. צריך מרחב־מיחייה, לא?

כן, הוא מגיע לישראל, האליל התורן של צעירי השכונות, והכרטיסים להופעות שלו נמכרים במחיר הגבוה של שלושים לירות מינימום. ותאמינו או לא, חודשיים לפני ההופעה נמכרו כימעט כל הכרטיסים מראש.

מה הם מוצאים בו, בחיי שאני לא תופסת. אבל אני גם לא מבינה מה הם

דמיס רוסוס
100 קילו בכיינות

מוצאים ב**ניסים סרוסי,** למשל, כך שאני זה לא דוגמה.

אולי קולו הבכייני, המייבב על לבבות שבורים ואהבות לא־שמחות, שובה את ליבם. לך תדע.

דמיס רוסוס, מי שהיה סולנה של להקת בנה של אפרודיטה, הצליח למלא בזמנו גם את אולם האלברט־הול הלונדוני. זה שבלונדון עצמה חיים למעלה ממאה אלף יוונים, זה סיפור בפני עצמו. בקיצור, באותו ערב שבו הופיע הזמר המצליח באלברט־הול ושבו נכחתי גם אני, אמתכם, אי־אפשר היה לשמוע מילה אחת אנגלית. כולם דיברו יוונית. אבל כולם.

כמה דוברי יוונית יהיו בהופעותיו בארץ, אני לא יודעת. מה שבטוח הוא שמכינים לו טראסק גדול, כולל קבלת־פנים בנוסח של אליל, כמו שהכינו בזמנו ל**קליף ריצ'ארד,** עם שלטים וכרזות ותופים וחצוצרות בנמל־התעופה בן־גוריון, וליווי צמוד של אופנועים מנמל־התעופה ישר למלונו שבתל־אביב.

מה שעוד מכינים לזמר, שיגיע ארצה בחברת תיזמורת ענקית וצוות בן 20 איש הכולל מזכירות ונהגים, זו מסיבה לא־נורמלית אחרי ההופעה שלו בתל־אביב.

אז אולי דמיס רוסוס, על הפנטזיות והמסיבות שילוו אותו, יכניס קצת עניין לחיי־הלילה של תל־אביב, שהתפגרו סופית בזמן האחרון.

קארין דונסקי בהריון

קארין דונסקי
פה יש ילד!

אתם מסוגלים להעלות בדימיונכם איך נראית הבחורה הרזה ביותר בארץ, כשהיא בהריון?

אם לא, אל תדאגו. תוך כמה חודשים תהיה לכם הזדמנות לחזות במו־עיניכם בדוגמנית **קארין דונסקי,** כשהיא עגלגלה בדיוק במקומות הנכונים. כי קארין, הנשואה מזה אחת־עשרה שנים לאיש־העסקים **שלמה דונסקי,** עומדת להפוך במהרה בימינו אמן לאם בישראל.

קארין, שהיא ללא ספק הדוגמנית המצליחה ביותר בארץ, הגדירה את עצמה בשבוע־האופנה האחרון בתור „המלכה”, ואיש לא עירער על הגדרה עצמית זו שלה, שכן קארין היא באמת מלכה.

יפהפייה דקת־גו, שאילמלא היתה שנים רבות כל־כך בביזנס, לעולם לא הייתם מעלים בדעתכם את גילה האמיתי.

קארין, שהיא כעת בחודש השני להריונה, מתכוונת להמשיך ולהופיע עד כמה שמימדי גופה המתעגלים יאפשרו לה. ואחרי לידת התינוק, אם ירצה השם, כמובן, היא תחזור למיקצוע, שהוא בשבילה, כך התבטאה לא אחת, כל החיים.

לאלו מכם המודאגות שמורתן תפסיק ללמד אותן איך להיות דוגמניות טובות, אל דאגה — ללמד היא לא תפסיק.

בעלה, שלמה, אומר, שהוא וקארין הם כעת הזוג המאושר ביותר בעולם.

אז באמת מגיע להם מזל טוב, והכל טוב.

צה"ל קורא לה מותק

מה יש לדבר, עוד לא אבד הכלח על הפטריוטיזם, ועדיין יש כאלה שמוכנים — אפילו כשלא מחייבים אותם — להתגייס לצבא. אם הם נורמלים או לא, זה כבר סיפור אחר.

אחת שלי, באופן אישי, נראית בהחלט נורמלית, אם כי תהרגו אותי אם אני מבינה אותה, היא עוזרת־ההפקה של מחלקת־המוסיקה בשידורי ישראל, **עדנה נתיב.**

עדנה זו, הנחשבת בעיני מביני־עניין כבחורה כישרונית ובהחלט מצליחה, ושיש כאלה המנבאים לה עתיד מזהיר במחלקת המוסיקה, עומדת לפרוש מן המחלקה. ולא, חס־וחלילה, בשל אהבה או סיכסוכים, כי־אם בשל כך שהיא מרגישה וחושבת שעכשיו הזמן להתגייס לצבא.

כזאת היא עדנה. מחליטה שצריך — אז היא עושה. היא נולדה במראקש שבמרוקו כאחת מתוך שמונה ילדים, ששניים מהם

עדנה נתיב
תיגבורת נשית

משרתים כיום בתפקידי פיקוד בצה"ל, ובהשפעתה של עדנה אפילו חתמו קבע.

אז כמו שאתם רואים אותה ככה קטנה, היא היתה חיילת פשוטה ומאוחר יותר, במיסגרת שירות־המילואים שלה, הגיעה יום אחד אל יחידת־שיריון בסיני ושם, תוך יומיים, הפכה את הבסיס על פיהו. היא אירגנה מופעי־אמנים ובישלה לחבר'ה מאכלים מרוקאיים מבית אבא־אמא, שכן עדנה, שתדעו לכם, היא אשפית המיטבח המרוקאי, ועומדת אפילו להוציא ספר שיכיל מתכונים לכל — החל מקוסקוס וכלה בטונה עם פילחי־לימון, ממש תאווה לחיך.

בקיצור, כתום היומיים האלו שהזכרתי הגישו החבר'ה פטיציה למפקד־היחידה, וביקשו ממנו לספח אליהם את עדנה באופן קבוע.

המפקד קרא לעדנה, הציע לה להיות קצינת חינוך וסעד של היחידה. זו היתה הצעה שאחת כמו עדנה לא יכלה לסרב לה.

היא לקחה כמה ימים חופש, נסעה לדירתה שברמת־אביב, ישבה והחליטה: היא הולכת לעזור למאמץ המלחמתי.

עדנה עדיין לא הגישה את התפטרותה לשידורי ישראל, אך יש כאלה המוכנים להמר כי התפטרות לא תתקבל ברצון, אם בכלל.

מי שנמצא במתח מתמיד מהעניין הזה, הם חיילי אותה יחידת־שיריון. כמו שאמר לי אחד החיילים: „אם היא לא מגיעה לפה בהקדם האפשרי, אנחנו נעמיד אותה למישפט צבאי ונאשים אותה בגרימת דמורליזציה.”

ספרית הצמרת מתחתנת

היא בהחלט הספרית הכי־יפה בארץ, לא יעזור לכל מי שתתנגד. ג'ינג'ית, חתיכה, וסימפטית, ובהחלט ספרית טובה.

נכון אני מדברת על הספרית **בתיה** שביחד עם אחותה **עליזה,** שגם היא יפהפייה רצינית בזכות עצמה, הצליחה תוך שנים מעטות להפוך משולייה של הספרית הנודעת **ויולט,** לספרית מוכרת בזכות עצמה.

כי בתיה ועליזה, לכל מי שלא יודע, הן שתי צעירות בנות 22 בסך־הכל, ובגילן הן חולשות על מספרה משגשגת ומצליחה, שעם לקוחותיה נימנות ונימנים מיטב המיי־ומי בארץ.

המספרה מצליחה עד־כדי־כך, שהשתיים עברו לשיטה אמריקאית, והן עובדות רק חמישה ימים בשבוע.

תוך כדי הצלחתן המטיאורית, הספיקה עליזה להתחתן עם הספר **סמי,** ואילו בתיה עומדת, בחודש אוגוסט הבא עלינו לטובה, להינשא לרופא צעיר, שהוא מחזר ותיק שלה.

דבר אחד בטוח: ציפורים זה לא מה שיש לחן בראש.

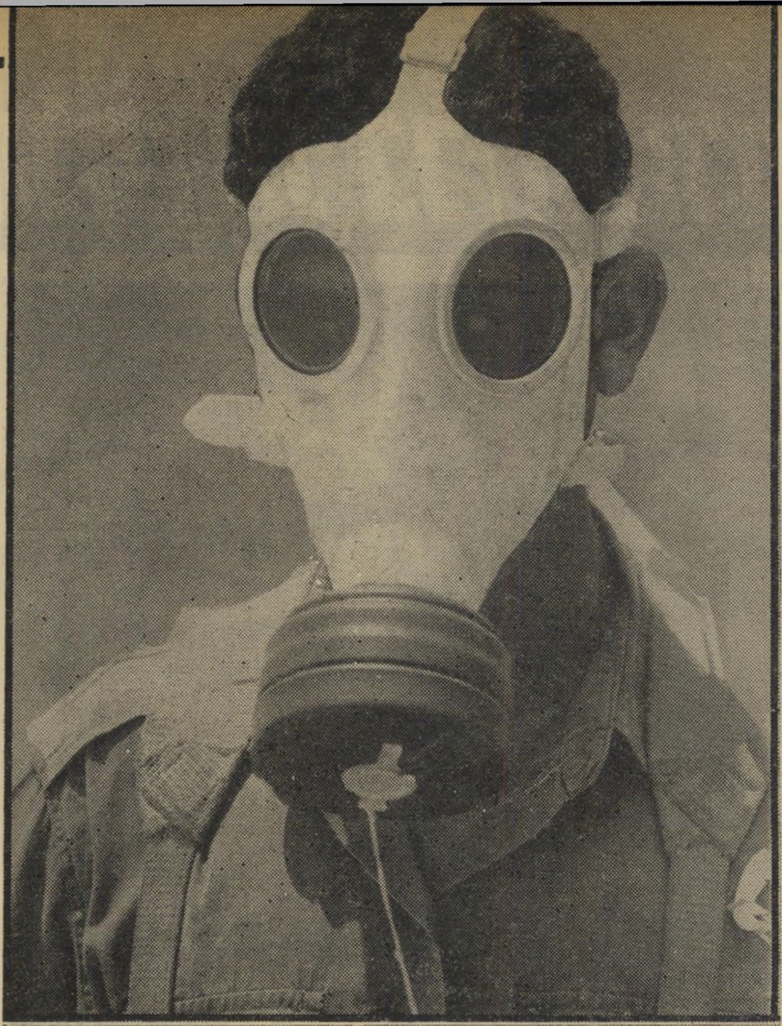

הכתב יוסי ינאי והצלם עידן אגמון שהו במשך חמש יממות רצופות על סירות השובתים מול נמל אשקלון

דגל־מישטרה ועליה כ־30 שוטרים, חמושים באלות, קסדות ומגינים כשלגופם חגורות־הצלה.

✶ מים־צר מול סיר־הבשר

מזה **שבועיים** ניצבים זה לעומת זה שני כוחות, אשר אינם שווים כלל בגודלם, בכוחם ובמשאביהם. מהצד האחד 20 ימאים, עובדי קצא״א, הנמצאים בארבע סירות בלב־ים, זיפי־זקן על לחייהם בגדיהם קרועים ומלוכלכים, וכל עיסוקם הוא להסתכל אל מרחבי הים, לגלות אם ספינות־מישטרה דולקות אחריהם.

מהצד האחר, 600 שוטרים, שוטרי מישמר־הגבול והיחידה המיוחדת נגד פידאיון של מישמר־הגבול, חמושים מכף־רגל ועד ראש, נושאים מכשירי־קשר משוכללים. אלה שולטים בשש סירות גדולות, שתי סירות־גומי מהירות ושתי סירות־מירוץ, ונעזרים בשני מטוסים קלים ומסוק, הנמצאים כל העת באוויר ומדווחים לחוף.

כאשר יורד הערב, עורכים השובתים ארוחת־ערב, המורכבת מכוסות רבות של מים. לפעמים, אם הגיעה באותו יום אספקה טריה, גם כוס חלב או בירה צוננת.

כשמגיעה העת לשכב לישון מחלקים ביניהם השובתים, הנמצאים ארבעה או חמישה בכל סירה, את שעות השמירה. כל אחד מהם שומר שלוש שעות, וחייב להסתובב בין הירכתיים לחרטום כשהוא אוחז בידו מטף לכיבוי־אש. אולי תגיע בחסות החשיכה סירת־מישטרה מהירה, והשוטרים יקפצו על הסירה ויכבשו אותה. צריך לשמור היטב, לקרוע את העיניים כדי להבחין בסירת־המישטרה בעוד־מועד, ולהימלט מהמקום.

אם בכל זאת יצליחו השוטרים לעלות על הסירה, יש להילחם בשוטרים נושאי העוזים בעזרת מטף כיבוי־האש. שאר הימאים, אשר אינם בשמירה, מנסים להירדם למרות הטלטלות העזות האוחזות בסירה הקטנה. הם נרדמים על כיסא, על הריצפה או על מיזרון גומאוויר המונח על שני כיסאות.

כשמגיעה העת לישון פונים השוטרים, מצידם, לעבר דוכן־הקבלה בבית־המלון, נוטלים את המפתח לחדריהם, עולים במעלית ומגיעים ישר למיטה מוצעת בסדינים צחורים שאותם הקפידה החדרנית לפרוש קודם, ומפעילים את מיזוג־האוויר.

המילחמה האבסורדית בין כוחות עצומים אלה של המישטרה לבין הימאים המעטים, תקרית הנגיחה, והעובדה

המרד על הקצא״א

יש **לי** עוד 15 שנה לשרת במישטרה. במשך תקופה זו אני עוד אתפוס את איתן פרייס ואכניס אותו לכלא," אמר השבוע רב־פקד כרמי רם, מפקד מישמר־החופים של המישטרה, בעת שהשתרע על כיסא נוח על שפת הבריכה של מלון־הפאר גני שולמית באשקלון.

לכרמי היתה סיבה טובה לשנוא את איתן פרייס. ימים אחדים קודם־לכן אחז פרייס בהגה סירת־השובתים אשקלון, נגח בעוז את הסירה שעליה פקד כרמי והעלה אותה על שירטון. „הוא כימעט הרג אותנו," התלונן רב־פקד כרמי. „יכולנו לטבוע, והוא עוד המשיך לנגח אותנו."

„אם השוטרים היו יודעים לנווט את הסירה, לא היה קורה להם כלום," הגיב על כך איתן. „הם ישבו על שירטון, והעומק סביבם היה בסך־הכל חצי־מטר. אפילו שוטר לא יכול לטבוע בחצי־מטר עומק."

ואולי דיאלוג זה, הוא ההסבר האמיתי לתקרית שהסעירה בשבוע שעבר את המדינה כולה, כאשר סירת עובדי מחלקת־הים השובתים של קו ציגור אילת אשקלון (קצא״א), נגחה סירה שהניפה מזון לא בא אל פיהם. כאשר נודע לשובתים כי חבריהם בחוף, אשר נעצרו על־ידי המישטרה, שובתים שביתת־רעב, החליטו גם הם על שביתת־רעב והם מסתפקים בשתייה, הרבה שתייה.

כאשר יורד הערב מגיעים עשרות ג׳יפים, קומנדקרים, משאיות ומכוניות־מישטרה פרטיות אל מלון גני שולמית, שעל חוף ימה של אשקלון. מלצריות חינניות מגישות לשוטרים את מעדני השף של המלון, כשהם יושבים ליד שולחנות עטויי מפות לבנות ועליהם אגרטלי פרחים.

שקצין־מישטרה שאיבד את עשתונותיו אף פתח באש על השובתים, השכיחו את ההתחלה, את סיבת השביתה. מישרדי יחסי־הציבור של האלוף (מיל.) אברהם („צ׳יטה") בוצר, מנכ״ל קצא״א, דוברי המישטרה והעיתונאים הרבים אשר הסתובבו בנמל מבלי לטרוח כלל לנסות להגיע אל השובתים, וחברי־כנסת היסטריים רודפי־פירסום, סיפרו לציבור על הימאים האלימים, הגרועים מהפת״ח, החוליגנים ואוכלי־האדם, הגנבים פורקי־העול ומבזי בית־המישפט.

שרירים בלב־ים הימאים השובתים מצטלמים על ספינתם בלב־ים, כשאחד מהם, יגאל (ראשון מימין) „עושה שרירים" אל מול המצלמה. השרירים הם הנשק היחיד שיש לשובתים כנגד כלי־הירי השונים ופצצות הגאז המדמיע העומדים לרשות המישטרה, לשימוש ברגע שיוחלט על כך.

נשק על החוף שוטר, מישמר־הגבול שומר על צי־המישטרה הנמצא בתוך נמל אשקלון. משני עברי גשר־העץ ניתן להבחין בחמש מסירות־המישטרה. לידן עוגנת אחת מסירות־המירוץ שלה, כשמימין סירת־הגומי המהירה **זודיאק**. למרות צי גדול זה, חוששת המישטרה להיכנס לעימות ימי עם השובתים.

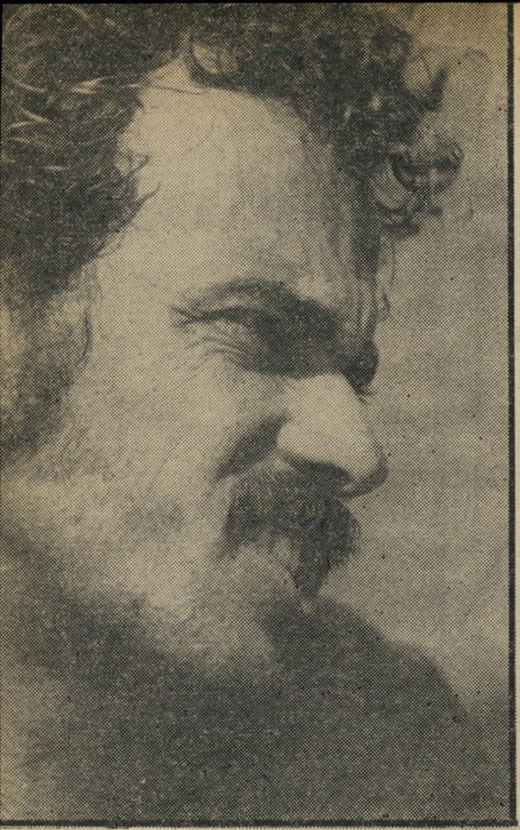

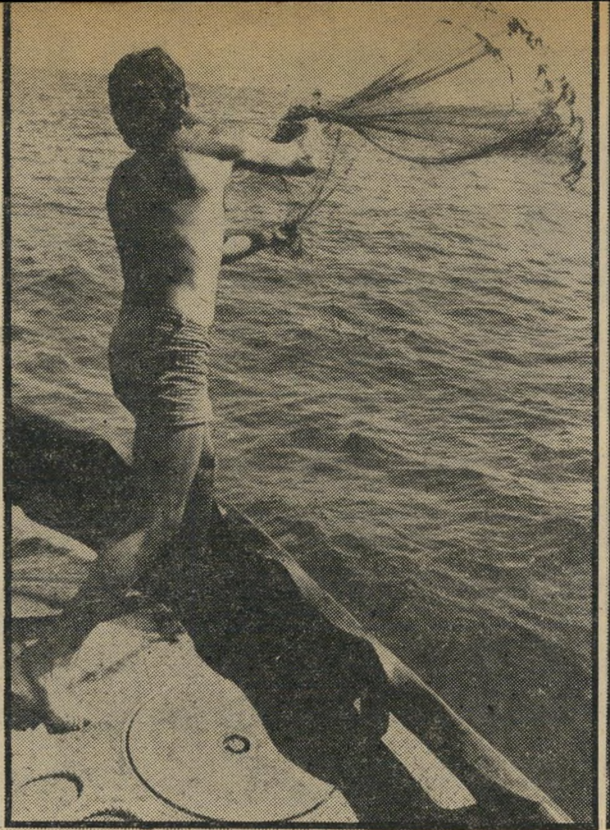

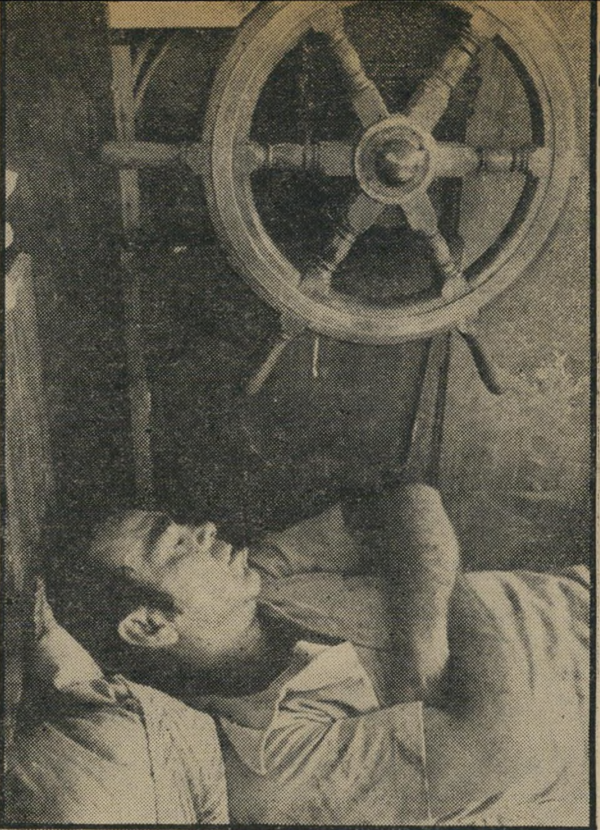

מנוחת הלוחם

ז'אקי נחמה, אשר סירב להיות מוחלף ונשבע להישאר על הסירה כל עוד תימשך המערכה, מצא לו מקום להטוף תנומה, תחת ההגה של ספינתו: „כדי שאוכל לקום מייד, אם תבוא סירת־המישטרה," אמר ז'אקי נחמה.

הדייג והים

נועם, אב לחמישה תינוקות, ביניהם שלישייה, החולים עתה כולם בחזרת, שעה שהוא נמצא על הים ואינו יכול לעזור לאשתו לטפל בהם, מוצא לו עיסוק כדי להרגיע את דאגתו למישפחתו: הדייג ברשת שאותה הביא עימו מהחוף.

המנהיג

גיורא צוקרמן, מנהיגם של השובתים, בוגר בית־הספר הימי במיכמורת ויוצא אחת היחידות הקרביות המובחרות של צה"ל, עובר מספינה לספינה כדי לעודד את אנשיו. הוא ראשון המועמדים לפיטורים.

הם מצאו עצמם במרכז הזרקורים, והפכו לפתע ממפרנסי־מישפחות רגילים, ואנשיים העובדים קשה, ל„גיבורים." אך גיורא צוקרמן, שלמה („קצוץ") בנקר, איתן פרייס, ז'אקי („נחמו") נחמה, אברהם מצליח, עמוס סינבון וחבריהם לים ולשביתה, לא שכחו את הסיבה האמיתית לשביתתם: כוונתו של מנכ"ל קצא"א להיפטר מהם, לגזול את מקורות פרנסתם, בעוד הוא מכניס מהדלת האחורית, במקומם, את הקבלן הפרטי יונה לרר, הגורף מדי־חודש עשרות ומאות־אלפי לירות בקצא"א.

„אנחנו לא שובתים כדי לקבל שכר גדול יותר," מסביר מנהיגם של השובתים, גיורא צוקרמן. „אנחנו אפילו לא מתנגדים שיפטרו עובדים מהמחלקה שלנו, אם לא תהיה עבודה ולא יגיעו די מיכליות לנמל," טוען גיורא, אשר שמו מתנוסס בראש רשימת המועמדים לפיטורים, שאותה הגיש בוצר להסתדרות. „אבל לא ייתכן לפטר פועלים ותיקים ולהביא במקומם קבלן פרטי, ועוד לזכות בתמיכת ההסתדרות לכך."

ימאי קצא"א לא יכלו לפתוח בשביתה רגילה. שלא כפועלי בית־חרושת, הם לא יכלו להכריז על שביתה, לשבת על החוף ולא להפעיל את הסירות. הם ידעו כי בוצר ממתין לכך בדיוק. בו־ברגע הוא היה נותן את העבודה כולה לקבלן הפרטי, ומפטר את כל הפועלים השובתים.

כדי שיהיה להם סיכוי־מה להצליח בשביתתם, השתלטו הימאים על הסירות שעימן הם עובדים משך כל השנה, ויצאו איתן לים. „עד שלא ימלאו את דרישותינו ויפטרו את הקבלן, לא נשוב לחוף." בוצר מיהר למישטרה, והגיש תלונה על גניבת סירות קצא"א. הוא דרש מהמישטרה לתפוס את הגנבים, ולהחזיר את הרכוש הגנוב. בד־בבד עם כך פנו עורכי־הדין של קצא"א אל בית־הדין לעבודה, וביקשו צו שיחייב את העובדים לחזור לעבודה. לבית־הדין לעבודה לא היתה כל אפשרות למסור את הצווים לשובתים, הנמצאים בלב־ים. בית־הדין הורה למישטרה להביא את מנהיגי השובתים אליו.

אך למישטרה היה ברור כי המשימה הזאת כימעט בלתי־אפשרית. לפני כשלושה חודשים ערכו אותם ימאים עצמם שביתה, באותו נוסח עצמו. השביתה ההיא הסתיימה רק אחרי שההסתדרות הבטיחה לטפל בעניינם, ולהקים ועדה שתפתור את בעיותיהם. כשהגישה הוועדה את מסקנותיה, היה ברור לימאים דבר אחד: „ההסתדרות בגדה בנו!" והם חזרו לים עם הסירות, והכריזו על שביתה חדשה.

בשביתה הקודמת ניסו סירות־מישטרה לתפוס את השובתים. אולם עד־מהרה התברר למישטרה כי מול שוטרים היודעים להעניק דו"חות־חנייה ביד רחבה, לתפוס גנבים זעירים רק כאשר מלשינים עליהם או לערוך ציד־מכשפות על מנהלי־מיפעלים כאשר הדבר באופנה, ניצבים ימאים מנוסים, הגאים, נווטים, ספנים וצוללנים מנוסים, שאין המישטרה מסוגלת להתגבר עליהם בים.

כל 10 מטר — חייל

בשביתה הקודמת נזקקה המישטרה לעורמה ולרמייה כדי להשתלט על אחת מסירות הימאים. המנהיגים הוזמנו אז לשיחה בוועד־הפועל של ההסתדרות, כאשר לאלה שנשארו בים הובטח שכל עוד נמשכת הישיבה בהסתדרות, לא תנסה המישטרה להשתלט עליהם. אך גיורא ו„קצוץ" לא הספיקו לחמם את כיסאותיהם בקומה החמישית, והמישטרה הסתערה על חבריהם השאננים בים, ותפסה אותם.

אולם הפעם היה ברור למישטרה כי דרכי־העורמה והרמייה לא יועילו עוד. מפקדיה ידעו גם כי ספינות מישמר־החופים, העשויות פיברגלס, לא יעמדו אף בנגיחה הקלה ביותר של סירות־השובתים. העזרה שאותה לא הסכימה ההסתדרות להעניק לפועלים השובתים, ניתנה למישטרה, שוברת־השביתה. שתי סירות של החברה ההסתדרותית העוגן הועברו לרשות המישטרה. סירה אחרת, השייכת לרשות הנמלים, גוייסה אף היא. אל שלושת אלו הצטרפו שתי סירות של קצא"א שנשארו בחוף, שתי ספינות־גומי מדגם זודיאק, הדגם שבו הגיעו לחוף תל־אביב הפידאיון שתקפו את מלון סבוי, ושתי סירות־מירוץ מישטרתיות. כל אלו יצרו ארמדה גדולה, אך גם לה לא היה כל סיכוי כנגד ארבעת סירות השובתים.

למרות הצהרותיו של שר־המישטרה, שלמה הילל, שנמסרו לכל עיתונאי שהיה מוכן להקשיב להן, כי המישטרה תישבור בכוח את השובתים מפירי־החוק שהתנכלו לחייהם של השוטרים והעלו אותם על שירטון, החליטה המישטרה לנקוט דרך, אשר נדמה היה לה כי היא הקלה ביותר: להטיל הסגר יבשתי על סירות השובתים.

(המשך בעמוד 28)

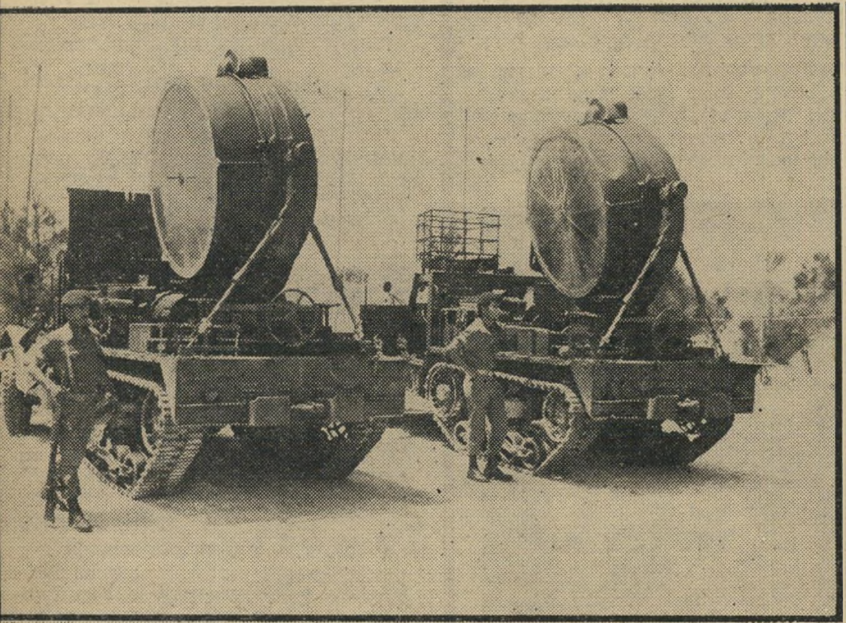

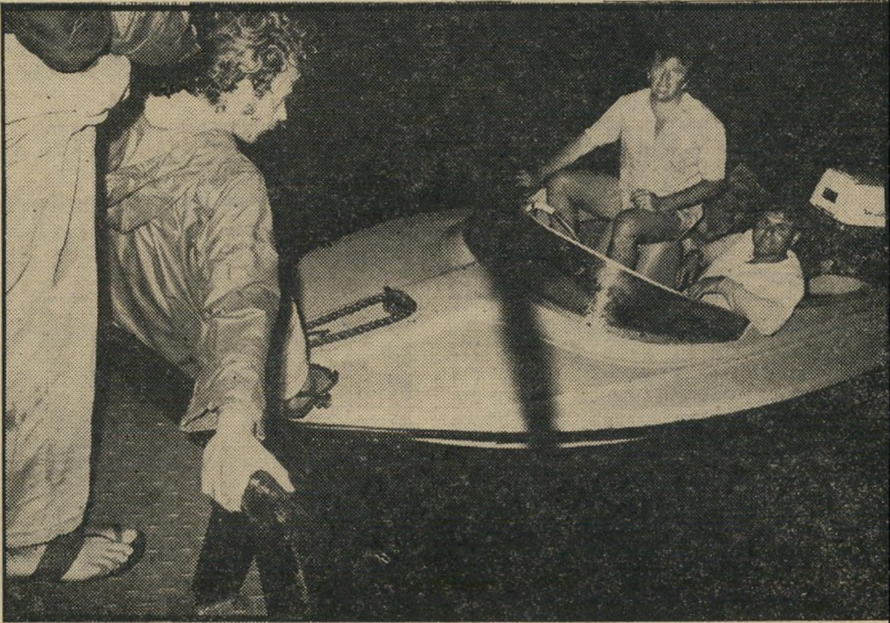

אספקה באפלה

איתן פרייס, צל"שניק של צה"ל (יושב גבוה בספינת־המירוץ), מביא בשעת־לילה מאוחרת אספקה, מזון ומים לספינות השובתים, ומתקבל על־ידי מנהיג השובתים גיורא צוקרמן (משמאל). לאחר שאיתן ירד לחוף הוא הפך האחראי על האספקה והחלפת האנשים לספינות.

תאורה קרבית

לאחר שהמישטרה הבינה כי המגע בין השובתים לחוף מתבצע בלילות, היא גייסה שני זרקורים רבי־עוצמה המורכבים על זחל"מים, המאירים מדי־לילה את הים. אולם למרות זרקורים אלה, מצליחים השובתים לנהל קשר תקין עם החוף, במועדים קבועים ומנקודות־מיפגש קבועות.

החוטיני של חני ואני

בחוף תל־אביב: מעריצים נלהבים מוחאים כפיים

ה„טנגה", שכבש את חופי אירופה וארצות־הברית בסערה, הגיע לחוף תל־אביב. הטנגה, או, בעברית, ה„חוטיני". שכן, הביקיני המינימלי הזה מורכב מארבע משולשים: שנים מכסים־לא־מכסים את החזה, אחד מכסה־לא־מכסה את קידמת החלק התחתון של הגוף, והשלישי מכסה את הישבן. בין המשולשים מקשרים חוטים דקיקים, שנדמה כאילו כל נגיעה קלה בהם תרופף את הקשרים ואו־טו־טו יתגלה לבוש חווה אימנו במלוא הדרו.

החלוצות שהביאו את הטנגה לחוף תל־אביב הן שתיים מהיפות ביותר שראה חוף שרתון מימיו. וחוף שרתון, כידוע לכל תל־אביבי המכבד עצמו, הוא חוף החתיכות.

אך, כאמור, השתיים, שהעלו בהחלט את רמת החתיכות בחוף, הן דווקא אורחות־לרגע או, נכון יותר אורחות לשבועיים. אלו הן הדוגמנית הישראלית המצליחה ומלכת־המים לשעבר חני פרי, וחברתה, דוגמנית־הצמרת האמריקאית אן ג'אגר (לא, אין לה שום קשר למיק ג'אגר המפורסם, אפילו שלא היתה מתנגדת אם כן היה).

אן וחני הן חברות בלב־ונפש, וטוענות כימעט־במקהלה שהן בעצם אחיות. הן הכירו כשערכו סידרת תצלומים עבור חנות הכל־בו הניו־יורקית הנודעת מייסי'ס. הצילומים התקיימו מחוץ לניו־יורק. הן שוכנו באותו חדר, ומאז לא נפרדו.

הן מבלות יחד, אוכלות יחד, עובדות יחד, ועושות קניות יחד. לא, הן לא אוהבות יחד. לכל אחת מהן יש חבר פרטי, שהוא יהודי טוב, כמובן גם עשיר מאוד.

החבר של חני פרי שהיתה כבר נשואה, בעבר, לישראלי יגאל רוזנברג, הוא איש־עסקים יהודי בשם ג'רי כהן. הם נמצאים יחד כבר שלושה חודשים, וג'רי אפילו מפטפט עם חני בעברית, שכן הוא תלמיד־ישיבה לשעבר.

החבר של אן, שהיא בהחלט לא יהודיה, הוא רוברט טנקן, עורך־דין במקצועו ומייצג בעיקר שחקנים ודוגמניות.

אן ורוברט מתגוררים יחד מזה שנה וחצי בניו־יורק, ובהחלט מנהלים רומן רציני, אם־כי אינם ממהרים להתחתן.

כשבאו שתי היפהפיות האלו וסיפרו לחברים שלהן שהן יוצאות לטיול משותף, היססו החברים. אחרי הכל, עם מראה כמו שלהן, קשה להניח שלא יימצאו מתנדבים להורות להן את הדרך. אך לבסוף שוכנעו על־ידי שתי הנערות העצמאיות, כי טובות

חומר סודי ביותר

(המשך מעמוד 17)

החל כבר ב־1970 להיווצר מחסור בחומר זה, שהלך וגבר בשנים הבאות.

● בית־החרושת הקיים הוא מיושן, והוא מורכב מציוד של גרוטאות. הוא פועל על פי שיטה בריטית מלפני 20 שנה.

● אחרי המילחמה קנה המיפעל הקיים יחידה נוספת, אך גם היא נקנתה, כדברי שייקה ירקוני, „מטלאים", הציוד אינו מודרני ואינו אוטומטי לגמרי. (יחידה זו התחילה לפעול באוקטובר האחרון.)

● לפחות שלושה יזמים ביקשו מעמד של „מיפעל מוכר", כדי להקים מיפעלים על פי שיטות משבדיה, משווייץ ומארצות־הברית. מקובל להניח כי השיטה האמריקאית היא הטובה ביותר בעולם, בשטח זה.

● כדי לזכות במעמד של „מיפעל מוכר" (הכרוך בהטבות כלכליות שונות) היה על היזמים לקבל המלצה של מישרד־הביטחון. המלצה זו קובעת שיש צורך חיוני בהקמת מיפעל כזה.

● **מישרד־הביטחון סירב במשך שנים, בעקשנות מפליאה, לספק המלצה כזאת לכל יזם שביקש לשבור את המונופול של בית־החרושת הקיים, ובכך לשחרר את צה"ל מן התלות המוחלטת בשרותו של בית־חרושת אחד, כושל, פגיע מבחינה ביטחונית, שכבר הוכיח את חוסר־האחריות הנוראה שלו — אם לא גרוע מזה — ערב יום־הכיפורים.**

בתשובה לפנייתנו, ולאחר שבדק את הנושא, הגיב דובר מישרד־המיסחר־והתעשיה, גד סואן: „הגיעו אלינו לא־מעט תלונות כלפי בית־החרושת המסויים.

„טיפלנו בכל תלונה ופנינו למיפעל בדרישות שונות. הצרה היתה שלפנינו מיפעל מונופוליסטי. כל־עוד אין מיפעל נוסף בשטח זה, ברור שהאמצעים שבידינו לאכוף עליהם את דרישותינו הן אפסיות. המיפעל הוא בעל דרגת חשיבות עליונה, והרי אין אנו יכולים לסגור אותו.

„מדיניות מישרדנו היא לעודד הקמת בית־חרושת נוסף, בשטח זה."

כאשר נשאל כיצד מתיישבת כוונת־עידוד זו עם העובדה שמישרד־הביטחון חסם כל אפשרות להקים מפעל נוסף, כאשר נמנע מלספק ליזמים המלצות מתאימות, השיב: „זהו כבר נושא שלא נימצא בתחום טיפולנו. הנושא שייך למישרד־הביטחון."

מילת כבוד

רק אחרי יום־הכיפורים נאות מישרד־הביטחון להעניק המלצה להקמת מיפעל נוסף.

למי ניתנה המלצה זו?

הזוכה המאושר הוא שייקה ירקוני. הוא התחבר עם משקיע יהודי חשוב מאירופה, זכה בהמלצת מישרד־הביטחון, וכתוצאה מכך במענקים גדולים ובהלוואות בתנאים נוחים.

בשבוע שעבר אותר סופית מקומו של המיפעל החדש. הוא יעלה 23 מיליון לירות, מהן תשעה מיליון כהשקעה עצמית של המשקיע הזר וירקוני, והשאר מענקים והלוואות ממשלתיות.

„מדוע דווקא ירקוני? מדוע אדם הקשור במיפעל הקיים? האם רק מפני שיש לו קשרים עם כל המי־ומי במדינה?" זעם אחד היזמים האחרים, שלא הצליח לקבל המלצה, למרות שגם הוא קשור במיפעל המספק חומר ביטחוני לצה"ל.

על כך ירקוני עצמו: „ביקשתי להקים מיפעל מוכר בבאר־שבע, לפני מילחמת יום־הכיפורים. מישרד־הביטחון דחה את הבקשה. בלי מעמד של מיפעל מוכר, אני לא מוכן להשקיע גרוש, ולא לייעץ למישהו להשקיע גרוש."

מדוע קיבל דווקא הוא את ההמלצה למיפעל חדש?

„איני יודע מדוע לא הוכנסו לעסק יזמים אחרים, ומה היו שיקולי מישרד־הביטחון. תצטרך לשאול את הפקידים.

„אני מסכים בפה מלא שצריכים לתת את כל הזכויות לנושא, ולא לאדם. מתן זכויות לאנשים, ולא לנושאים, זהו נוהל פסול שהשתרר בארץ. אם היו בקשות אחרות, ולא נתנו להם מה שנתנו לי, אין לי תשובה לכך.

„אני נותן לך את מילת־הכבוד שלי שלא שיחדתי אף אחד."

השתיים מן האחת, והן קיבלו מן החברים גיבוי לנסיעה המשותפת.

וכך ארזו להן האני ואני (שכן חני פרי מכונה באמריקה בשם האני) את המיזוודות, ונסעו למילאנו, הנחשבת כמרכז צילומי־האופנה בעולם.

לחני יש סנטימנטים מיוחדים למילאנו. בתחילת דרכה, כשההצלחה רק החלה להאיר לה פנים באנגליה, נשלחה על־ידי הסוכנת שלה לסידרת צילומים במילאנו. היא הצליחה מעל למשוער, שהתה בעיר חודשים אחדים, ויצרה קשרים לא־נורמליים עם צלמים ועם אנשי חוג־הסילון שם.

מכיוון שחני נחשבת לדוגמנית מצליחה יותר מאן, ומאחר ששתיהן חברות בלב־ונפש, החליטה חני לנצל את קשריה האישיים כדי לקדם את הקאריירה של אן.

כשנחתו השתיים במילאנו, הציגה חני את אן בפני ידידיה, ואן נחטפה מייד לצילומי־פירסומת. השתיים, שהגיעו למילאנו לחופשה, למעשה, מצאו עצמן עובדות במשך חודש ימים שיבעה ימים בשבוע, ומקשטות את שעריהם של מיטב עיתוני האופנה האיטלקיים, בהם באזאר ואמיקה.

במשך אותו חודש של עבודה מפרכת הצליחו השתיים, איכשהו, לארגן סופשבוע

נשיקה לאחד הזאבים

בסן־טרופז. אבל רק הגיעו לשם, עטו עליהן צלמי־האופנה, והן מצאו עצמן מצטלמות עבור צלם־הדוגמניות הצרפתי הנודע ז׳אן־ז׳אק בוגא.

מסן־טרופז, בחזרה למילאנו, ומשם ללונדון. בלונדון חיכתה להן הפתעה. החבר הצמוד של אן, רוברט, הגיע לשם כדי לחוג איתה את יום־הולדתה שחל לפני כשבוע. אן בת ה־25 היתה מאושרת מעל לראש. היא תפסה טרמפ על החבר, החזירה איתו הביתה ארבע מיזוודות מלאות בגדים, ונותרה עם שתיים בלבד.

במשך מיספר ימי שהותן בלונדון הצליחו השתיים לארגן לעצמן צילום־שער לווג האנגלי, וכמובן לבלות.

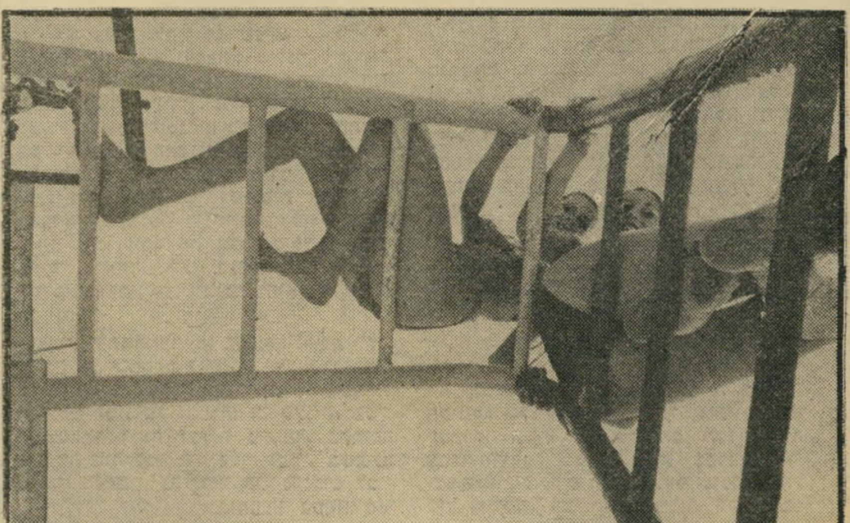

מלונדון קפצו השתיים פאריסה, ביקרו חברים משותפים ויצרו קישרי־עבודה, ושם הבזיק במוחה של חני רעיון. לאן יש יום־הולדת. ובכן, איזו מתנה קונים לנערה שיש לה הכל, ושהספיקה אפילו להיות מלכת־היופי של אטלנטה? כמובן, כרטיס־טיסה לישראל. אן התלהבה. אחרי הכל, הקשר הישראלי שלה ברור. חבר יהודי, חברה ישראלית ומיספר מילים באידיש, קצת גיאוגרפיה ושיעורי־דת מבית־הספר והמון אהבה לנסיעות. השתיים מצאו את עצמן תוך פרק זמן קצר ביותר בחוף תל־אביב.

למרות שלחני מישפחה בבת־ים הרי היא, ככל דוגמנית מצליחה המכבדת את עצמה, שכרה חדר במלון פאל (שרתון, לשעבר), מה שמאפשר לה לקפוץ לים בקלות.

וכך, למהרת הגיען של השתיים לישראל, אפשר היה לראותן לבושות בחוטיני המהמם בחוף תל־אביב, כשהן יוצרות סביבן התקהלות מעוררת־קינאה.

חני מוכרת ותביבה על הכל בחוף שרתון. היתה תקופה, לפני שהיא הפכה מוכרת, מצליחה ועשירה, שהיא היתה שורצת בחוף הזה שעות. כולם מכירים אותה, החל מיחיא מהקיוסק וכלה בג׳ינג׳י שמשכיר כיסאות. גם אן התערתה בחבורה היושבת על החוף, ומרגישה בתל־אביב כמו בבית. המילה הראשונה שלמדה בעברית היתה „חנטאריש״, ואחר־כך למדה להגיד „לא, תודה,״ דבר שעם מראה כמו שלה הוא חיוני ממש.

בעוד שבוע תארוזנה שתי החברות, אשר זכו בעיתונות הניו־יורקית לכינוי „הצמד המוצלח ביותר בעולם הדוגמנות״, את המיזוודות, ותיסענה לונדונה כדי להצטלם על־ידי הצלם הנודע דייוויד ביילי. משם, בחזרה לניו־יורק, לעבוד. הן עובדות שישה ימים בשבוע. קמות בשבע וחצי בבוקר, חופפות את השיער (כל יום!), מתאפרות, שותות קפה בלי סוכר, ונוסעות לסטודיו. יום־עבודה שלהן מכניס כמה מאות דולרים והן לא יכולות להרשות לעצמן להתבטל.

ומה הן תעשינה אחרי שיחלפו השנים וגופן לא יהיה מושלם והקמטים הראשונים יחלו להיראות? אן חושבת שתהיה קרימינולוגית. אחרי־הכל, היא למדה את הנושא באוניברסיטה. חני, לעומת זאת, מקווה לעסוק באמנות האיפור.

אך הן אינן אוהבות לחשוב כל־כך רחוק. טוב להן, והן נהנות מהמיקצוע הנוכחי. הן לוטשות עיניהן לעסקים, ועומדות להקים, ביחד עם החברים שלהן, מועדון אכסקלוסיבי לדוגמניות־צמרת, שבו יהיו בריכת־שחייה, סאונה, מסז׳ והתעמלות. אפשר יהיה להתקבל אל המועדון רק תמורת דמי־חבר גבוהים, ואחרי הוכחה עצמית.

במחשבה שנייה מוכנה אן להודות שבעצם היא מתה להתחתן וללדת ילדים.

„גם אני,״ ממהרת חני להסכים עימה.

המרד על הקצא"א

(המשך מעמוד 25)

מסוק ושני מטוסים מסיירים משך כל שעות היום מעל לסירות השובתים, כשהם בוחנים ומצלמים במסרטות כל תנועה שלהם. על החוף הוצבו מאות חיילי מישמר־הגבול. על כל עשרה מטר, חייל. ג'יפים וקומנדקארים הועמדו הכן לקלוט הודעות־אלחוט מהמטוסים ולמהר לכל פינה שאליה התקרבה סירת השובתים. „אנחנו נרעיב אותם! הם לא יקבלו טיפת דלק. ואם הם ירצו לא למות מצמא, הם יצטרכו להסגיר עצמם לידינו," הצהירו בגאווה מפקדי־המישטרה.

אולם כעבור יומיים התברר כי הביטחון בהצלחה היה מוקדם מדי. מיכלי הסירות היו עדיין מלאים בדלק בדיוק כמו ביום הראשון לשביתה. ערימות של מזון הצטברו על הסיפונים, והשובתים לא חדלו לשתות מים. גם תחלופת כוח־האדם התנהלה כסידרה. מדי יממה הצליחו השובתים להעלות בין 10—5 מחבריהם על הסיפון, ולהוריד אותו מיספר מהם לחוף.

את האספקה קיבלו השובתים בכמה דרכים. הם היו עורכים גיחות מהירות, בעיקר בחסות החשיכה, אך לעיתים גם לאור יום, אל החוף, שם היו ממתינים להם חבריהם עם האספקה. כשהגבירה המישטרה את כוחה על החוף, הביאה זרקורי־ענק שיהפכו את הלילה ליום, הפכו הגיחות מסוכנות יותר.

אז נטלו הימאים שעל החוף את היוזמה בידיהם. צוללנים נושאי מיכלים אטימי מים שחו משך שעות ארוכות מהחוף אל הסירות וחזרה, כשהם נושאים עימם אספקה. חסקות של חופי־הרחצה „הוחרמו" בלילות, ומישהו דאג לגייס גם סירת־מירוץ פרטית כדי להעביר בה מים ומזון.

כשהתקרבה אחת מסירות־השובתים אל המיכלית היוונית אשר עגנה במרחק מיספר מילים ימיים מן החוף, הסתגר רב־חובלה של הספינה בתאו, והודיע לימאיו: „אני לא שמעתי כלום על חשביתה." הימאים הבינו את הרמז ומיהרו לזרוק חריצי־גבינה, ניתחי־בשר ופחיות קוקה־קולה וקרטונים של סיגריות מארלבורו אל סיפון סירת השובתים. הכמות היתה מספיקה לגדוד שלם. אונייה אחרת, שעגנה דווקא בנמל אשדוד, דאגה לספק מי־שתייה כשאחותה, אונייה זרה דווקא, מתחננת לפני השובתים להתקרב גם אליה, כדי לקבל ממנה מזון ומים. אונייה שלישית, אשר גורשה מהנמל על־ידי השילטונות משום שאנשיה נחשדו באהדה לשובתים, דאגה להעביר להם, אחרי שגורשה, דלק שיספיק להם לחודש תמים.

חמישה ילדים חולים

אך נראה כי האוייב הגדול ביותר של השובתים הוא השיעמום, והדאגה לבית, לאשה ולילדים. את הסיפון אפשר לקרצף רק שלוש פעמים ביום. את המכונות אפשר לשמן רק פעמיים. את העיתון אפשר לקרוא רק פעם אחת, ועל אותה בדיחה אפשר לחזור מיספר פעמים מוגבל בלבד. לנועם, ימאי צעיר, יש חמישה ילדים בבית, מהם שלישייה שנולדה לפני מיספר חודשים. הגיעה אליו ידיעה כי כל ילדיו חלו בחזרת. „אשתי נמצאת לבד עם חמישה ילדים חולים, ואני עושה חיים על הים," התלונן גועם.

לצדוק היתה בעייה אחרת. לפני שבועיים פתחה אשתו חנות־מכולת בשכונת־מגוריהם באשדוד. „צריך שיהיה מי שיעזור לה בהתחלה. היא לא יודעת לעשות את החשבונות עם הקליינטים, לא יודעת כמה להזמין. השקענו במכולת את כל החסכונות שלנו, ואני בטוח שאשתי לא תסתדר בהתחלה בעצמה, וכל הכסף יילך לאבדון."

את גיורא הטרידה נילי, אשתו היפהפייה שנשארה בחוף. הוא הצליח לקשור איתה קשר אלחוטי, ומשיברי־המילים הצליח לקלוט שהיא אומרת: „בעלי, אני נשברתי." ל„קצוץ" לא היתה אפילו ההנאה לשמוע את קולה של אשתו ולדעת מה קורה בבית. הוא ביקש באלחוט ממנהל־המיתקן של קצא"א, מישאל שחם, לטלפן לסמדר, אשתו, לשאול אם הכל אצלה בסדר ולספר לה כי הוא בסדר גמור. תשובתו של שחם היתה: „אני מוכן לשאול מה שלומה, אבל לא למסור לה בדבר

במדינה

(המשך מעמוד 16)

ייצורם של 200 מטוסים כאלה לצריכה עצמית של חיל־האוויר, יוחל בייצוא המטוס.

דבריו של אלקנה גלי יכלו להיות אמת או שקר. כך או כך, היתה להם משמעות חמורה. אם אמת היתה בפיו, היה זה גילוי של סוד צבאי לגבי הפוטנציאל של התעשייה־האווירית. מאחר שהכפיר, או גילגולו הקודם, הברק, השתתפו כבר — לפי הפירסומים הרשמיים — במילחמת יום־הכיפורים, יכול כל ילד לעשות את החשבון כי ברשות חיל־האוויר לפחות 100 מטוסים כאלה.

כבדרך אגב הסתבר, לפי דבריו של גלי, כי ישראל היא העושה את עיסקת המאה במכירת מטוסים, ולא מדינות נאט"ו המבקשות לקנות מטוס קרב חדש. שכן ייצורם של 200 מטוסי כפיר, במחיר של 4 מיליון דולאר (24 מיליון ל"י) האחד, תוך 4 שנים, יעלה למדינת ישראל כ־5 מיליארד ל"י, במחירי השוק של היום.

50 מטוסים בשנה. גם אם הגזים אלקנה גלי לגבי כושר הייצור של התעשייה־האווירית, הוא גרם בכך נזק ביטחוני. שכן מדינה המצהירה בגלוי על יכולתה לייצר כ־50 מטוסי־קרב בשנה, אינה יכולה להתחנן לסיוע באספקת מטוסי־קרב. גלי פשוט סיפק לאמריקאים תירוץ לעיכוב מכירת מטוסי הF־15 לישראל.

בניגוד למסע יחסי־הציבור הבינלאומי הנערך לתעשייה־האווירית מזה שנים, אין כל אפשרות לביקורת ציבורית אמיתית על המתרחש במיפעל הבולע, רק בתחום יצור מטוס־הקרב, כמיליארד ל"י בשנה מתקציב־הביטחון של המדינה. האשמות שונות לגבי המתרחש במיפעלי התעשייה האווירית, על אי־יעילותם ועל ביזבוז הכספים הנהוג בהם אינן ניתנות לבדיקה בשל מסך הסודיות האופף אותן.

עתה, נוכח גילויו של אלקנה גלי, מתעורר החשד כי הסודיות מכוונת רק כלפי פנים, כדי למנוע ביקורת אובייקטיבית ועל מנת להבטיח הזרמת מאות מיליוני ל"י נוספים לתעשייה האווירית מהעוגה התקציבית.

דרכי אדם

כישרון וטיפ־טיפת מזל

חבריו בווילנה לא ידעו היכן ישראל — אך כיום מוצגים ציוריו בתל־אביב

כשחנן מילנר עזב את ארץ־הולדתו רוסיה ועלה לישראל, לא סקלו אותו באבנים, ואפילו לא פיטרו את אביו ממקום־עבודתו. ההיפך הוא הנכון. חבריו בבית־הספר שבווילנה מעולם אף לא שמעו על ישראל, וביקשו מהמורה לגיאוגרפיה להראות להם את מיקומה של הארץ הקטנטונת על המפה. המורה אכן עשתה זאת, אך לא שכחה לציין, כמובן, כי ישראל היא מדינה קפיטליסטית.

כמתנת־פרידה העניקו לו חבריו לכיתה אלבום מקושט בתמונותיהם, וליד התמונות מישפטים למזכרת — מה שנקרא בישראל ספר־זיכרונות.

מילנר, גבה־קומה ומזוקן, אינו נושא בקירבו זכרונות מעיקים מרוסיה. אולי מפני שהוא עלה לארץ־ישראל לפני העלייה הגדולה של השנים האחרונות, בהיותו ילד צעיר, לפני 14 שנים.

מייד עם הגיע משפחת מילנר לישראל, היא שוכנה על־ידי הסוכנות בחולון. חנן, שכבר משחר־נעוריו גילה כישרון מיוחד לציור, נרשם ללימודים בבית הספר התיכון בעל המגמות האמנותיות, רננים. בכיתה מקבילה לשלו, במחלקת הדראמה, למדו יגאל בשן, גליה ישי ושלומית אהרן, שהספיקו להתפרסם בינתיים בשטח הבידור.

חנן אינו זוכר את עצמו כילד כישרוני באופן מייוחד, אולי בגלל שברוסיה היו ילדים כישרוניים רבים, והוא לא בלט במייוחד.

אחרי שהשתחרר מן הצבא, נרשם ללימודים בבית־הספר לאמנות בצלאל בירושלים, שם למד כשנה. סיפר חנן: „בבצלאל מדברים המון על אמנות. זה מעניין, במידה שאתה רוצה לבלות בחממה. בתקופה שלי זה היה כמו בית־ספר עממי. בשמונה צילצל הפעמון, והילדים היו נכנסים לכי־

(המשך בעמוד 30)

ספורט־טוטו
טוטו
השבוע משחקי הליגות האוסטראליות
מינימום הפרס הראשון
150.000 ל"י
(כולל העברה)
★ ★ ★
מינימום כלל הפרסים
300.000 ל"י
(כולל העברה)
★ ★ ★
ביום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

אנו החתומים מטה

מגנים כל מעשה אלים נגד מאבקם של עובדי נמל הנפט באשקלון.
זכותם המקצועית במדינה דמוקרטית להלחם בנישולם ממקומות עבודתם ולמען זכויותיהם.

אורי אבנרי	דויד הייטנר	נסים עזיקרי
פרופ' קלמן אלטמן	אמנון זיכרוני	פרופ' דניאל עמית
יוסי אמיתי	יבי	ד"ר רמי עמית
מישה אשרוב	נתן ילין־מור	פרופ' שאול פוגל
גילה בלס	ד"ר בנימין כהן	ח"כ מאיר פעיל
ד"ר שמעון בלס	רן כהן	אברהם פסקא
י. מ. ברזילי	יגאל לביב	דן קדר
משה ברעמי	דן מירון	פרץ קדרון
בנימין גונן	ד"ר יהודה מלצר	אלי קינן
אליהו גת	בלהה מס	דני קרוון
לטיף דורי	ד"ר יוסף סדן	ד"ר טוביה שלונסקי
דן דרין	בועז עברון	חביב שמעון

יבי, ת.ד. 4216, תל־אביב

שלומך, היא תקרא על זה בעיתונים.״ מובן ש„קצוץ״ ויתר על הטובות.

בכלל, מישאל שחם הוא הבידור היחידי של הימאים השובתים. שחם, קצין־צבא ומוותיקי הפלמ״ח, קיבל את מישרת מנהל־המיתקן, למרות שהבנתו בענייני ים ונפט אפסית. לפני שנים רבות צריך היה שחם לצאת כבר לגימלאות, אולם זכרו לו את חסד־נעוריו, וממשיכים להעסיק אותו ב־חברה הממשלתית. הוא יושב כל היום ליד מכשיר האלחוט, מתגרה בימאים השוב־תים, נכנס לשיחותיהם בחוכמות תפלות, מקלל ומנבל את פיו, ותופס את קו־הקשר החיוני משך שעות ארוכות. „הוא איש מיסכן,״ אמר אחד הימאים. „אנחנו בכלל לא עונים לו. הוא זקן ומסוייד כבר, אז בשביל מה להתעסק איתו?״

מדי־פעם שוברים את השיעמום אורחים חשובים, המגיעים לסירות או מתקשרים עימן באלחוט. הראשון היה ח״כ מאיר פעיל. הוא הגיע באישור קצא״א והמישט־רה אל הסירות, הקיא את נישמתו ואחר־כך פנה לשוחח עם השובתים. „רבין הוא חרא, בגין הוא חרא וההסתדרות היא חרא,״ הוא בישר להם. „אם הייתם קור־

ולהוריד אותו מהקו. חיים גורי ביקש גם הוא מידידו הוותיק מישאל שחם, לאפשר לו להגיע אל הימאים. הוא ערך איתם שיחה ארוכה והשאיר רישומו עליהם. אך סירב לנקוט עמדה, „למרות ששוכנעתי הרבה ממה ששמעתי כאן.״

כל אותה עת הסתובבו הימאים שעל החוף, דוב אלמוג, יגאל שחורי, אברהם מצליח, עמוס סינבון וחבריהם, כחיות נרדפות. אסור היה להם לבוא לבתיהם. המישטרה גייסה את בלשי המדור המרכזי לעקוב אחריהם ולעצור אותם. הם ישנו אצל ידידים או על ספסל בפארק הלאומי של אשקלון.

את שחורי לא הצליחה המישטרה לת־פוס, למרות ששוטרים פרצו לביתו בשעת־לילה מאוחרת, שברו את הדלת והבהילו את ילדיו. דוב גילבוע ממשיך בינתיים להסתובב חופשי, כשהוא מפעיל מכשיר־קשר ומתווך בין חבריו שעל הים לבין החוף. אברהם מצליח, אשר תיעתע הרבה במישטרה, נתפס על־ידי בלשים כשהוא מסתתר בארון־לבנים בבית אחד מידידיו. עמוס סינבון החליט להכין הפתעה ל־חבריו על הים, הפתעה שעלתה לו ביוקר.

מיפקדה במלון הפאר

פקד כרמי רם, מפקד סירות מישמר־החופים של המישטרה (ממושקף, מימין) משתזף על שפת בריכת מלון־הפאר **גני שולמית**, אשר נשכר על־ידי המישטרה והפך המיפקדה של מיבצע המירדף. האירוח במלון עלה למישטרה מאות אלפי לירות, והוא כולל את כל שירותי־המלון הרגילים. כל יום מירדף עולה לאוצר כ־2 מיליון לירות.

אים את מארכס, הייתם מבינים יותר טוב את עניין השביתות.״ הימאים ענו לו בנימוס, ונפרדו ממנו.

אורח מקובל עליהם יותר היה שאול בן־שימחון, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות ואיש אשדוד. שימחון הצטרף אל קבוצת ימאים שעמדה להחליף את חבריה שבים. משך שעות לילה ארוכות הוא רבץ על חוף ימה של אשדוד, בהמת־נה לבוא סירת־הגומי הקטנה. הימאים אהבו אותו מהרגע שהגיע אליהם, ובעיקר שמחו כשנתן להם שי: בקבוק ויסקי. למחרת בבוקר, לאחר שמשך כל הלילה שוחח עם מנהיגי הימאים, ביקש גיורא באלחוט מהמישטרה לאסוף את בן־שימ־חון. תשובתה של המישטרה: „כמו שבן־שימחון עלה, ככה הוא יכול לרדת.״ בן־שימחון לא נבהל. הוא הסיר את בגדיו, עטף אותם בשקית־ניילון וזינק למים כש־השק קשור לזרועו. כעבור למעלה משעה הוא הגיע לחוף, שם המתינו לו שוטרי מישמר־הגבול שעצרו אותו.

כשביקש בן־שימחון לשמש מתווך בין השובתים לבין הנהלת קצא״א, הסכימה ההנהלה לדון עימו רק אחרי שהוא ימסור את נקודת־המיפגש על החוף, ואת שמות הימאים הנמצאים על הסירות, למישטרה. בן־שימחון סירב להלשין, וויתר על מגעיו.

ח״כ עקיבא נוף גילה אף הוא יוזמה והתקשר באלחוט עם השובתים, אך לא לפני שהוא הודיע על כך לכתב־טלוויזיה. לאחר שעה ארוכה, בה תפס את מכשיר־הקשר בדו־שיח של חרשים עם גיורא, איבד גיורא את סבלנותו. „תגיד לו ש־במקום לדבר יבוא אלינו ויתן הופעה,״ הציע אחד הימאים לגיורא, אך גיורא מצא דרך מנומסת לקטוע את דבריו של נוף

הוא קבע איתם בקשר נקודת־מיפגש, ב־אמצע היום, על חוף הים מתחת לאפה של תחנת־המישטרה, והביא להם מיספר פח־יות־בירה טובורג. הסירה התקרבה במהי־רות לחוף, הימאים אספו את הבירה ה־צוננת, והסתלקו, אולם עמוס נתפס. עבריין אשקלוני ידוע החליט למצוא חן בעיני המישטרה, והלשין עליו.

להישאר ✶ עד הסוף

שביתת **המזון**, כלי־השייט והמטו־סים, מאות השוטרים, המכוניות, מס־כות ופצצות הגאז המדמיע שהובאו ל־מקום, עולות למשלם המיסים הישראלי כ־2 מיליון לירות ליום! גם אם היתה נכונה טענתו של בוצר, כי משכורת הימאים מגיעה ל־5000 לירות לחודש, הרי שבמחיר יום מירדף אחד יכולים היו 13 הימאים, שאותם רוצה בוצר לפטר בשלב הראשון, להמשיך ולקבל משכורתם משך למעלה משנה — והמירדף הזה מתקיים כבר למע־לה משבוע.

מול עיקשותו של בוצר, אשר בגלל שי־קולי־יוקרה הצליח לגרום למדינה נזק ב־מיליוני לירות, יותר מצור ובן־ציון ביחד, עומדת מילחמתם של הימאים על מקור־פרנסתם, מילחמה אשר קשה לתאר כי יובסו בה, למרות המכונה האדירה העומ־דת מולם.

כפי שאמר ז׳אקי נחמה („נחמו״), אשר סירב להיות מוחלף ולרדת לחוף מיומה הראשון של השביתה, לתוך מכשיר ה־קשר: „כאן מדבר ז׳אקי נחמה. אני מו־דיע שאשאר על הסירה עד לסוף ה־מערכה.״

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ״ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב. ה. הז. 4.6

מעוניין בקורס —
שם —
כתובת — טל. —

למד בביתך בהתכתבות

המכונים הבריטיים - המוסד הותיק והמנוסה בארץ להק־נית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצו־עות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו״ל. הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפק־חים שהם מטובי כוחות ההו־ראה בארץ.

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית - שיפור הסגנון
13. עברית - שיפור הלשון וההבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

✱ בגרות ומוקדמות
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה״ח למתחילים
2. קורס כללי בהנה״ח
3. חש־בונאות למתקד־מים
4. הנה״ח סוג 1
5. הנה״ח סוג 2
6. הנה״ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מדופלמים
8. ראית חשבון
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

אלקטרוניקה - בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלויזיה

טכנאות
1. שרטוט טכני - בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

✱ הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
115 קורסים לבחירתך
125.000 בוגרים
37 שנות נסיון

משרדי ייעוץ והרשמה:
• תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד׳ רוטשילד 93 טל. 624162
• חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
• ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות הרשמה: 8.00 - 20.00 ללא הפסקה

✱ לחיילים משוחררים ע״פ החוק - לימודים חינם.

פרסום מי־פל

ג׳ין ווילדר · פיטר בויל · מרטי פלדמן · מדלין קאן

"YOUNG FRANKENSTEIN"

תצחקו עד לדמעות... ״ניו יורקר״
נצחון נוסף למל ברוקס! ניו־יורק מגזין
מטורף, מצחיק, משעשע מכל המוקרן היום על הבד... ״טיים מגזין״

הצגת בכורה ארצית
שבוע 2
קולנוע „פאר״ תל־אביב
4.30, 7.30, 9.30
למבוגרים בלבד

וורנר פוקס
פלד

במדינה

(המשך מעמוד 28)
תה. אני לא הייתי צריך את שיעורי ההד־רכה וההכוונה, ידעתי פחות או יותר את הכיוון שלי. ידעתי מה אני מחפש. רציתי לצייר, אז עזבתי.״

מירושלים נסע לפירנצה שבאיטליה, מולדת האסכולות הגדולות. הוא קיווה ש־שם ימצא משהו מן הציור הקלאסי, אך גילה כי ציירי פירנצה מציירים בסיגנון אולטרה־מודרני. בכל־זאת מצא צייר אחד שלימד אותו את הטכניקה הישנה, שיכנע אותו כי לצייר מסוגו יש מקום בווינה, וכי האסכולה הניאו־ריאליסטית הווינאית עשוייה לעניין אותו.

חנן נסע לווינה, שם פגע את ארנסט פוקס, ראש האסכולה הסוריאליסטית ה־ווינאית. פוקס, שהוא יהודי טוב, עורך מדי־קייץ סמינרים מיוחדים לציירים מחו־ננים, שאליהם מתקבלים יחידי־סגולה בל־בד.

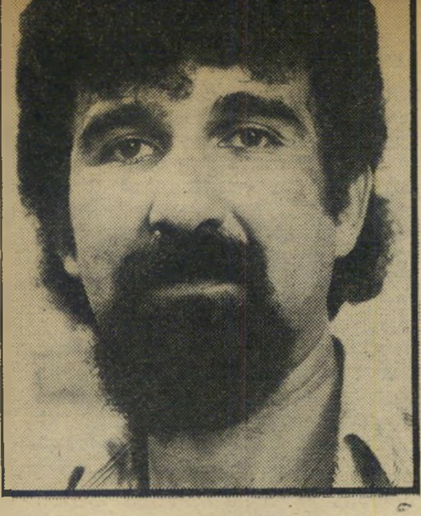

צייר מילנר
„צריך הרבה סבלנות...״

„אשה ליד הגשר" של מילנר
„כל חיי חיפשתי טיפוס כמו עתידה —

חנן התקבל לאחד הסמינרים ביחד עם מיספר ציירים ישראליים נוספים, בהם הציירת הירושלמית סילבי מונשיין והציי־רת חנה קיי, המתגוררת דרך־קבע בגר־מניה. הסמינר התקיים בארמון עתיק, מקום־הולדתו של הקיסר פרנץ יוזף.

במיסגרת הסמינר קם חנן כל בוקר ב־שמונה וצייר, ביחד עם חבריו, עד 11 בלילה. מה שעניין אותו ביותר היה הטכ־ניקה שנלמדה בסמינר. סיפר חנן: „זוהי טכניקה שמקורה בימי־הביניים, ושמש־תמשים בה עד היום. מכינים תמיסה מבי־צה ומאבקה לבנה, מורחים את התמיסה על צבע חום, ואחרי זה מכסים בשכבות של צבע שקוף (גלזורה). צריך הרבה סב־לנות, אבל זה משתלם.״

יכתום הסמינר, השתתף חנן בתערוכה משותפת של כל תלמידיו של פוקס, וזכה שאחת מיצירותיו תונצח בקטלוג מיוחד שהודפס לכבוד המאורע.

חנן בן ה־26, נשוי לשוטרת צעירה ויפה בשם עתידה. הם נפגשו לפני שנה, ונישאו אחרי תקופת־היכרות קצרה ביותר.

למרות התקופה הקצרה שהם ביחד, בולטת דמותה של עתידה כימעט בכל ציוריו של חנן. נערה דקיקה, בעלת פנים מלאכיים ושיער בלונדי גולש, אפילו ב־אותם ציורים שצייר שנים רבות לפני שפגש באשתו. כששואלים את חנן איך זה שעתידה מופיעה בכל הציורים, גם באלה שצייר בעבר, הוא מסביר: „כל חיי חיפשתי טיפוס כמו עתידה. התמזל מזלי, ופגשתי אותה.״

הם מתגוררים בדירת חדר־וחצי מיני־אטורית בקריית־היובל בירושלים, ולמרות הצפיפות חולקים איתם את הדירה גם תשעה חתולים ושני כלבי פוינטר. הם אוהבי־חיות מושבעים.

חנן מצייר בפינה קטנטונת, ליד החלון. לא אחת הירסות חיות־השעשועים שלו את ציוריו, אך הוא מקבל זאת באהבה, למרות שהוא עובד על כל רישום או ציור חודשים ארוכים.

בדרך־כלל הוא מצייר אחרי שהוא רואה את התמונה בראשו. לפעמים קורה ש־כשהוא מביע את רעיונו על הבד, משת־נים דברים. את הסיגנון שלו הוא מגדיר כריאליסטי עם זרם רומנטי.

שוטרת עתידה מילנר
— התמזל מזלי ופגשתי אותה!״

חנן מציג כעת את תערוכת־היחיד ה־שנייה שלו, בגלריה לים בתל־אביב, לשם הגיע כשהיה חייל, ובא עם שני ציורים שלו כדי לקבל חוות־דעת. בעלות־הגלריה, לוטה גיא ועמליה ארבל, התלהבו מהצעיר הכישרוני, ומאז משמשת לו הגלריה כבית מאמץ. גם את תערוכתו הראשונה, שבה נמכרו כל התמונות ואשר זכתה להצלחה אמנותית ומיסחרית, הציג בלים.

אומרת לוטה גיא: „לא אנחנו נתנו לחנן את ההזדמנות להציג בגלריה שלנו. זה הוא שנתן לנו את ההזדמנות להציג צייר כישרוני כמוהו.״

מדינת ישראל
משרד החקלאות

להלן

לוח המחירים במסגרת ההוזלות

בחנויות השרשרת של השופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות
שהצטרפו למבצע החל מ־1.6.75 עד 6.6.75

	לצרכן
ירקות	
עגבניות מעולות	3.30 ל״י לק״ג
מלפפונים מעולים	1.75 ״ ״
גזר	1.75 ״ ״
חצילים	1.40 ״ ״
תפו״א חדשים	1.90 ״ ״
תפו״א חורפיים ארוזים י—ם	2.15 ״ ״
תפו״א מהנגב ארוזים	1.50 ״ ״
תפו״א מהנגב	1.15 ״ ״
בצל יבש	0.80 ״ ״
בצל ארוז (ירושלים)	0.95 ״ ״
פירות	
ולנסיה — אפילים	2.35 ״ ״
אשכוליות — סוג יצוא	2.20 ״ ״
בננות	3.70 ״ ״
עופות	
פטם צעיר מוכן לבישול גודל 2 שקית שקופה וחתימה כתומה	9.00 ״ ״
תנועוף, טנא עוף, עוף מיוחד מעולה	10.50 ״ ״
דגים	
בקלה — פרוס אחיד עשוי מדגים שמשקלם לא פחות מ־360 גרם	9.30 ״ ״

במדינה

ההסתדרות

אין מרפא למס התרופות

הצעתו של מנכ"ל קופת־חולים להטיל מסי תרופות נתקלה בהתנגדות מכיוון שאיש לא ציפה לו

בשורה טובה לכל חברי קופת־החולים הכללית של ההסתדרות: חרב מס־התרופות, אשר התנופפה מעליהם משך חודשים אחדים, אינה קיימת עוד.

חברי המערך בוועדה אשר הוקמה לצורך זה, החליטו לבטל את דרישתו של מנכ"ל קופת־חולים, אשר ידלין, להטיל מס־תרופות על חברי הקופה.

אולם נוסף לעצם העניין הכספי, היתה להחלטה זו גם משמעות פוליטית מעניינת, בכל הנוגע למיפלגת העבודה. לפתע התגלה מוקד־כוח חדש, שאיש לא העלה בדעתו מעולם כי יצוץ. מוקד־כוח זה נלחם כנגד המנגנון במיפלגה ובהסתדרות, והביס אותו.

תרופות מיותרות ב־20 מיליון. הפרשה החלה לפני חודשים רבים, כאשר החליט אשר ידלין כי עבור כל תרופה

עסקנית ארד
התרופה קדמה למכה

שמקבלים חברי הקופה מבתי־המרקחת שלה, יש לדרוש 50 אגורות. על־פי סקר שנערך על־ידי קופת־חולים התגלה, כי חברי הקופה צורכים תרופות מיותרות בכ־20 מיליון לירות לשנה.

תרופות אלה רושמים להם הרופאים רק כדי להיפטר מהם, למרות שהם יודעים כי החולים אינם זקוקים להן. בעזרת סקר זה הביא ידלין את הצעתו בפני מועצת קופת־חולים. לדבריו, היתה קופת־חולים מרוויחה את 20 מיליון הלירות המבוזבזות באמצעות מס זה, ועוד 20 מיליון לירות דמי התרופות שהיא גובה.

האופוזיציה להצעה זו התגלתה ממקור שאיש לא ציפה לו. היה ברור כי ההצעה תתקבל בהתנגדות של אנשי השכונות ונציגי השיכבות מעוטות־היכולת, שעליהם תהיה זו הכבדה של ממש. היה ברור גם כי החולים הכרוניים והזקנים, הזקוקים לתרופות רבות יותר מן האחרים, יתנגדו אף הם, אך לאלה אין נציגות בוועד קופת־חולים.

בוועד־הפועל היתה צפויית התנגדותן של סיעת מרי ושאר הסיעות הקטנות.

צעירי המערך התקוממו. לפתע התייצבו בראש המאבק של השכונות צעירי המערך דווקא, בראשותו של נתן רענן וחוג לשילוב, שאותו ייצגה חברת הוועד־הפועל של ההסתדרות, נאווה ארד. הם הודיעו לידלין: „זה לא יעבור!" השניים, יחד עם נציגי השכונות, הצליחו להשיג רוב נגד החלטתו של ידלין, וההצעה נפלה בחוגי המיפלגה עוד קודם שהובאה כלל לדיון במוסדות קופת־חולים וההסתדרות.

לפי חוקת ההסתדרות, טעון כל תשלום עבור שירותי קופת־חולים אישור של מליאת הוועד־הפועל. ושם היה צפוי ממילא מאבק מר — אילו הגיעה ההצעה לשם.

תשבץ העולם הזה 1970

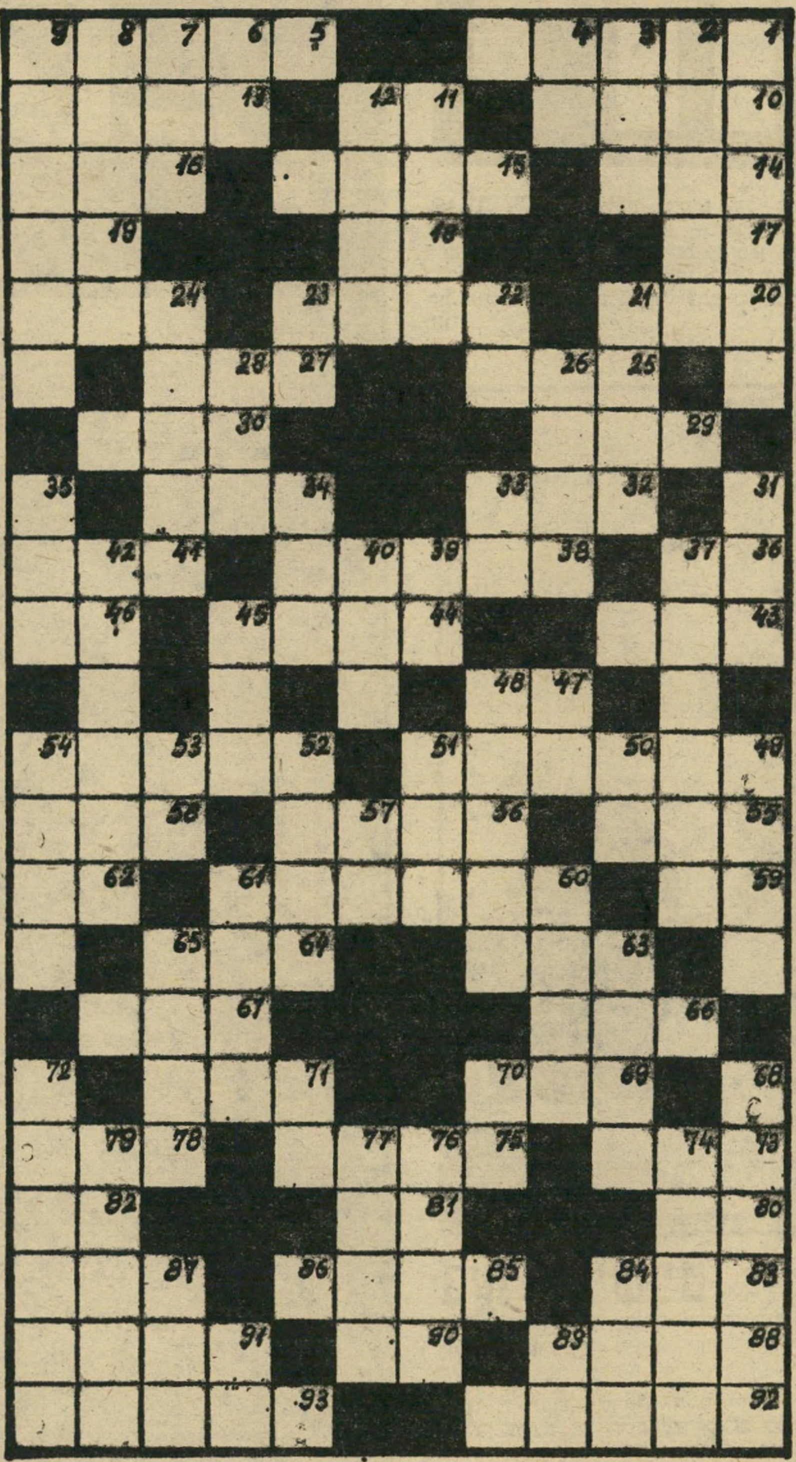

מאוזן:

1. אופי, מתכונת. 5. אפסה תיקוותו. 10. קרש עשוי שכבות לוחות דקים. 11. לא־שקוף. 13. קצה חוג השמיים. 14. שרף ריחני המשמש לקטורת. 15. קליפה דקה. 16. התחוללו. 17. מילת־תנאי (הפוך). 18. זוג בלי ראש. 19. נהר באיטליה (הפוך). 20. לטשו עיניים (הפוך). 22. מכתש עמוק. 24. דומן. 25. סוס רכיבה והובלה. 27. כלי־נשק קדום. 29. מישכן האריה. 30. מיתר שרירי בגוף. 32. עשירית הגרוש. 34. הגיד. 36. אחוריים. 38. דובר צה"ל (ש"מ). 41. שוק. 43. בחור. 44. קיבוץ בנגב. 46. מצב במישחק השח־מת. 47. בתוכם. 49. כינוי לבשר־חזיר. 52. נקיה. 55. מנהיג הליכוד בלי ראש. 56. הגדול בנחלי הגילעד. 58. מלך שייקספירי נודע. 59. עיר קדומה במצריים. 60. חורב, יובש. 62. מארבעה בנים. 63. סלנג. 64. הברה. 66. אריג מיקראי לבן ומובחר. 67. מידת־אורך אנגלית. 69. ארוכה. 71. צד דרום. 73. בעל־מום. 75. בן־תרבות. 78. הכפיף, כפף. 80. נחר באפריקה. 81. ז"ל. 82. קריאת־יגון. 83. ערוץ. 85. יבשות מוקפות מים. 87. קצה השרוול. 88. טורף לילי. 90. בלבד. 91. חותנו. 92. שאין לו סוף ושיעור. 93. אם האשה או הבעל.

מאונך:

1. חושך, ערפל. 2. השתקפות במים או במראה. 3. יפעיל את רובהו. 4. תו־נגינה (הפוך). 6. אחד־עשר. 7. סופר אמריקאי (ש"מ). 8. תרנגולת בת־יומה. 9. סלייד, באנגלית. 11. צמח נאה ממישפחת השיפתניים. 12. מדינה באפריקה. 21. אלמתכת ממישפחת ההלוגנים. 22. אפס כוחו. 23. ריקבון. 24. ניתוץ. 26. דרך סלולה. 28. מחבר, בליטה בקרש. 31. עבירה פלילית. 33. בשבילי. 34. צי. 35. לטאה דמויית נחש. 37. עיר לחוף הים־התיכון. 39. הבל. 40. יוצר האופרה הרומנטית. 42. מין צמח מטפס. 45. ואקום. 47. מגיע. 48. מינהרה. 49. מן המזלות. 50. שר. 51. רב וגדול. 52. מן המינים. 53. מנעול פטנטי. 54. הבאה מלמטה למעלה. 57. קרס. 60. קסטה. 61. מחשבה. 63. מאפה. 65. כמות גדולה. 68. מבוצעת באורח מוסיקלי. 70. מילת חיוב. 71. מין מאור. 72. גילויית מסעירים את הארץ. 74. חרפה. 76. צמרת העץ. 77. בעל ניסיון רב. 79. פצירה. 84. אני, באיטלקית. 87. כלי־קיבול לנוזלים. 89. גוף שלישי רבים. 91. חס־וחלילה (ר"ת).

קשקשת 1970

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת," ת.ד. 136, תל־אביב. התגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

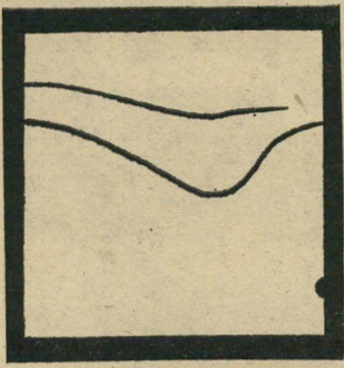

קשקשת 1968

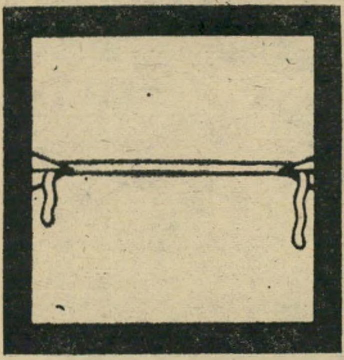

- שניים אוחזים בלוקש.
- תלוש־המשכורת החודשי לאחר ועדת חב"ש.

פלד אל־חלד, רח' הרדפנה 20, סביון

- גברת שילשולי במכון־יופי „תולעתון".

אילה שווילי, קיבוץ נתיב־הל"ה, ד.נ. האלה

- מחכים לקיסינג'ר שיפריד...

גיל בירמן, רח' הגליל 97 א', נווה־שאנן, חיפה

- ספגטי של ויטה מחפש איטריה של אוסם להיכרות (תמונה מצורפת).

יוסף שוורץ, רח' עזרא 14, בני־ברק

- האם נוכל עוד להדק את החגורה מבלי שתיקרע? נסה, ותיווכח שלא.

שמוליק ויקטור, רח' האחים טרבס 6, רחובות

השבוע בדרייב־אין
בשעה 8.00
סטיב מקווין
„חיילים בגשם"
בשעה 10.15
רוד שטייגר
„השאפתן"

בסיטונות
- שמלות הריון
- מכנסי הריון
- טוניקות הריון
- חליפות הריון

כהן מודל
תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4
קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4—2)
יחצנות ע"י כוכן: טל. 50344, ה"ר

סרט ערבי על טבח כפר־קאסם מזעזע את אירופה

רוחות

רוח רעה מהלכת אימים על פני ידידי ישראל באירופה — הרוח ה־רעה של כפר־קאסם. רוחם של 49 כפריים, גברים, נשים וילדים, שנרצחו בידי מחל־קת מישמר־הגבול בדם קר, ערב מילחמת סיני.

בלילה שבין ה־29 וה־30 באוקטובר 1956, בו תקפה ישראל את מצריים, היה הלילה שרשם את השם כפר־קאסם ככתם שחור בתולדות־ישראל. עכשיו, כימעט עשרים שנה לאחר־מכן, עשה במאי לב־נוני צעיר (34) סרט ששמו כפר־קאסם. ה־סרט מוצג כעת בכמה בתי־קולנוע בפא־ריס, ומעביר רטט בכל הרואה אותו — בעיקר בישראלים.

הבמאי, בוראן אלוויי, שקד שנתיים על ההכנות לסרט. הוא ביסס את התוכן על סיפרו של סברי ג׳רייס * הערבים בישר־אל, המתאר את פרשת הרצח, אך נעזר גם בעדי־ראייה כמו מקראם יוניס, שהיה בכפר בעת הטבח. יוניס עצמו משחק ב־סרט את תפקידו של ישכה שדמי, מפקד־החטיבה שאימרתו „אללה ירחמו!” היתה שורש כל רע.

הסרט, שצולם בצבעים ועשוי היטב, נפ־תח בהצגת קטעים ממישפט רוצחי כפר־קאסם. הקטעים הם ציטטות מדוייקות מ־פרוטוקול בית־המישפט הצבאי, בראשות השופט בנימין הלוי, שדן בפרשה. הסרט מראה כיצד שואל השופט את רב־סרן שמואל מלינקי אם היה ממלא את הפקו־דות להרוג מפירי־עוצר בכל מיקרה, גם אם המפירים הם נשים וילדים, ומלינקי משיב בבירור רב בחיוב. כך גם מפקד העוצר בכפר־קאסם עצמו, גבריאל דהאן, האחראי אישית לרצח. קטעים אלה הם בעברית, ועושים רושם חזק ביותר, עד־כדי־כך שאריק רולו, במאמר־ביקורת על הסרט שפורסם בעמוד הראשון של לה־מונד, שואל אם ייתכן כי יוצאי מחנות־ההשמדה יתבטאו בצורה כזו.

לאחר־מכן מתאר הסרט את החיים ב־כפר־קאסם, מתרכז במשך שעה בניתוח המיבנה החברתי והמעמדי בכפר הערבי שחי תחת המימשל הצבאי הישראלי.

הבמאי, בוראן אלוויי, הוא קומוניסט־לשעבר, וכיום אינו חבר בשום מיפלגה. סירטו הופק על־ידי חברת־הסרטים הלאו־מית הסורית ועל־ידי חברה של אש״ף.

הוא בנוי רבדים־רבדים, כאשר יש מש־מעות לכל פרט וקטע. כך למשל, שקי־החיטה המובאים למכולת בכפר נושאים עליהם את הציור המפורסם של קרן העזרה האמריקאית — יד לוחצת יד.

הסרט מתאר במדוייק את חיי הפלחים, מתעכב על קטע בו ממשלת־ישראל מפקי־עה את האדמות של חלק מתושבי הכפר, וגורמת בכך לכמה מצעירי המישפחות לעבור את הגבול ולהצטרף לפידאיון.

* ג׳רייס, ערבי ישראלי למד מישפטים בישראל הושם תקופה ארוכה במעצר מינ־הלי, ול־סוף היגר ללבנון.

בית המישפט

הצבאי, כפי שהיה במציאות: השופט המחוזי בנימין הלוי, שגוייס לצורך זה למילואים, ושני קצינים מיקצועיים. ישיבת בית־המישפט מופיעה על הבד בשפה העברית, אך בדמות שחקנים ערביים. מימין: שער החוברת על הסרט, המחולקת לבאי בתי־הקולנוע.

בובות ★ תלויות

קטע אחר מתאר את העבודה שמקב־לים הערבים אצל היהודים באמצעות „הראיסים,” המתחלקים ברווחים עם המוכ־תר. הסרט מתאר במדוייק את המאבק ש־היה בשנים ההן בין הקומוניסטים לנאצ־ריסטים בכפר, בעיקר סביב שאלת ההצ־טרפות לאיגוד המיקצועי — ההסתדרות. יש תיאור חזק מאוד כיצד הקומוניסטים משכנעים את הכפריים שלא לצאת לעבו־דה אצל הראיסים, בשכר הירוד שהם מקבלים, ואילו הנאצריסטים, המתנגדים לכל הצטרפות לאירגון ציוני־ישראלי,

התמונה המזעזעת גוויותיהם של כמה מן הנטבחים, המוטלים לרגלי קיר בכניסה לכפר־קאסם, שם נעצרו בשובם מן העבודה ונהרגו בו במקום. בסרט, כמו במציאות, מורדים הגברים, הנשים והילדים מן המכוניות, מועמדים אל הקיר ונקצרים בתת־מיקלעים ומיקלעים. הכפריים לא ידעו כלל שהוטל עוצר ושהחלה מילחמה, ולא ידעו מה קורה להם. במישפט נמסרו עדויות מפי ילדים שניצלו תחת גוויות אמהותיהם, וכפריים שנפצעו ונחשבו כמתים.

מן הקבר

מפירים את השביתה ועולים למשאית הלוקחת אותם לשדות־העבודה.

דקות ארוכות מתאר בוראן אלוויי את חיי הכפר, את הקציר, שחיטת עזים, חחווי בבית־הקפה בו מתווכחים הכל עם הכל, ובעיקר על גמאל עבד־אל־נאצר. בוראן מביא משך עשר דקות קטעים מנאומו של עבד־אל־נאצר על הלאמת תעלת־סואץ, ומדגיש את התיקוות שנאום זה עורר בלב תושבי הכפר. בוראן מסביר כי התכוון להוכיח כיצד הנאצריזם טעה והוליך שולל, וכי רק סיום הנאצריזם העמיד את הישראלים בעימות עם הפלסטינים, ואז החלה תנועת־השיחרור הלאומית שלהם. הלאמת תעלת־סואץ היא אחד משיאי הסרט, ולדעת בוראן היתה אחד המאורעות המכריעים שהובילו לטבח כפר־קאסם, שכן ביגללה תקפה ישראל את מצריים, ובעיקבות התקפה זו אירע הטבח.

ריגעי־השיא הם, כמובן, התיאור של הטבח עצמו, שהוא מדוייק ביותר, ומעורר צמרמורת בכל רואהו. ממש קשה להאמין כי כך נהגו ישראלים, וצרפתים רבים באולם פשוט אינם מאמינים כי היהודים נהגו כנאצים ממש.

על רקע גופות הכפריים הטבוחים מופיעות על הבד כתובות, המספרות כמה זמן ישב בכלא כל אחד מן הרוצחים. ושוב העובדות הן נכונות: שנתיים־שלוש לכל היותר, תוך ציון כי הם קיבלו לאחר־מכן עבודות ביטחוניות, הקשורות בערבים.

צופה ישראלי יצא מן הסרט כשהוא כולו מזועזע.

כמה תמונות בו יעוררו גיחוך, כמו תיאור תל־אביב, שנעשה תוך צילום סימטאות בעיר העתיקה של ביירות. בייחוד מעלים חיוך השלטים כמו סנדלר, חייט או בית־קפה אכסודוס (כן, כן!). בוראן סיפר כי היה גם שלט „בית־זונות," אולם הוא הורידו, כשנודע לו כי הזנות אינה חוקית בישראל.

הישראלי גם לא יקבל את תיאור תל־אביב כמלאת אנשי מישמר־הגבול, הבודקים ועוצרים כל ערבי. אך יש גם קטע נפלא (ונכון) של בן כפר־קאסם, הבא לתל־אביב ונכנס למיסעדה לשתות קפה, פוגש שם את רעו מן הכפר, פונה אליו בשמו ונענה בבקשה שלא לקרוא לו בשם עלי, אלא בשם אליהו, כי כאן לא יודעים שהוא ערבי.

הישראלים גם לא יקבלו את הקטע ה־מתאר חנות־מזכרות, ובה בובות של ערבים תלויים. (עובדתית נכון שהיו בובות של ערבים שנמכרו בתל־אביב, ושעוררו ויכוח כאשר נסתבר שאפשר לראותן כאילו הן תלויות.) אולם קטע זה רק גורע מן הסרט, ודומה כי גם בוראן סבור כך.

„אללה ירחם"

האם יוצג הסרט בישראל? ציר־ההסברה הישראלי בפריס, אבי פרימור, סבור כי טוב יהיה אם הסרט יוצג בישראל. גם כדי שיידעו בישראל מה רו־

(המשך בעמוד 42)

בסרט ישיבת־התידרוך הגורלית, בה אמר ישכה שדמי (שחקן ערבי מתושבי כפר־קאסם, שהיה במקום בעת הטבח, יושב תחת תמונת דויד בן־גוריון) „אללה ירחמו" למלינקי (עם הגב למצלמה). הישיבה מופיעה בסרט בעברית.

במציאות שמואל מלינקי, מג"ד מישמר הגבול שנתן את הפקודה המחרידה, וגבריאל דהאן, מפקד המחלקה שביצע אותה והשתתף אישית בטבח. משמאל: ישכה שדמי, שנדון לקנס של לירה אחת. מלינקי שוחרר כעבור תקופה קצרה והפך קצין־ביטחון במיתקן דימונה, ודהאן מונה לקצין־מעוטים בעיריית רמלה, ואחר־כך היגר מן הארץ.

צנחן ישראלי הפך מיליונר בדנמרק

בזכות המצאה גאונית בפשטותה: מדריך המפרסם את הכתובות של יצאנים ויצאניות

ראנדוו עם המיליונים

דרך ארוכה עבר צ׳רלי אברג׳יל בן ה־33 מאז הגיע לקופנהאגן בירת דנמרק לפני כעשור שנים. היתה זו דרך ארוכה מאז היותו בן 20, כאשר שימש כמלצר במיסעדת סטאמבולי בירושלים, והיה מגיש ללקוחות צלחות חומוס ו־טחינה.

ספק אם מי מאלה שנהגו לפני עשר שנים לצעוק אליו: „פעמיים חומוס, צ׳רלי!״ היה מזהה את המלצר הצעיר בגבר הנאה הלבוש חליפות מהודרות. מעשה־ידי חייטי רחוב קארנבי בלונדון, והנושא בידו מיזוודת ג׳יימס־בונד כשהוא נכנס אל מישרדיו, הממוקמים באיזור היקר ביותר של קופנהאגן, מול בניין העירייה. בהיכנסו למישרד, ניגשת אליו אחת המזכירות היפהפיות שלו, טורחת לעזור לו להסיר את מעילו, ומברכת אותו בחיוך רחב: „בוקר טוב, אדוני המנהל.״

על דלת מישרדיו של צ׳רלי מתנוססת טבלת־נחושת כבדה, שעליה השם: סקאנדינאביאן אסקורט סרוויס (שירות בנות־לווייה סקאנדינבי). ובמיזוודתו נושא בוודאי האדון המנהל מר א. צ׳רלי צ׳ארלס־פיליפ (השם המקורי, אברג׳יל, נעלם השאיר אחריו רק את האות א׳ — נובלס אובליז׳) את העותק האחרון של חוברת ראנדוו. בחוברת זו, המופיעה מדי־חודש ונמכרת ללקוחות תמורת 20 כתר (22 לירות ישראליות), יכול כל המעוניין לראות במו־עיניו את הבחורות שמישרדו של צ׳רלי מספק ללקוחותיו תמורת תשלום ממוצע של 500 כתר (כ־550 ל״י), לבילוי של ערב. על החוברות מופיע גם שם אשתו של צ׳רלי, יונה, שהיא אזרחית דנית, כעורכת אחראית (א. יונה).

וכדי לא להטעות את הלקוחות הפוטנציאליים באשר לטיב הסחורה המסופקת על־ידי המישרד, מופיעות הנערות בתצלומים שבתוך החוברת בעירום מלא, ובתנוחות מגרות. להבדיל מסתם חוברות־פורנו הנמכרות בכל קיוסק בקופנהאגן תמורת פחות מ־10 לירות, הרי את הנערות המתפרסמות בראנדוו ניתן להשיג על־ידי חיוג אל מישרדו של האדון א. צ׳רלי. לכל השאר ידאג כבר המישרד.

צ׳ארלס־פיליפ, מנהל

זהו כרטיס־הביקור של צ׳רלי אברג׳יל, המתכנה בדנמרק א. צ׳רלי, או צ׳ארלס פיליפ. מישרדו מספק כתובות של „בנות־לווייה״ לכל המעוניין. „ראנדוו״ הוא שם המדריך הראשון והעיקרי שלו. למעלה מימין: אחת מה„דיר״ של צ׳רלי. משמאל: צ׳רלי בתמונת־הפאר שלו, כצנחן בצה״ל.

עיסקי מו״לות מאוזנים

היה זה גתה, שטבע את מטבע־הלשון: „בתחילה היה הרעיון...״ את הרעיון הפרטי שלו, כיצד להתעשר ללא מאמץ, הגה צ׳רלי כאשר היה נוהג את מוניתו באיזור הזונות של קופנהאגן, ברחוב איסטא־גאדה שליד תחנת־הרכבת המרכזית. מרבית לקוחותיו היו זונות־הרחוב, שאותן היה מסיע עם לקוחות ש־צדו ברחוב או במועדון־ריקודים, אל דירותיהן.

בדיוק כמו בלונדון, ניו־יורק ולוס־אנג׳לס, גם בבירת דנמרק הפך מיקצוע נהג־המונית מיקצוע ישראלי למהדרין. אולם, שלא כעמיתיו הישראליים, אשר המשיכו לנהוג את מוניותיהם לילה אחר לילה, הגה צ׳רלי רעיון.

היה זה רעיון גאוני בפשטותו: במקום שתטרח הזונה לצוד גבר ברחוב, יקום הוא ויפרסם את ה„סחורה״ בחוברת — בתוספת מיספר־טלפון, לכל המעוניין, ובליוויית מיספר הסברים מושכים על השירותים שמציעה כל אחת מן המתפרסמות. היכרותו עם הפרוצות הרבות שמילאו את האיסטא־גאדה, והאמון שהללו רחשו לו, סייעו להפוך את הרעיון הגולמי להצלחה מסחררת תוך חודשים ספורים.

קשריו של צ׳רלי עם מנהלי בתי־מלון ושוערי־לילה, שלהם חילק את החוברות הראשונות של ראנדוו, הביאו לצ׳רלי — ולנערות שהסכימו כי ישמש להן פטרון — את עשרות־אלפי הכתרים הראשונים. וכיוון שהצלחה גוררת הצלחה וכסף בא אל כסף — תוך פחות משנה הפכה ראנדוו מחוברת שהודפסה על נייר זול בדפוס גרוע, לפירסום מהודר, על נייר משובח. גם ה„סחורה״ המוצעת נבררה בקפידה, ונעשתה אל״ף־אל״ף.

ייתכן שחייו של צ׳רלי היו מתגלגלים באורח שונה לחלוטין, אילולא הגיע לקופנהאגן — מלכתחילה — רדוף מחלת־פירסומת, ומשתוקק לראות את שמו ותמונתו מתנוססים מעל דפי העיתונים. ייתכן כי היה עד עצם היום הזה ממשיך לשמש כתב הצהרון הישראלי מעריב בסקנדינביה, אילמלא השתטה והסכים לשמש דוגמן בחוברת־זימה.

הגברת עושה לאדון

בראשית שנת 1970 קשר צ׳רלי, שישב כבר בדנמרק, קשרים עם מערכת מעריב. מיכתב כתוב עברית, שבו נאמר כי מעריב יסכים להדפיס רשימות

„אני מרוויח לפחות 40,000 לירות לחו־דש,” סיפר. „כל תפקידי הוא להעביר לאדון המעוניין המטלפן אלי את מיספר־הטלפון של בת־הלווייה המבוקשת. בתמו־רה אני מקבל דמי־תיווך של 20 אחוז, אם להניח כי בילוי ערב כזה מחירו 400—500 לירות, הרי הרווח מצטבר ב־משך החודש.

„לא מעניין אותי מה הגברת עושה ל־אדון. זהו עניינה הפרטי. דמי־התיווך המשולמים לי הם עבור יצירת ההיכרות. כל מה שקורה לאחר־מכן איננו עיסקי.

„אם בת־הלווייה מסרבת ,לתת' לגבר, אינני נושא בשום אחריות, מאחר שאני לא נתתי שום הבטחות שלא מומשו. אני ערב רק לכך שהגברת אינה מסתירה ,סחורה' פגומה תחת שימלתה. את דוגמת הסחורה יכול היה האדון לבדוק בחוברת. התצלומים מדוייקים ביותר.” נאום צ'רלי.

★ עסק של 10 מיליון

אחד מימיו הגדולים של צ'רלי אירע בראשית חודש פברואר 1975, עם

„אינני רועה־זונות!”

אומרת כותרת הכתבה העוסקת בצ'רלי אברג'יל, שהתפרסמה בעיתון דני. בראיון איתו טען צ'רלי כי אינו רועה־זונות („אלפונס”), כי־אם מספק כתובות של „מעסות” לתיירים. מימין: עטיפת המדריך „ראנדוו” — ירחון לנערות־ליווי מצולמות.

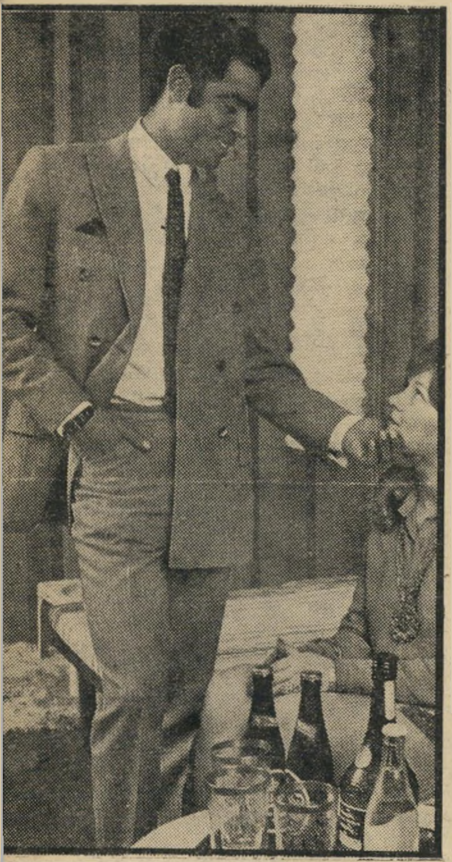

הרחבת האימפריה של שירות בנות־הלוו־ייה הסקנדינבי אל ארץ הפיורדים והנפט — נורווגיה.

עיתון־הערב הנורווגי דאגבלאדט **פיר־סם את תצלומו של א. צ'רלי בעמודו הראשון, כשהוא מדווח כי זה החליט להק־קים, בשותפות עם איש־עסקים נורווגי, סניף של מיפעלו באוסלו בירת נורווגיה, ומתכנן פתיחת סניפים נוספים בסטאוואנ־גר (עיר־הנפט של נורווגיה) ובשטוקהולם, בירת שוודיה.**

גם לכתב העיתון דאגבלאדט, **אשר שאל את א. צ'רלי האם אינו סבור כי העסק שהוא פותח אינו תואם בדיוק את חוקי המדינה הנורווגית, השיג צ'רלי — אשר נעזר בעצתו של עורך־דין — כי פרנסתו היא כמו"ל. „למה אתה מתכוון ?” נשאל.**

„פשוט מאד,” השיב צ'רלי. „אני מקבל תשלום חודשי מכל אחת מן הנערות ש־ראנדוו **מפרסם את תצלומן בעירום מלא.” באוסלו, שבה חוקי המוסר חמורים הרבה יותר מאשר בקופנהאגן, נזהר צ'רלי שלא להרבות דברים על „תיווך” ועל תשלום בגובה 20 אחוזים מדמי השירות, שאותו מעבירה אליו בת־הלווייה.**

את הפירסום בדאגבלאדט **קראו בוודאי בעיון רב גם אנשי מישטרת אוסלו אשר,**

דוגמן המין

צ'רלי בפעולה, עת דיגמן עבור חוברות־פורנו, זמן קצר לאחר הגיעו לקופנהאגן. במיכתב ששלח למערכת **העולם הזה** ביולי 1971, טען צ'רלי אברג'יל כי אינו מכיר אף זונה אחת. משמאל: התמונה הראשונה מתוך סידרת־פורנו, עשיית היכרות לפני המישגל הקיבוצי.

שלו על סקנדינביה אם יימצאו ראויות לדפוס, שימש בידי צ'רלי מיסמך המוכיח כי הוא משמש כתב מעריב**. בעזרת מיכ־תב זה, שאליו צורפה כתבה אחת־ויחידה שלו שפורסמה ב**מעריב**, השיג לאחר זמן־מה, תעודת כתב־זר מאת מישרד־החוץ ב־קופנהאגן ואגודת עיתונאי־החוץ שם. ב־פירסום רישמי של מישרד־החוץ הוזכר שמו של צ'רלי אברג'יל ככתב** מעריב **הישראלי שם.**

בערך באותה תקופה פירסם העולם הזה **סיפור על צ'רלי אברג'יל ועל מעשיו ב־קופנהאגן, בליווי תצלומי־העירום. בעיק־בות סיפור זה הגיעה חוברת־הזימה שבה דיגמן צ'רלי למערכת** מעריב **בתל־אביב, וזו שיגרה בדחיפות את איש־המערכת גב־ריאל שטרסמן, שנסע אז ללוות את גול־דה מאיר בקונגרס הסוציאליסטי בהלסינ־קי, כדי להודיע רישמית למישרד־החוץ הדני כי אין לעיתון כל קשר לאדם המכ־נה עצמו כתב־העיתון שם. בעיקבות בי־קור זה אולץ צ'רלי, בחודש אוקטובר 1971, להחזיר את תעודת הכתב־הזר ה־רישמית שלו לאגודת־העיתונאים.**

עם הופעת החוברות הראשונות של ראנדוו, **התראיין צ'רלי על־ידי אחד מעי־תוני־הערב הנפוצים ביותר של דנמרק. לשאלת הכתב, האם אינו סבור, כי העסק שאותו הוא מנהל, אפילו בדנמרק הליב־רלית, מהווה עבירה על החוק, טען צ'רלי, כי אינו משמש סרסור־זונות אלא... מו"ל ומתווך.**

סחורה לדוגמה

שתיים מן היצאניות, שתצלומיהן ופרטיהן מופיעים במדריך־התיירות המיוחד של צ'רלי אברג'יל. בשפות אחדות (ובשגיאות־כתיב) מדווח המדריך כי הנערה משמאל, קירסטן (25), היא „דוגמנית סכסית אדומת־שיער, המשתגעת לשמש לך כבת־לוויה. גם זוגות ונשים מתקבלים בברכה.” ואילו הימנית, הייקה (35) היא „עקרת־בית יפה ומשועממת, רוצה להעניק לך שעות נעימות ביותר כבת־לווייה ועיסוי חושני אצלך.”

מאז פרשת לילהאמר, אינם נוטים חיבה יתירה לישראלים בכלל.

★ המישטרה פשטה על ה„דיר”

בליל־שבת **ה־2 במאי, לפני שלושה שבועות, הלמה המישטרה. מועדון הליי־לה** השמיים הכחולים, **בבעלות יאן אמונד־סן, שותפו הנורווגי של צ'רלי אברג'יל, היה מטרה לפשיטה (יחד עם שלושה־ארבעה מועדונים נוספים דומים באוסלו). בעת הפשיטה נמצאו במועדון כמה מבנות ה„דיר” הקופנהאגני, כשהן במצבים אינ־טימיים שונים עם לקוחותיהן. במישרד המועדון, בצד החוברות האחרונות של** ראנדוו, **נמצאה רשימת־לקוחות שכללה שמותיהם של שגרירים זרים, אנשי ספ־נות ונפט.**

יאן אמונדסן הושם במעצר. אוסלו אינה קופנהאגן, ונורווגיה איננה דנמרק. מה

(המשך בעמוד 38)

משה דיין מדווח על לקוחות ומוצרים

אפשר לחשוב שהטלוויזיה המציאה את „טנדו". זה נכון שהיא עשתה את המילה טנדו (מארמית — בשניים) למי־לה מפורסמת כמעט כמו את ירון לונדון. גם את קפה־טנדו לא המציאה הטלוויזיה, הוא פשוט צץ ונפתח ונותן לנו מקום להפגש ולשבת בו, ביום או בערב. אבל כדאי לזכור שטנדו — הולך אפילו לבד, בשניים, שלושה ואפילו יותר.

ובכלל אני מוכרח לציין שבזמן האחרון אני מוצא את עצמי יושב יותר ויותר בקפה החדש הזה. היו ימים בהם נהגתי להזמין ידידים (לחברה או לעסקים) ל„רוולית" שם אפשר היה לשבת בנוחיות, בשקט ובאווירה תרבותית, לשוחח, להחליף חוויות או אפילו להחליט במקום על ביצוע עיסקה. כך שזוהי בעצם הזדמנות לספר — למה.

אלכס קרטן, מנהל ובעל „טנדו", בתנועה מתמדת בין האורחים, מפקח אישית על ההגשה, משתתף בהכנת המנות המיוחדות, גורם עיקרי לאווירה המיוחדת במינה שנוצרה במקום מייד מערב הפתיחה החגיגי.

אתחיל באווירה שהיא שקטה ותר־בותית, הדקורציה נעימה והרמונית. ב־מרכז בית־הקפה בריכת דגי זהב (נא לא לבוא עם חכה...). התפריט נראה כלפי חוץ זהה לכל בית־קפה, אך כדאי גם כדאי לעיין בו ולדעת שאפשר גם לאכול והמחירים בהחלט סבירים. כוס קפה עולה 4 לירות והמנה העיקרית ה־יקרה ביותר — „עגל בתנור" 22 לירות.

כמי שנוהג לבקר בבתי־קפה ומסעדות אני ממליץ על שילובים שונים:

O

לפנה"צ, לפגישות עסקיות (לתשומת־לב העיתונאים — בטנדו יש פינה שקטה ומיוחדת המתאימה לראיונות ושיחות עבודה). ובכן — לפנה"צ אני ממליץ על בלינצ'ס תפוחים או גבינה עם שוקו חם או אייס־קפה. לאוהבי הבירה אני ממ־ליץ על „בלינצ'ס פרורי לחם" בו המלית מעניינת במיוחד וזה „הולך" מצויין עם בירה או כוס יין שולחני. מבין המנות הראשונות אני ממליץ על „פטריות מוק־רמות" (הלוואי וידעתי את אופן ההכ־נה...) מחיר המנה 14 לירות בלבד וזה ממש משביע.

O

לארוחת הצהרים או הערב יש מבחר מנות מעניינות שכולן מתובלות ובהכנה מיוחדת כיד הדמיון הטובה על אלכס קרטן — מנהל ובעל המקום. המנה ה־אהובה עלי היא ברווז ברוטב תפוזים (כנר־א־לה־אורנג') אבל זה בכלל לא מח־ייב כי המבחר מעניין וכדאי לנסות עוד ועוד.

חכו חכו — לא גמרתי, אחה"צ או בשעה מאוחרת בלילה אני „מת" על מנות אחרונות. רוצים המלצה? בבק־שה! המנה הפנטסטית ביותר נקראת „קרפ טנדו" תארו לכם גלידה עם רוטב ופירות מוגשים בלהבה (פלומ־בה בלעז). הגלידה והקסטה במקום חם מתוצרת בית. כמובן שאפשר למצוא עוד מנות אחרונות גם בטעם שונה מהרגיל, הכל מוגש ע"י „מקצוענים" אלף אלף...

O

מרוב סיפורים על תפריט מעורר תא־בון ואווירה, הזנחתי את נושא החברה במקום. ובכן בבוקר, המקום זוכה לבי־קור של אנשי עסקים, פירסומאים, עי־תונאים, אלו יושבים ומנהלים את ה־עניינים (מבלי להיות אדישים לבנות ה־מין היפה היושבות בשולחנות סמוכים).

בצהרים, המקום הופך להיות מעין מסעדת מנהלים (אני אישית מוכן ל־הסתפק בעשירית אחוז מהעסקים הנח־תכים ליד השולחן).

O

אחה"צ חוזר המקום להיות מקום בילוי, גברים ונשים נכנסים לגלידה של שעה חמש (וכי מי שותה בקיץ קפה?...) טעם מיוחד יש לגלידה בגלל הנוף הצועד על המדרכה בדיזנגוף בין קפה „שטרן" לבית פרג'.

בערב ובלילה, פוגשים את כל המי ומי, אנשי תקשורת, רדיו וטלוויזיה, ו־עוד אנשים יפים. בשעות הלילה מת־אספים במקום אנשי במה, לאחרונה פגשתי ביענקלה אגמון וגילה אלמגור, או חנה מרון ובעלה הארכיטקט יעקב רכטר, יצחק איוניר ואשתו ועוד.

אגב — שלא תתפסו לטעות, אמנם שם המקום „טנדו" אבל את ירון לונ־דון לא רואים שם...

לחתראות ב„טנדו"

משה

בין האורחים הרבים שהתאספו בערב הפתיחה של „טנדו", בלטו אישי ציבור, עיתונאים, חתיכות ואמנים. בתמונה: חבר־כנסת־זמר־מלחין עקיבא נוף ואשתו הטריה העיתונאית מירה ויינגרטן.

טנדו בזוגות - אם לא למעלה מזה

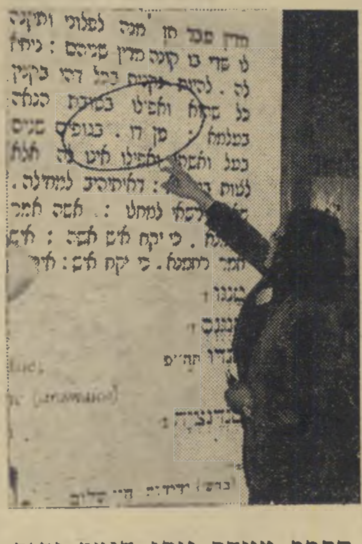

הסבר מיוחד נותן הזמר נסים סרוסי המצביע על המילה טנ־דו שהפירוש לה מופיע על קירות בית־הקפה הדיזנגופי.

בערב הפתיחה התאספו יחדיו (מימין לשמאל) שוש בורשטיין האדריכלית שעיצבה את „טנדו", משה דיין המופקד על יחסי הציבור, סגן ראש העירייה דויד שיפמן השואף להאריך צפונה את חיי הלילה של רחוב דיזנגוף והעיתונאי גסטרונום רנה מוקדי.

מיכתב פרס

קצין במצב־טוב

כל אמא יהודית היתה מיתגאה בבן כמו (10/70). גם מהנדס, גם קצין בצה"ל, גם תמיר (176 ס"מ) ואפילו אמיץ. הוא אינו מוכן להסתתר מאחורי מיספר סידורי וצירף למכתבו תמונה, כדי שתוכלו לשפוט בעצמכן שלא מוכרים לכן חתול בשק. תמורת זאת הוא דורש שכל מי שתכתוב אליו, תקבל את חוקי המישחק שלו ותצרף תמונה גם למיכתבה שלה. אחרת פוס ולא משחקים.

„אין אני רוצה להציג את עצמי כדון ז'ואן, או בחור קל־דעת" כותב לי הקצין־המהנדס הזה, „אך עובדה היא כי יצאתי עם הרבה בחורות

והדבר טבעי, היות ואני מה שנקרא ,במצב טוב'." מתה על כאלה. מאיפוא הם לוקחים את הביטחון העצמי הגזעי הזה?!

הבעיה שלו היא כמובן, שעד עתה מצא רק כאלה שהן או יפות או נבונות. מה שהוא מחפש זה שתי התכונות בנערה אחת. ושתהיה גם פתוחה, חופשיה וללא תסביכים. ושלא תהיה צעירה מ־18 או מבוגרת מ־22, כי הוא עצמו כבר בן 24. רגע, זה לא הכל. אסור שהיא תהיה משעממת. ושתהיה גם מתל־אביב. ותמונה, לא לשכוח.

אחרי כל זה הוא עוד מבקש שאני אמיין את מבול המיכתבים שיגיע אליו, כדי להתאים לו את „הנערה האופטימלית". בכנות, אני סבורה שאמא תעשה את זה יותר טוב ממני.

מכתב פרס זוכה בחבילת שי — תמרוקים לגבר מתוצרת חברת התמרוקים הדס.

קולט העלייה

אם אני נותנת זכות עדיפות ל(1/70) בתור הארוך של המיכתבים שכבר הצטבר אצלי זה מפני שהנקודה הציונית שבמיכתבו נגעה ללבי. „יש לי גם סימפאטיה לעולות חדשות," הוא כותב. „ואני מתאר לעצמי את בעיות הקליטה וההשתלבות שלהן ומציע להן בזה את עזרתי." אבל את לא חייבת להיות עולה חדשה. גם קיבוצניקיות הולכות. „אומרים שהקיבוצניקיות הן בחורות טובות. היות ואף פעם לא היתה לי חברה קיבוצניקית, יש להן צ'אנס אצלי להוכיח זאת." הוא עצמו תל־אביבי בן 24, הלומד הנדסת־ייצור, מעדיף בחורות עם הדוות־חיים. יש לו גם דירה פרטית משלו והוא מבטיח כי „זאת שתמצא חן בעיני תוכל לחסוך הוצאות שכר־דירה." אולי לתמיד, שכן הוא עדיין רווק ורוצה לסיים בהקדם מצב עגום זה. אישית, אני חושבת שהוא יוצא־דופן. הראשון שכתב לי מה הוא מוכן להעניק ולא מה הוא רוצה לקבל.

* * *

כיסוי לרווקה

היא בת 32 ועדיין רווקה ובכל זאת אינה מיואשת מהחיים. „אינני ניכללת בין הבחורות הסוברות שהחמיצו את החוויה ששמה מוסד הנשואין. אני נהנית ומנצלת יפה את החופש האישי שלי," כותבת (2/70). היא תל־אביבית בגובה של 168 ס"מ, שתשמח „ליצור קשר אמיתי עם אדם רגיש ומעניין, הער לבעיות הסובבות אותנו ונוהג באמת ובתמים ללכת מפעם לפעם למופעי תרבות ואמנות ואינו מסתפק רק בהכרזות שאין להן כיסוי."

* * *

מכונת המחשבה

אל תצפי ש(3/70) ידמה לכוכב קולנוע. הוא מצהיר במפורש שהוא ההיפך הגמור מזה. „אין לי שיניים תואמות, לא מבט משגע וגם לא שיער גולש. אני רציני להחריד. פשוט אין בי שום תכונה שתמשוך, חוץ ממכונת מחשבה שחושבת טוב וגוף בריא." אם את מגלה נכונות ללמד ולהדריך אותו ולהוכיח לו שהעולם הוא בכל זאת יפה, את יכולה לקבל בתמורה הרבה דיבורים. „אני מתעניין כימעט בכל נושא שאפשר להעלות על הדעת ויש לי הרבה מה לומר."

* * *

יחידה צבאית

לפקודה „הקשב!" כולן מתמתחות! הקשב!

החיילים הבאים זקוקים באופן דחוף לאספקה מוראלית, ואני רוצה לקוות שלא יהיה מחדל גם בתחום הזה.

● (4/70) חייל בן 19, בתול שמעולם לא היתה לו חברה קבועה. מעוניין בעיקר בחדרתיות ונתנייתיות.

● (5/70) חייל בן 20, שעושה תורנויות משעממות ומחפש „בנות נחמדות מליאות רוח־חיים ועליזות מכל הגילים."

● (6/70) משרת בנח"ל, אוהב טיולים וטבע, מוסיקה וקריאה. רוצה בידידות עם בנות 20—17, מקוריות עד כמה שאפשר.

עכשיו אתן יכולות לעבור לנוח ולהתחיל לכתוב, אפילו לשלושתם. יחידה צבאית צמודה בכלל לא מזיקה בימים טרופים כאלה. מילבד זאת, כל מי שתכתוב להם תיזכה גם בשי — אחד ממוצרי הקוסמטיקה של חברת התמרוקים הדס.

* * *

קשר־עין

יש לי בעיה עם (7/70). בעצם היה מיכתבה מיועד לאחד מאלה שהתפרסמו במדור. אבל היא היפנתה אותו אלי, בטענה שהיא מתלבטת אם להופיע במדור כמיספר סידורי או להופיע אצלו בשמה המלא. החלטתי לחסוך לה את ההתלבטויות. את יותר מדי טובה יקירתי, מכדי לבזבז אותך על אחד. מה גם שזה שסיקרן אותך כבר עמוס מיכתבי־תשובה, ורק באוגוסט אולי יהיה לו זמן גם בשבילך.

היא בת 24, פתח־תיקוואית, רווקה, המיתנשאת לגובה 175 ס"מ („בלי פלטפורמות ועם מעט גברים היכולים להסתכל עלי מלמעלה"). היא אוהבת מוסיקה, ספרים, ציור („מציירת מעט בזמני הפנוי") לטייל יד־ביד אפילו בתל־אביב בשעות הערב המאוחרות, וגברים חכמים וסובלניים. לעומת זאת היא שונאת תרד, שחצנים, טיפשים, ולכתוב מיכתבים. מעדיפה קשר־עין. את השאר היא מציעה שתגלו לבד.

* * *

פעילות בהתנדבות

משהו בשביל הנוער. תלמיד־תיכון בן 18 הלומד בכיתה י"א בפתח־תקווה הוא (8/70), שלמרות גילו הצעיר מעיד על עצמו שאינו סובל ממחסור בבנות או חברה. אם בכל זאת הוא מבקש להכיר נוספות, זה רק מפני שהוא מחפש „מישהי שגם אוהבת לשוחח מדי פעם, לשמוע מוסיקה טובה, או לראות סרט." הפתח־תיקוואיות כנראה, אוהבות לגשת ישר לעניין, בלי דיבורים ובלי מוסיקה. הוא רוצה שתהיי בת 18—16, ותהיי מוכנה לקחת בחשבון שהוא עוסק גם „בפעילות התנדבותית למיניה ונהנה מכך מאוד."

* * *

להיכרות מקרוב

גם (9/70) רוצה בנות 18—16, שתהיינה מוכנות להכיר אותו מקרוב. הוא בן 19, 160 ס"מ גובה, שאינו מעשן, אינו הולך לדיסקוטקים ומעדיף לטייל ולבלות בחברה מצומצמת. מקסימום שני אנשים. לא יהיה לך אפילו ממי לשנורר סיגריות.

ציפי יקירתי בעייה כבדת־מישקל

מיכתבי אינו נוגע לי אישית, אך הבעייה מציקה לי מאוד. אני תוהה, אם יש לי הזכות להעלות את הבעייה של חברתי, שאקרא לה כאן נועה, כי אני בטוחה שהיא היתה מסרבת לכל העניין לו הצעתי לה זאת. אבל אולי את המיכתבים שיגיעו אליה בעיקבות פנייה זו, תסכים לקבל.

נועה היא בחורה בעלת עיסוקים רבים ואופקיה רחבים ביותר: ספרות, תיאטרון, אמנות ומוסיקה מצד אחד, פוליטיקה, בעיות חברה וכלכלה, חקר נפש־האדם ודת מצד שני. אם נוסיף לזה שאת חופשותיה היא מבלה בחפירות ארכיאולוגיות, או מסעות בארץ, הכל נשמע בסדר. אבל בעצם נועה גורפת לעצמה מעט מאוד בעולם הזה. שנונה ככל שתהיה היא אינה מה שאנו קוראים „חתיכה". היא לגמרי לא מכוערת, אבל בהחלט כבדת־מישקל, אם כי תנועותיה רכות ותווי־פניה עדינים.

עד היום לא נמצא הגבר שידע להתעלם מכך או שיאהב אותה כך ויוכל למצוא את עולמו בתוך אישיות נהדרת זאת. במשך 27 שנותיה למדה נועה שלא להפקיד את חייה בידי הגורל המיקרי שיזמן את גבר חייה ויקים עימה קן מישפחתי. היא מנהלת אורח חיים עצמאי, עשיר בעניין ובתוכן, אך בבדידות.

בשנים הרבות שאני מכירה אותה (מעולם לא התלוננה על דבר) גיליתי שנערה כיבדת־מישקל מיתקשה למצוא עבודה או מישרה רק משום שהבוס רוצה „הופעה נאה". גיליתי גם שבחברה חדשה, שמים־לב פחות לנערה כמוה, שיש לה הרבה יותר מה לומר מאיזו ברווזה טיפשית הנמצאת באותו חדר.

הבעייה אינה רק עניין של בחירת רעיה לחיים. זאת בעייה עמוקה יותר של דחיית אדם בשל הופעתו, בלי לתת שום צ'אנס לתכונות אופיו. אני רוצה לראות כמה גברים מוכנים לחצות את חגשר הזה ולנסות לצאת עם נועה למסע ארוך...

טליח יריב

מיכתבים לנועה יש להפנות למיספר 11/70.

הדס
תכשירי יופי ואיפור
adas

ראנדוו עם המיליונים

(המשך מעמוד 38)

שנסבל בקופנהאגן בעצימת־עין, מהווה באוסלו פגיעה בחוקי המדינה.

אך התמוטטותו של הסניף הנורווגי לא הדאיגה את צ׳רלי ביותר. „אצלנו נמשכים העסקים כרגיל,” סיפר. „הטיבולי נפתח, התיירים זורמים, והכסף... לא תקנה אותי היום ב־10 מיליון!”

הישראלים מבקשים הנחה

„אני מנשק להעולם הזה את הידיים,” אמר צ׳רלי, כאשר במישרדו המהודר, בין עישון סיגר לליטוף עכוזה המחוטב של אחת ממזכירותיו, נזכר בימים שבהם השתוקק להיות כתב מעריב בסקנדינביה. „אילמלא הפירסום בהעולם הזה, הייתי היום עדיין עיתונאי מסכן, שרץ ומזיע אחרי הלירה.”

ואכן, צ׳רלי אברג׳יל, שהחל את דרכו כבן למישפחה מרובת־ילדים בשכונת מוצררה שבירושלים עשה, בשנים המעטות שחלפו מאז, דרך ארוכה מאוד.

תוך כחמש שנים לשהותו בדנמרק, הספיק לשמש כעיתונאי־חוץ, כשוטף־כלים במיטבח של מיסעדה, כעוזר־מלצר ראשי במלון פאלאס המפואר בקופנהאגן, כשותף למיסעדת המלון הצף סט. לורנס, כדוגמן בצילומי חוברות פורנוגרפיות, וכנהג־מונית.

כיום, בזכות רעיונו הפשוט, המתחכך עם החוק אך אינו עובר עליו, הוא מולך על קיסרות רחבת־מימדים שעיסוקה בנושא החשוב ביותר לאדם אחרי הנשימה והמזון.

והוא הולך על־בטוח. הוא יודע שבנושא שלו אין אינפלציה, ולעולם לא תהיה. ביקוש לסחורתו היה ויהיה תמיד, הוא מחזיק את האצבע על הדופק, וגורף את המיליונים בזה אחר זה.

הטלפון שעל שולחנו מצלצל. אינגה מודיעה, כי סיימה את עבודתה, והיא פנוייה כעת עבור לקוח חדש. ליד מכתבתו של צ׳רלי ניצב לוח, שעליו רשומים שמות הנערות ה„עובדות” הערב. הוא מעביר את שמה של אינגה מצידו הימני של הלוח, לשמאלו.

„אצלי זה כמו תחנת־מוניות,” מסביר צ׳רלי בדרך המוכרת לו טוב ביותר. „מונית יוצאת לדרך, מונית חוזרת, מונית מתפנה... וכך גם הבחורות. צריך שיהיה סדר.”

מתוך אחת ממגירות המכתבה הוא שולף צרור של מיכתבים שאליהם מצורפים תצלומי־עירום. „אלו הן הבחורות ש,נותנות׳ ללא כל תשלום,” הוא אומר. „הן פשוט מעוניינות בגברים, ומודיעות לי במיכתב מתי הן מגיעות לקופנהאגן.”

אל המילחמה — ובחזרה

אחד הענפים של ראנדוו הוא חוברת זבה התכתבויות בין נשים לבין גברים, בשם פרי־קלאן. אצל צ׳רלי מפגישים את בני שני המינים. תמורת תשלום של 50 לירות ישראליות מקבלת האשה את כתובתו של גבר, החייב לשלם מחיר כפול. „וגם זה בזול,” אומר צ׳רלי. „אם הוא ירצה לקבל טיפול אצל הנערות של ה,דיר׳ שלי, יצטרך לשלם 500 לירות תמורת השעה הראשונה.”

על הקיר, דוגמות של תצלומים בעירום מלא. אך בין התמונות, אחת שבה נראה צ׳רלי כצנחן במדי־צה״ל, ליד טנק שרוף, מניף רובה. כאשר פרצה מילחמת יום־הכיפורים, נעל צ׳רלי את דלתות העסק המשגשג שלו ואץ לנמל־התעופה. כאשר חזר, כעבור שישה שבועות, שמרו לו נערותיו אמונים.

„יש לזה סיבה טובה,” הוא אומר. „סתם סרסור לוקח מהן 50 אחוז מהרווחים שלהן. אצלי הן יודעות שלא מנצלים אותן. היחידים שדורשים אצלי הנחה בפה־מלא הם דווקא הישראליים. באים בשליחות רישמית, ובערב — מרימים טלפון אל צ׳רלי לקבל בת־לווייה, בהנחה.”

הוא נאנח. „מה לעשות, כולנו עם אחד. צריך לעזור. שכר־מיצווה — מיצווה. העיקר שהעסק עומד על בסיס איתן, אינו צפוי למשברים כלכליים. על היצר אפשר תמיד לסמוך, זאת פרנסה בטוחה.”

אם אתה צעיר ורוצה לחסוך כחסוך בוא לעבוד בנמל אילת

לנמל אילת דרושים עובדים עד גיל 32,
אחרי שירות צבאי
ובעלי כושר גופני טוב
למקצוע הסוארות.

בעבודה זו תוכל להגיע
למשכורת ממוצעת של - 2,000 ל״י
נטו לחודש.
ישנה אפשרות להכנסה נוספת
על ידי עבודה בשעות נוספות.

מגורים וארוחות יינתנו לך
בבית הנמלן (מלון) במחיר מינימלי
כך שתוכל לחסוך את מרבית משכורתך.

לבעלי משפחות
תינתן עזרה בדיור לאחר תקופת נסיון.

המעונינים לעבוד בנמל אילת
יפנו בכל יום שישי
בין השעות 9.00 - 12.00
למשרד הראשי - רשות הנמלים
בית מעיא, דרך פתח־תקוה 74 תל־אביב,
קומה A, חדר 426.
נא להביא תעודת זהות.
ופנקס מילואים.
ניתן גם לפנות בכתב
למדור כח־אדם
נמל אילת - ת.ד. 37, אילת.

לשכת הפרסום הממשלתית

את מחפשת אושר בחיים?
ב„מטרימוניאל” תמצאי את החסר לך
פני עוד היום ל„מטרימוניאל”.
„מטרימוניאל”, שמאי 23, ירושלים,
טלפון: 02—234334

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
הד״ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

תן טרמפ לחייל

חידושים של טבק אוריג׳ינל במוצרי טיפוח לגבר

לשורת מוצרי טבק אוריגינל, המיועדים לגברים בלבד, נוספו לאחרונה מוצרים חדשניים שהובאו ארצה ואשר עד כה נחשבו לנחלתם הבלעדית של גברי אירופה והעולם.

המדובר הוא במוצרים אלה: קצף למקלחת, קרם נוזלי (בודי לושיון) לגוף וספריי השומר על התסרוקת.

הקצף למקלחת המשווק באירוסולים בא במקום סבון. ויותר מכך, כי בנוסף לנקוי העור והנקבוביות הוא גם מעניק לו לחות וגמישות ומשאיר הרגשת רעננות למשך שעות רבות לאחר הרחצה.

ה„בודי לושיון” נועד לטיפוח עור הגוף הגברי. הוא מסלק חספוס ויובש מן העור ומומלץ לשימוש לאחר רחצה בים או בבריכה, לאחר שיזוף או לאחר עבודת ידיים. הוא אינו שמנוני ומותיר את הריח הגברי של טבק אוריגינל.

הייר גרום (הספריי השומר על התסרוקת) יעיל ביותר אף לגברים בעלי שיער ארוך. הוא שומר על התסרוקת למשך כל שעות היום, אפילו אם הגבר טס באופנוע או במכונית שחלונותיה פתוחים. הייר גרום אינו דביק, אינו שמנוני ומעניק לשיער חיות וברק טבעי ובריא.

המוצרים החדשים של טבק אוריגינל מעשירים את מיגוון האפשרויות לפתרון „הבעייה הנצחית” — מה לתת כמתנה לגבר. נראה שהגבר הישראלי, בדומה לגבר האירופאי — מקבל חידושים אלה בברכה.

קובי ניב מדווח מחו"ל

ארץ הפלסטיק

דיסנילנד, כך אומרים, היא ארץ החלומות.

אם היתה לך איזו פנטאזיה, אם יש לך עדיין איזה חלום, אם יש לך בכלל דימיון — שכח מזה. בדיסנילנד הגשימו לך את הפנטאזיות, המחישו לך את החלומות, הפכו את הדימיון למציאות.

מציאות מפלסטיק.

בדיסנילנד הכל עשוי מפלסטיק.

סיפורי־הילדים הם פלסטיק.

השדים והרוחות, השודדים והפיראטים, הדינוזאורים והדובים, העצים והפרחים — הכל פלסטיק.

פלסטיק חי, פלסטיק נושם, פלסטיק נוצץ, פלסטיק זז, פלסטיק אמיתי.

כל ההיסטוריה היא פלסטיק.

גם העתיד הוא פלסטיק.

ובפלסטיק הכל יפה, הכל מחייך, הכל צודק, הכל נפלא.

פלסטיק צוחק ומחייך.

ואחרי כמה שעות של הפלגות, טיסות ונסיעות בארץ הפלסטיק, אתה מסתכל סביבך ואתה רואה שבעצם גם אלפי האנשים שבאו לבקר בארץ הפלסטיק, גם הם פלסטיק.

גם אתה פלסטיק.

ואולי בגלל זה הכל כל־כך יפה, כל־כך מחייך, כל־כך צודק, כל־כך נפלא.

פלסטיק.

מה זה אמריקאי

אמריקאי זה איש או אשה שיש לו שם, מיקצוע, מצב מישפחתי (אם הוא נשוי — הוא אוהב את בן־זוגו ובן־זוגו אוהב אותו. אם יש לו ילדים — יש להם שמות: פיצ'י, מיצ'י וקיצ'י), תחביבים והוא מרגיש מצויין. תמיד מרגיש מצויין.

אמריקאי אף פעם אין לו מיספר נעליים, אין לו אשה/בעל והוא לא סובל, אין לו בעיות, אין לו תיסכולים.

אמריקאי תמיד מרגיש מצויין. למשל:

מראיין בטלוויזיה: ומי המשתתפת הבאה?

משתתפת באה: קאתי רובנס, עקרת־בית, נשואה לבעל נפלא, אם לשלושה ילדים — פיצ'י, מיצ'י וקיצ'י. תחביבים: שטיפת רצפות ומיני־גולף.

מראיין: ואיך את מרגישה?

משתתפת: מצויין. ואתה?

מראיין: מצויין. ואתם?

קהל באולפן: מצויין. ואתם?

צופים בבית: מצויין. ואתם?

אנחנו: מצויין.

אתם רואים? באמריקה כולם מרגישים מצויין. אתה יכול אפילו לנסות לשאול מישהו ברחוב „איך הוא מרגיש?"

מצויין.

כולם מרגישים מצויין.

אמריקה, בחיי.

FUN

מי שרואה כאן את אלפי המישחקים (GAMES) בטלוויזיה, מקבל את הרושם המוטעה שכל מה שמעניין את העם היושב באמריקה זה כסף.

אבל זה לא נכון. האמריקאים לא אוהבים רק כסף. הם אוהבים גם FUN.

ובגלל זה יש GAME אחד שהוא כולו FUN טהור.

למשל: כל מתחרה מקבל לרשותו שלושה ילדים („כמה שהם חמודים!"), והוא צריך לגרום שהילדים ישירו שיר תוך שהם זוחלים זחילת־עיפרון מסביב לשולחן, מוחאים כפיים, רוקעים ברגליים ומנענעים בראש בקצב.

המתחרה שקבוצת ילדיו מבצעת את המשימה תוך 60 שניות, זוכה ב־100 דולאר. הילדים מקבלים קוביות־סוכר. הקהל צוחק בהנאה.

FUN.

או מי שזורק יותר עוגות קצפת ביותר פרצופים של יותר שאר המתחרים — גם הוא זוכה ב־100 דולר.

FUN.

או מיבחן־זריזות: מי שלוחץ יותר מהר על הכפתור הנכון — מחשמל את כיסאות שאר המתחרים. וזוכה, כמובן, גם הוא ב־100 דולאר.

FUN. המון FUN.

אפשר גם להיות הראשון שיפצח את ראשי שאר המתחרים בגרזן, אפשר לנסר להם את הראש, לשים להם רגל, לבעוט להם בביצים, לירוק בהם, לירות בהם — וגם לזכות ב־100 דולאר.

אבל מה זה הכסף לעומת ה־FUN?

סתם חיוך

אם מישהו מכם ראה בזמן האחרון בחורה שיש לה חיוך שהוא לא פירסומת למישחת־שיניים — אהיה מבסוט.

אני כבר מזמן לא ראיתי אחת כזאת.

תוכניות חיסכון

מי שחושב ששפע הולך ביחד עם ביזבוז, טועה טעות מרה.

להיפך. שפע הולך עם חיסכון. המון חיסכון.

ככל שיש יותר מיצרכים, אתה יכול לחסוך יותר.

שפע מביא לחיסכון.

למשל: על הדיאודורנט החדש, שהוא יותר יבש, יותר עשיר, יותר טיבעי, יותר חדיש, יותר דל, יותר מהפכני, יותר אולד־פאשנד, יותר ענק, יותר ננסי — אתה חוסך 3.99 דולאר.

על השמפו החדש שהורג גם קשקשים, גם חיידקים, גם יתושים וגם יש לו ארומה מלאכותית הנותנת גוון טיבעי לשערותיך מבלי שהן ייפרעו ברוח ובשרב — אתה חוסך 4.49 דולאר.

על הספריי החדש הנלחץ בקלות בעזרת הבוהן ולא בקשיות בעזרת האמה — אתה חוסך 7.79 דולאר.

וכך על הצמיג הרדיאנטי־הגמיש החדש — חיסכון של 15.59 דולאר. והחלב החדש ללא חלב, על טהרת הסיד והמים — חיסכון של 1.19 דולאר על כל גאלון.

וכן הלאה וכן הלאה.

אם באמת תקנה את כל המוצרים החדשים, אם תשקיע בשפע — אתה יכול לחסוך 5779.89 דולאר בשנה.

ובכסף הזה אתה יכול לקנות את המכונית הגדולה החדשה שהיא גם קטנה וגם גדולה — ולחסוך 156.69 דולאר.

ולהתחיל מהתחלה.

חדשות המלודראמה

באמריקה, אם אין מלודראמה אין חדשות, ואין חדשות ללא מלודראמה. בגלל זה, אולי, נראות החדשות בטלוויזיה בערך כך (הכל בצבעים לא־טיבעיים):

תחילה, המצב בקמבודיה. כתבנו ריאיין נערה קמבודית, המתגוררת בניו־יורק:

מראיין: היכן מישפחתך עכשיו?

נערה: (בוכה) ...! ...! ...! הם כולם...! ...! נשארו בקמבודיה...! ...!

מראיין: את רוצה שהם יישארו שם?

נערה: לא... ! ... ! לא... ! ... ! הקומוניסטים...: ! ...! יהרגו...! ...! את כולם...! ...!

מראיין: את רוצה שהם יבואו לאמריקה?

נערה: סליחה, מה היתה השאלה?

מראיין: היית רוצה שהם יבואו לאמריקה?

נערה: כן...! ...! ...! כן...! ...! אמריקה טוב, שמה...! ...! הקומוניסטים...! ...!

מראיין: ובינתיים מה יהיה?

נערה: ...! ...! ...! ...!

מראיין: תודה רבה.

נערה: על לא דבר...! ...! ...!

ונעבור לענייני פנים. לארי קרונקייט, בן 27, רצח בסכין־מיטבח את אמו בדירתם שבקווינס. כתבנו שוחח עם השכנה:

שכנה: בערב שמעתי צעקות מהדירה של הגברת קרונקייט. שמעתי את לארי צועק: „אמא! אמא!" ואת גברת קרונקייט צועקת „הו, בני! הו, בני! אני אוהבת אותך!" אחר־כך היה כמה דקות שקט וגברת קרונקייט התחילה לבכות ולצרוח „לארי, לארי, אל תעשה את זה!" וגם לארי התחיל לבכות ולצעוק „לא, אמא, אני מוכרח! אני מוכרח!" ואז גברת קרונקייט צווחה עליו „לארי, לא, אל תהרוג אותי!" שמעתי כל מיני דברים נזרקים, וגברת קרונקייט בכתה מאד וצרחה „אתה הורג אותי! אתה הורג אותי!" אחר־כך הם צרחו כל מיני דברים שלא הבנתי, וגברת קרונקייט ממש התחננה בפניו „אני מבקשת ממך, לארי, אל תהרוג אותי!" אבל הוא התחיל לצרוח כמו משוגע „אני אהרוג אותך! אני אהרוג אותך! אני אהרוג אותך!" גברת קרונקייט צעקה כל מיני דברים לא־ברורים, וזהו. אחרי זה נהייה שקט. לא ידעתי מה קרה, עד שאתם באתם וסיפרתם לי שהוא הרג אותה. לא הייתי מאמינה... הם היו מישפחה כל־כך מאושרת...

ובחזרה להודו־סין. שליחנו בווייט־נאם שלח אלינו את הכתבה הבאה:

שליח: זהו תייה צ'ינג־פו, צעיר דרום וייט־נאמי לאחר שנים של מילחמה. גמד, חירש, עיוור, קיטע, פיסח, תתרן ומגמגם. הוריו נהרגו בהפצצה. עכשיו הוא מפחד. הוא לא יודע מה יביא העתיד. צ'ינג־פו הולך לשגרירות האמריקאית. אלפים הולכים לשגרירות האמריקאית. הם רוצים לצאת מהגיהנום. הם מחפשים תיקווה. הם מצפים לישועה. הם מבקשים חוף־מיבטחים — אמריקה. צ'ינג־פו כותב מיכתב לעם האמריקאי: „שלום עם אמריקאי. שמי תייה צ'ינג־פו, צעיר דרום וייט־נאמי לאחר שנים של מילחמה. גמד, חירש, עיוור, קיטע, פיסח, תתרן ומגמגם. הורי נהרגו בהפצצה. עכשיו אני מפחד. אני לא יודע מה יביא העתיד. אני רוצה לצאת מהגיהנום. אני מחפש תיקווה. אני מצפה לישועה. אני מבקש חוף־מיבטחים — אמריקה." האם ננטוש אנשים מסכנים אלה לאנחות?

2 הזיות־מילחמה

כרגיל, בכל פעם שפורצת מתיחות באיזורנו המתוח, אני נתקף הזיות־מילחמה. דוגמה: בפעם שעברה (ההפרדה עם הסורים) שכבתי לילה שלם בוהה על מיטתי, ותמונות־תמונות הלכו לעיני מראות המילחמה הקודמת, תוך שאני מקלל את אמי־יולדתי ואם־אמי ואם־אם־אמי וכן הלאה, עד שהצלחתי להירדם.

הפעם התפוצצה שליחות קיסינג'ר כמה ימים לפני שעמדתי לנסוע לחו"ל, כך שההזיות הלכו הפעם בכיוון הזה, או בעצם בשני כיוונים מנוגדים:

הזייה 1 — פסימית

מי שראה פעם אחת את הסרט הישראלי גיבעה 24 אינה עונה לא ישכח בוודאי את סיומו המרטיט.

החיילים שנשלחו להציל את הגבעה מוצאים את כל מגיניה הרוגים. אחת הגוויות שוכבת כשהיא אוחזת משהו באגרופה הקפוץ. המצילים פותחים את האגרוף ומגלים בתוכו דגל ישראל, מקומט, אבל בכל־זאת דגל ישראל. הם פורשים את הדגל אל מול פני השמיים. סוף.

וכך, הזיתי לי, ימצאו גם אותי. שוכב הרוג על הגבעה כשאני אוחז משהו באגרופי הקפוץ. המצילים פותחים את האגרוף ומגלים בתוכו כרטיס־טיסה לניו־יורק, מקומט, אבל בכל־זאת כרטיס טיסה לניו־יורק. הם פורשים את הכרטיס אל מול פני השמיים. צחוק. סוף.

הזייה 2 — אופטימית

בהתאם להזייה זו מתחילה המילחמה כשאני כבר בחו"ל. אני יושב לי בסלון מחומם היטב ורואה בטלוויזיה הצבעונית את המילחמה שלי. יחד איתי צופים במילחמה כל מיני גויים ושקצים אחרים שלא שייכים לעניין.

בסרט רואים חיילים ישראלים, בחולצות ומיכנסי־חאקי, מסתערים מימין לשמאל. יריות, פיצוצים וכל מיני אפקטים ציבעוניים, ממש כמו בחיים.

קלוז־אפ של חייל ישראלי שחוטף כדור בראש. אני מזהה אותו. „היי," אני משוויץ לפני החבר'ה בסלון, „אתם רואים את זה שחטף כדור? אני מכיר אותו, צביק'ה, חבר שלי."

זהו. אז להתראות בטלוויזיה הצבעונית של סלון מחומם־היטב, אי־שם ולא פה. צ'או.

פרסום חן • אמיר

מילחמת העצמאות של רבין

(המשך מעמוד 21)
לצה"ל מאשר לקבל את תפקיד היועץ. אולם ביום שישי, כשראה את המחנה הניצב מולו ואת עוצמת השינאה העיוורת כלפיו, נעשה איכפת לו לקבל את המינוי. הוא נכנס לאמביציה. „נשבר לי מהם!" הפליט.

בשעות אחרי הצהריים של יום שישי, נפגשו רבין ואריק ותיכננו את ההפתעה. הם הסכימו ביניהם שהתואר שיוענק ל־אריק אינו קובע. מה שחשוב הוא תוכן התפקיד. הוסכם ביניהם שאריק לא יאמר מילה אחת בעקבות הפגישה, לחיוב או לשלילה. כאשר רואיין אריק על ידי ה־טלוויזיה בצאתו מביתו של רבין, הוא היתגלה כשחקן מעולה. לפי הבעת פניו ניתן היה להניח כי לא קיבל את המינוי. אותה שעה כבר היה המינוי מונח בכיסו.

אחרי הפגישה החל רבין לגייס לעצמו תיגבורת. הוא הצליח להזעיק את השרים יהושע רבינוביץ', אהרון ידלין, גד יעקובי ומשה ברעם כדי שיתמכו בו. למחרת, בשבת, נפגש רבין עם פרס ומוטה, בניסיון אחרון לשכנעם שלא יתנגדו למינויו של אריק.

השניים עשו את אותה הטעות שעשו המצרים כאשר החל צה"ל לצלוח למערב התעלה. הם לא העריכו נכונה את עוצמת הכוח שחדר. מילבד זאת סברו משום מה, שיש בידיהם עדיין מספיק זמן למישחק. הם לא ידעו שהפעם אין רבין מתכוון לעוד הפסקת־אש אחת, אלא להכרעה ברורה. הם יצאו מהפגישה מבלי שידעו כי רבין יודיע על המינוי בישיבת הממ־שלה ביום ראשון. האמת היא שגם רבין לא היה בטוח בכך.

בשעה 8.30 בבוקר ביום ראשון, לפני התכנסות הממשלה, נפגשו רבין ואריק לפגישה נוספת. חצי שעה לפני ישיבת הממשלה עדיין היסס רבין אם להודיע על המינוי או לדחותו למועד מאוחר יותר. אלא שהפעם הוא קיבל את עצת שרון: לתקוף מיד, במהירות ובגיזרה צרה.

ניתן היה להבחין כי רבין הגיע לכלל החלטה על פי החיוך שהיה נסוך על פניו כשנכנס לישיבת הממשלה. חיוך מיוחד זה היה אופייני לו בעבר בשעות קרב, בעת שקיבל החלטות מכריעות. הוא התכוון להודיע על המינוי רק לקראת סיום הישיבה, אולם הנושא עלה קודם לכן, בשאילתה של אחד השרים, שביקש לדעת מה האמת בידיעה שפורסמה בעתון על המינוי הצפוי של אריק.

„מה יש?" שאל אותו רבין. „אתה מודאג?"

כאן התערב חיים בר־לב: „יש בהחלט מקום לדאגה."

ואז, להפתעתם של כל השרים, הודיע רבין על החלטתו למנות את אריק שרון כיועצו. הבעת פניהם של מתנגדי אריק בממשלה העידה על תדהמתם. הם קיבלו את השטרונגול. רבין לא היה זקוק לאישור הממשלה להחלטתו למנות לו יועץ.

„האם אתה מוכן לרשום את תמיהתי?" שאל השר המפ"מי שלמה רוזן את ראש־הממשלה.

רבין הגיב במילה אחת: „רשמתי."

אותה שעה היה כבר אריק בדרכו חזרה לחווה שלו בנגב.

■ ■ ■

רבין הודיע אומנם כי מינה את שרון כ„יועץ כללי." אולם אין כל מקום לטעות. בתחום טיפולו יהיו אלה הנושאים הביטחוניים שיובאו לשולחנו. אריק לא ייעץ לרבין בענייני חקלאות. תינתן לו האפשרות לבחון בעיות והח־לטות בעניינים ביטחוניים בזוית אחרת מזו המקובלת. אין ספק שיהיו לו גם הצעות ודרישות משלו.

הוא אומנם לא יוכל להשתתף בישיבות המטכ"ל הסדירות. אולם בישיבות בהם ישתתף רבין, לא יהיה איש שיוכל למנוע את נוכחותו.

אם הסכים אריק שלא לחזור לצה"ל ולהסתפק בתפקיד היועץ היה זה משום שהוא חי בהרגשה שהוא חייב לנסות למנוע מחדל צבאי נוסף. הוא האמין ש־מחדל כזה אומנם עלול להתרחש שוב.

מי שמצפה כי הטנק אריק שרון יפעל שוב, כדרכו, כמו פיל בחנות חרסינה, עשוי להתאכזב. אולם מה שברור הוא שגם במדים של פקיד ממשלתי הוא יטפל בבעיות שיהיו בסמכותו בצורה הבלתי שיגרתית והמפתיעה המאפיינת את אישיו־תו. ישמעו ממנו ולוא גם בזכות העובדה שיריביו לא ישכחו במהרה את השטרונגול שנאלצו לבלוע.

האבא של הכלב הכי מפורסם

ממבוש איצ'ה ממבוש, יצרן הגובלנים מעין־הוד, נושא נאום ביקורת על סיפרו של שאול ביבר היושב לידו, במסיבה שנערכה לרגל הופעת הספר בכסית בת"א. במשך חצי שעה ניתח ממבוש את הספר מבלי שקרא אותו ביכלל.

ביבר אבי אבות הכזבים של ילקוט הכזבים, הגשים את חלומו: „שירשמו על יד השם שלי באנציקלופדיה את התואר — סופר עברי." את עלילות אבו־ליש, אותן העלה בספר, נשא עימו עוד מתקופת הפלמ"ח.

היועץ הרמטכ"ל לשעבר, רב־אלוף (מיל.) דויד („דדו") אלעזר, בחברת אשתו תלמה ובנו הצעיר, היה בין המשתתפים בשימחתו של שאול ביבר, מי שהיה במשך שנים רבות ראש ענף בידור והווי בצה"ל.

אבו־ליש האגדה בגודל טבעי. פירסום ראשון ב־עיתונות העברית של אלי שמש, הלוא הוא אבו־ליש המפורסם, שחצי מכזבי הפלמ"ח סובבים אודותיו. הוא נקרא בשם זה על שם הכלב ליש שגידל בהכשרת הפלמ"ח בקיבוץ יגור.

שלושים שנה, אם לא יותר, מס־תובב לו הבנאדם אולי הכי מפורסם בארץ, בשקט ובצינעה מבלי שאיש יאמין שהוא קיים ואינו רק אגדה. חי לו הבנאדם בחולון, עובד כל יום בסולל־בונה, מגדל שפם אדירים ואף אחד מאלה שחולפים על ידו ברחוב לא מעלה בדעתו כי הוא אבו־ליש המפורסם.

אבו־ליש הוא יותר מאגדה. הוא פולק־לור של דור שלם — דור הפלמ"ח. הוא חוכמת חיים של תרבות שלימה. הוא גם סיגנון של עיר — ירושלים. וכל עלי־לותיו הלו הן כתובות בילקוט הכזבים של דן בן־אמוץ וחיים חפר, שם הם מסופ־רות בפיו של טברייני שהפך לשמורת הטבע החיה של סיגנון הפלמ"ח — שאול ביבר. והיו צריכות לחלוף שלושים שנה עד שביבר עצמו יעלה את עלילות אבו־ליש בכתובים נוספים, שאינם אלא ספר דברי־הימים ב' לילקוט הכזבים.

השבוע, במסיבה שערכו שרידי קפה האמנים כסית לשאול ביבר לרגל הופעת סיפרו, המספר בשבחי עלילותיו של אבו־ליש, היה אבו־ליש עצמו אורח הכבוד. הסתבר כי מאחורי השם הזה מסתתר בחור ירושלמי לשעבר, בשם אלי שמש, שהתגייס ב־1944 למחלקה א' של ה־פלמ"ח ושירת אחר־כך גם במחלקה י' ש־עסקה בהעפלה.

בהכשרת הפלמ"ח ביגור באותם ימים, היו שני כלבים. אחד מהם היה בולדוג ואחת כלבת זאב. הכלב שנולד להם היה כלב מנומר כמו אריה. נכון שאריה לא מנומר, אבל באותם ימים עוד לא ראו בפלמ"ח אריות וקראו את שמו של הכלב ליש. ומי שטיפל בו היה אלי שמש, ש־הונצח בתרבות העברית כאבו־ליש. בזכו־תו הונצח גם שאול ביבר, נוסף לכל תואריו, כסופר עברי.

אפילו עגנון לא קיבל בימיו כל כך הרבה נשיקות וברכות כמו אלה בהן זכה ביבר לרגל תרומתו לספרות העב־רית. בין מנות הקישקע והצ'ולנט, בהן הלעיט חצקל איש־כסית את אורחיו של ביבר, שהסבו עמו לסעודת־הבראה ניתן היה לשמוע מקצת משבחיו של המחבר, וכולם כאחד מפיו של איצ'ה ממבוש, מוכ־תר כפר האמנים עין־הוד לשעבר. כי מה שלא אמר ממבוש על ביבר, לא שווה שיגידו אותו. בזאת נוכח גם מנכ"ל שי־דורי ישראל, יצחק לבני, שניסה לנתח את ערכיו הספרותיים של הספר ברצינות ולא יכול היה לסיים את דבריו בשל הגיהוקים והפיהוקים.

„עוד לא היה לי זמן לקרוא את הספר הזה," הודה ממבוש. „הסופרים כותבים היום בקצב גדול יותר מאשר אני מסוגל לקרוא. אנחנו נכנסים לשלב חדש ב־חיינו: הזמרים יצטרכו לשיר בקול רם יותר וברגש רב יותר. הרקדניות יצטרכו להרים את רגליהן גבוה יותר. הסופרים יהיו חייבים לכתוב ספרים דקים יותר והקוראים יצטרכו ללמוד לקרוא מהר יותר.

„אם לא קראתי את הספר זה מפני שאני מתכוון לקרוא אותו באנגלית. אין בעיה ביכלל לתרגם אותו. כי ביבר אינו משחק בציחצוחי־לשון. אצלו לא הסיגנון העיקר אלא הרעיונות, ורעיונות קל לתר־גם משפה לשפה.

„קשה לדבר על ביבר הסופר מבלי להתעכב על הסיגנון. הוא כותב כמו אחד העם ולא כמו אחד שקורא לעצמו אחד־העם. בין השורות שלו יכולים לרוץ אפילו ילדים. כאשר שאול כותב על אמריקה אפשר להרגיש את ניחות זבל החציר. כי באמנות לא חשוב הטעם הטוב, חשוב הכישרון. שאול, גם אם יכתוב ארמית או צרפתית, זה יישמע עברית."

בעיצומו של הניתוח הספרותי קיבל ממבוש, שישב ראש באסיפה הכבודה, מיברק בהול מאחד הקוראים הפוטנציא־לים של הספר. היה זה יועץ ראש־הממשלה לענייני מודיעין, האלוף רחבעם („גאנ־די") זאבי, שביקש, אולי לצרכי מודיעין, לדעת מדוע אין מיספרים בספר של ביבר. כלומר, מדוע אינו מסופרר?

על כך השיב לו ממבוש בסיפור עם מוסר־השכל.

„כששאול עוד לא היה נשוי, פגשתי אותו בחברה של נערות ושאלתי אותו: ‚תגיד לי שאול, אתה עוד נהנה מזה?'"

„‚מי מדבר על להינות?!' השיב לי שאול — ‚הבעיה היא איך יוצאים מהחו־בות?!'"

עכשיו, בזכותו של הכלב הכי מפורסם של הפלמ"ח, ובזכותו של אביו, הלוא הוא אבו־ליש, מקווים כל ידידיו של ביבר כי הוא יצא מהחובות.

רוחות מן הקבר

(המשך מעמוד 33)

אים באירופה, וגם כדי שיידעו ויזכרו בארץ את פרשת כפר־קאסם. פרימור ביקש לבדוק אם הסרט מדוייק, ועל־כן שלח את התסריט לשופט־לשעבר בנימין הלוי, ב־בקשו את חוות־דעתו. ח״כ הלוי השיב לפרימור כי העובדות בסרט נכונות, הצי־טטות מדוייקות, אם־כי הוצאו, כמובן, מהקשרן ולכן הן צורמות.

הלוי טען כי פקודת המטכ״ל, שהוצאה ערב מיבצע־סיני, אמרה שיש לשמור על השקט בגיזרה הירדנית, ולא להפריע לחיים הסדירים. הפקודה קבעה כי יש להטיל עוצר מלא בכפרים משעה חמש בערב, ועד שבע בבוקר למחרת, אולם לא לגרום שום מיטרד לעבודה, וכן שלא לפגוע בתושבים.

אלוף פיקוד־המרכז דאז, צבי צור, הוסיף פיסקה משלו לפקודת המטכ״ל, כאשר הע־בירה למפקדי החטיבות. הוא הוסיף כי יש לשמור על שקט בכל מחיר, ולמנוע תק־ריות בגבול הירדני. מפקד־החטיבה, יששכר שדמי, הפליט את הפסוק הערבי „אללה ירחמו״ („אלוהים ירחם על נישמתם״) כ־אשר נשאל על־ידי מפקד־הגדוד מלינקי מה לעשות למפירי־עוצר. הלוי מספר כי שדמי טען במישפט שהתכוון רק למפירי־עוצר ביודעין ולא בשגגה, אולם ברור כי שדמי סטה מן הפקודות, וסטייה זו נתנה סימוכין לרב־סרן מלינקי, שטען כי הבי־טוי „אללה ירחמו״ יש לו פירוש ברור אחד בלבד: להרוג.

מלינקי עצמו, לדברי הלוי, העביר פקו־דות ניבזיות. הוא היה אחראי לעוצר ב־שמונה כפרים, כולל כפר־קאסם. עובדה היא כי הכפר היחידי בו היו תקלות היה כפר־קאסם. ביתר שיבעת הכפרים לא נפגע כימעט אף תושב. יתרה מזאת, מספר הלוי, בכפרים האחרים ביקשו המוכתרים את העתקת שעת־ההתחלה של העוצר מחמש לשש וחצי, כדי לאפשר לתושבים לחזור מן העבודה, ונענו. בכפרים אלה חזרו כמה תושבים גם אחרי השעה ה־דחוייה, מאחר שלא ידעו על העוצר. בכל המיקרים הם לוו לבתיהם על־ידי אנשי המישמר, כדי להבטיח שלא ייפגעו במיק־רה על־ידי המישמרות בלב הכפר. לדעת הלוי, זוהי הוכחה לכך שגם פקודות מלינ־קי לא חייבו לפתוח באש על חוזרים מן העבודה, ומפקדי־פלוגות אחרים בגדוד פירשו אותן בצורה סבירה.

אולם בכפר קאסם היתה פלוגתו של דהאן, ועימו כמה חיילים מסוגו, שניצלו את הפקודות וביצעו את הטבח.

דגל שחור

הלוי מספר כי במשך המישפט, בכל מיקרה שבו היתה סתירה בין עדות החיילים לעדויות הכפריים, העדיף את עדויות הכפריים. הוא מספר כי בפסק־דינו הסתמך — לראשונה בישראל — על תקדים מישפטי נירנברג, עת קבע כי חובתו של חייל היא לסרב לפקודה לא־הומנית או לא־חוקית שעליהן מתנופף כ־אילו „דגל שחור.״ לאחר־מכן נחקק חוק בכנסת, המחייב חיילים לסרב לפקודות כאלו.

אשר לקלות העונשים, הלוי מזכיר ש־הוא גזר עונשים כבדים ביותר. מלינקי נידון ל־17 שנות מאסר. דהאן ל־15 שנה, וכל האחרים ל־7 עד 14 שנה. אולם בעיר־עור בבית־המישפט העליון הורד העונש, ולאחר מכן נתן הנשיא חנינה, וחלק הש־תחרר מוקדם יותר מסיבות בריאות. הלוי מדגיש כי אינו מאושר ממשך הזמן המועט שישבו נידוני כפר־קאסם, אולם הוא מצ־ביע על המיקרה של שתי הצרפתיות, ש־נידונו ליותר מעשר שנות־מאסר על נסיון לחבלה בשירות הפידאיון, ושתיהן שוחררו כעבור כמה חודשים.

הסרט, אגב, מסתיים ברצח, ואינו מס־פר כיצד התגלתה הפרשה. משך שישה שבועות ארוכים מנעה הצנזורה הישרא־לית את פירסום הרצח, עד אשר החליט העולם הזה להסתכן ולפרסם את הפרשה למרות הכל. אז נכנעה הצנזורה. הפירסום גרם לזעזוע לאומי, וראש־הממשלה דאז, דויד בן־גוריון, הורה על העמדת הרוצ־חים לדין.

חופשת פאר במחיר עממי

המקום: **יוון** המחיר: **1855*** ל״י

לבלוי חופשה אידיאלית ברמה גבוהה ובמחיר הזול ביותר באירופה. (כספי ההקצבה יספיקו לך לבלות, להנות וגם לקניות).
נופים מסעגים מרכזי קניות ובלוי תוססים, 1400 איים ציוריים, 15.000 ק״מ חופי ים חלומיים, **מועדוני צלילה ויאכטות, מלונות פאר (לא יקרים), מועדוני לילה ובתי קזינו.**
אתרים הסטוריים, מעיינות מרפא ואנשים שמחים היודעים להכניס אורחים.
פנה אל סוכן הנסיעות שלך, אצלו תמצא מבחר עשיר של תכניות לבודדים ולקבוצות.

* מחיר לטיסות קבוצתיות + 60 $ **עבור סידורי קרקע.**

OLYMPIC

בשתוף פעולה עם

אל על

פרסום קורן

איך ממלאים לוטו בהצלחה?

קח לך עט כדורי; בכל צבע שהוא, רק לא אדום, (הקורא האופטי־אלקטרוני של הלוטו לא ״רואה״ צבע אדום). הנח את טופס הלוטו על משטח קשה (כך שסימוניך יעברו דרך נייר ההעתקה להעתק).
בחר לך ששה מספרים מבין 39 המספרים המופיעים בטבלת הלוטו (תוכל לבחור לפי ימי הולדת, תאריכים היסטוריים, ״מספרי מזל״ או אפילו לפי סטטיסטיקה של המספרים הזוכים שתוכל למצוא בכל דוכן פיס) וסמן אותם כך ☒ (ה־x חייב להיות בתוך המשבצת). זוהי הטבלה הראשונה. מילוי שתי הטבלות הראשונות (אחת מעל השניה) כבר מקנה לך זכות השתתפות בהגרלת הלוטו וסיכוי לשתי זכיות. תוכל כמובן להגדיל בהרבה את סיכוייך ע״י מילוי טבלאות נוספות. (בטופס רגיל — 8 טבלאות, שהן שמונה אפשרויות זכיה בפרס הגדול, או בפרסים האחרים).
אם בני משפחתך אוהבים לנסות את כוחם בניחושים, קח לך מספר טפסי לוטו הביתה, וערוך לך לוטו משפחתי, כשכל אחד ממלא טבלה משלו, כדי לתרום את חלקו במזל.

קח לך עט והחל לסמן.
סימון של הצלחה!

מפעל הפיס

לוטו הסימון להצלחה שלך!

קולנוע

פורנו

החשפנית חושפת את עצמה

השחקנית קלודין בקארי היא דמות מוכרת על המידרכה הצפונית של שאנז־אליזה בפריס, אותה מידרכה המציגה סרטים לפי האופנה־שלפני־עלה־התאנה של חווה אמנו. הבמאי ז'אן־פרנסואה דאווי, גם הוא ידוע היטב על אותה מידרכה. אומנם, סרטיו הם מן הסוג המעלה סומק (של בושה או של התלהבות?) על פני הצנזור הישראלי, אבל הם מכניסים כסף רב לכיסיו.

אולם אפילו בצרפת, לא די בנתונים אלה כדי להיכלל באחת המיסגרות היומרניות והרציניות ביותר בפסטיבל קאן — „פרספקטיבות של הקולנוע הצרפתי" — מיסגרת הצריכה להצביע בכל כובד־הראש על דרכו העתידה של הקולנוע הצרפתי.

לכן, אם סירטם המשותף של השניים, חשיפה, זכה להצגה בתוך „הפרספקטיבות," והיה אחד הבולטים שם, זה מוכיח רק שלדאווי ולקלודין בקארי יש להציע הרבה יותר מכפי שנדרש מהם עד היום.

לפשק רגליים לפי פקודה. חשיפה הוא סרט תיעודי על שחקנית בסירטי־פורנו, אורח־חייה, עבודתה, דיעותיה וחוויותיה האישיות. למי שרגיל לראות בשחקניות אלה בובות־מישגל מיכניות המפשקות רגליים לפי פקודה, מתפתלות לפי הקצב, נאנחות לתוך מיקרופון, גונחות בהנאה מזוייפת אחת לשלוש דקות, וראשן ריק ונבוב, זה עשוי להיראות מוזר למדי. וכי מה כבר יש לבחורה שכזו לומר?

אלא שז'אן־פרנסואה דאווי וקלודין בקארי מפריכים את האגדה על בובת־השכיבות המטומטמת מיסודה. שניהם, למען האמת, עסקו במה שקרוי „קולנוע רציני" קודם־לכן. ושניהם, אם לומר בכנות, התמקמו על המידרכה הצפונית של שאנז־אליזה רק מתוך סיבות תקציביות. דאווי, למשל, נחשב לפני 10 שנים כאחד הצעירים המבטיחים בצרפת. הוא עשה כמה סרטים שזכו לתהילה של „סרטים מקוללים," כלומר הביקורת שיבחה, והקהל לא בא. ואם הוא שלח ידו בבימוי והפקת סרטים כמו הבננות המיכניות, התשוקה או הפורנוקראטים, הרי זה רק כדי שיוכל לממן לו, ולידידיו, את ניסיונותיהם החשופים פחות.

מעבריינות לקולנוע הפורנוגרפי. קלודין, מצידה, עברה דרך שונה לחלוטין. אחרי בית־ספר מיסחרי היא נתפסה בעבירה שבעיקבותיה בילתה ארבע שנים במוסד לנוער עבריין. כשיצאה, נישאה במהירות, התגרשה במהירות גדולה עוד יותר, ניסתה מזלה כזמרת ורקדנית ולבסוף עברה לספרד. היא שהתה שם ארבע שנים, הצליחה להסתנן לכמה תפקידים זעירים בקולנוע, ובתקופת משבר נאלצה אפילו להתפרנס מזנות באחד מבתי־הבושת של ברצלונה.

היא שבה לצרפת, השתדלה למצוא מקומה בטלוויזיה, באולפני־הקולנוע (היא חלפה במהירות בבלונדי עם הנעל השחורה, היורש, מסעותי עם דודתי ועוד), ואפילו בתיאטרון־ילדים. אולם עיקר פרנסתה היתה כנערת גו־גו בדיסקוטק, שם הציעו לה לראשונה להופיע בצילומי־עירום. מכאן ועד לסרטים פורנוגרפיים היתה הדרך קצרה. תוך שנתיים היא התבססה כאחת הכוכבות של סרטים אלה, והיום קשה לה אפילו לזכור את כל הסרטים שבהם הופיעה.

החווייה המחפירה ביותר שעברה בחייה היו החודשים המעטים שעבדה בבית־בושת: „הדבר הגרוע ביותר היה, שבאו לשם זקנים," והיא בשום אופן אינה מוכנה היום לנענע את עכוזה הערום במקומה של איזו כוכבת מפורסמת, המצטנעת כשמדובר בחשיפת החלק התחתון של גופה: „אינני מוכנה לעשות את העבודה השחורה של מישהו אחר, תמורת פירורים שנשארים לי על השולחן."

כיום היא חיה עם בחור צעיר ממנה בכמה שנים, המשרת בצבא, ואינה מעלה על דעתה, בינתיים, להינשא לו. היא מכריזה על עצמה כי היא מאמינה (במובן הדתי), ואם הכנסיה אינה מוכנה להכיר בעובדה זו, זה רק מוכיח שלכנסיה יש בעיות.

שחקנית בקארי
ממוסד לעבריינות —

בקארי בסרט „חשיפה"
למידרכה הצפונית של שאנז־אליזה

סלונוניקו:
ליר ולירי

יהיה טוב... סלומוניקו (תל־אביב: אסתר; ירושלים: חן; חיפה: אורה; גבעתיים: הדר; חולון: רינה) — הפתעה נעימה לצופי הקולנוע הישראלי, הנכנסים לאולם בייאוש מהול בשמץ של תיקווה: אולי הפעם יהיה משהו שידבר אל הלב ולא רק אל כיסיהם של המפיקים ואל מתחת לחגורה של הלקוחות! ובכן, הפעם יש משהו כן, אמיתי, ישראלי, ועם זאת — כלל־אנושי, ביצירתם הקולנועית של אלי תבור וראובן בר־יותם, בימויו של פרדי שטיינדהרט וצילומו של דויד גורפינקל.

כי סיפורו של סלומוניקו האלמן, המזדקן החוצה מן החברה הישראלית המתפרקת, אינו רק הזדמנות להפגין הווי ישראלי עדתי טיפוסי, כשם שהיה סלומוניקו חלק־א', וזו מעלה מבורכת בהחלט. הפעם, סלומוניקו הוא גילגול נוסף של המלך ליר, האב הנעזב מר־הנפש, שחמשת ילדיו מוכנים לגלגלו מן האחד אל השני כדי לנשלו מן הנכס היחיד שיש לו: הבית, שהמיגרש שעליו הוא ניצב שווה הון־תועפות ואשר, לפי פילוסופיית הדור הצעיר בישראל, האומרת אכול־ושתה־כי־מחר־נמות, עשוי לשרת את הצעירים טוב יותר ויעיל יותר מאשר את האב המזדקן, שהרבה כבר לא נותר לו לעשות בחייו.

מבחינה קולנועית, סלומוניקו הוא צעד קדימה: אסתטי, נכון ואמין בבחירת האתרים, מצולם ברגישות ובלי רצון להפגין תעלולי־מצלמה לשמם. אשר לשחקנים: בר־יותם מגיש נתח של חיים, החל במבט עין דומעת במחבואים, וכלה בצעדיו הכבדים כשהוא נושא את מיזוודתו מבן אחד למשנהו. זאב ברלינסקי מגיש טיפוס הנראה מוגזם בתחילה, ומפתיע בטרגיות שלו בסוף. יאיר („קוייה") רובין ויצחק חזקיה הם שניים מן הטיפוסים הישראלים המצויים ביותר, ומני פאר הוא קריקטורה מוגזמת מעט, אך הפתעת הסרט היא יונה אליאן — בלבוש מלא (לעומת העירום המיותר בשלושה ועוד אחת), מצויינת ואנושית בדמות בתו הצעירה של סלומוניקו.

סלומוניקו ומישפחתו: יהיה טוב

כבוד
נוסח איטליה

פיתויו של מימי (גת, תל־אביב, איטליה) — סאטירה צורבת זו על החברה האיטלקית, הנקראת במקור מימי, הפועל, נפגע בכבודו, ייצגה את איטליה לפני שלוש שנים בפסטיבל הסרטים בקאן. זהו מעין מילכוד 22 נוסח סיציליה, שבו אדם רשאי לעזוב את המאפייה אם הוא מטורף, אבל ברגע שהוא מבקש לעזוב, הוא מוכיח שאינו מטורף כלל וכלל.

מימי, פועל־מתכת, משלה עצמו שהוא איש חופשי ובן־חיל. אבל הוא נאלץ להימלט מכפרו, אחרי שלא הצביע לפי הוראת הסנדק המקומי בבחירות. הוא מוצא מיפלט בצפון, אבל גם שם מאיים עליו רצונו של האח הגדול ממרחקים. וכאשר האח מצווה לשוב הביתה, הוא שב, למרות שהוא חי כבר עם אשה אחרת שילדה לו אפילו ילד, חזרה. בבית, הוא מחליט לנקום באיש שהצמיח לו קרניים, על־ידי הצמחה נגדית. התוצאה — שנים בכלא, שבסופן מחכות לו, למימי, יותר נשים משהוא יכול להחזיק, ואין לו ברירה אלא להיפרד מאשליית הדרור שלו, ולהיכנס לתוך המישפחה הגדולה.

לינה ורטמילר, הבמאית האחראית למעשייה צינית זו, תוקפת את האיטלקים בכמה מישורים: 1. המאפייה, השולטת משני צידי החוק, שמה ללעג את כל המושגים על מדינה מודרנית ומתורבתת. 2. הגבר, שפולחן־המין שלו כובל אותו למוסכמות אוויליות, משלם ביוקר עבור „כבוד". 3. האשה המשתחררת, המשתמשת בפולחן־הגבריות של המין הנגדי, כדי להביס אותו דווקא כשנדמה לו כי ניצח.

ורטמילר מנהלת את מחול־השדים הזה בסרקאזם ציני, מתמשך מעט, אך שנון מאוד. היא נעזרת בשניים מן השחקנים המבריקים ביותר של איטליה היום: ג'יאנקארלו ג'יאניני ומאריאנג'לה מלאטו.

ג'אניני ובלי: יהיה רע

עולם הזה

פצצות
בחוף
תל-אביב

הנו
בנמל
אשקלון

צות
,,העולם
הזה"
שהה
5 ימים
על
הסירות
בלב-ים
מדווח